

UCHWAŁA NR LXI/399/22
RADY MIASTA KAMIENNA GÓRA

z dnia 26 października 2022 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata
2022-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.¹⁾), art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.²⁾) **Rada Miasta Kamienna Góra uchwała, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022 - 2026, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Miasta Kamienna Góra.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady

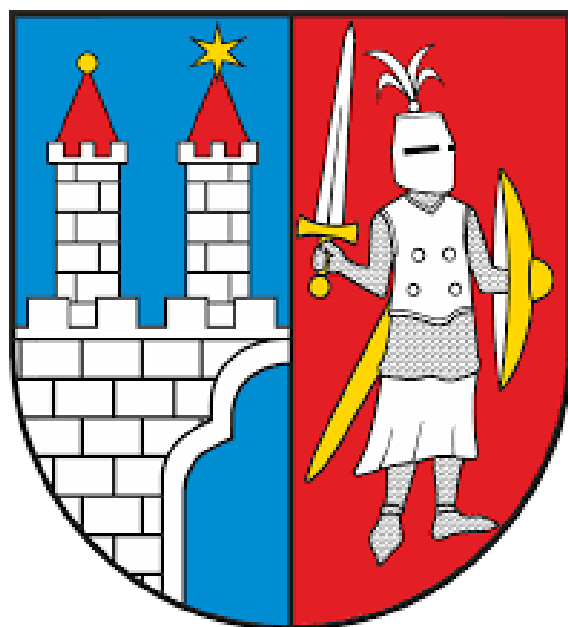
Violetta Majak

¹⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079, 1561

²⁾ zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268, 2270, z 2022 r. poz. 1, 66, 1079, 1692, 1700, 1812, 1967

Załącznik do uchwały Nr LXI/399/22
Rady Miasta Kamienna Góra
z dnia 26 października 2022 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA NA LATA 2022-2026

Kamienna Góra, 2022 r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
CHARAKTERYSTYKA MIASTA KAMIENNA GÓRA.....	5
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	6
EDUKACJA I SYSTEM OŚWIATY	6
INSTYTUCJE KULTURALNO-REKREACYJNE	9
ORGANIZACJE POZARZĄDOWE	13
DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE.....	14
RYNEK PRACY.....	16
UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE	19
POTENCJAŁ TURYSTYCZNY.....	20
POMOC SPOŁECZNA	23
BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ	23
POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ	24
POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ.....	27
POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA	29
ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE	29
WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY.....	32
DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO	35
BADANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA KAMIENNA GÓRA	39
BADANIE UCZNIÓW W RAMACH DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA KAMIENNA GÓRA	47
Palenie papierosów	48
Spożywanie alkoholu.....	49
Substancje psychoaktywne inne niż alkohol	54
Zdrowie psychiczne	58
ZDIAGNOZOWANE ROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE MIASTA KAMIENNA GÓRA.....	62
ANALIZA SWOT	64
MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU.....	67
CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE	68
SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	69
KIERUNKI INTERWENCJI W KONTEKŚCIE ZAPLANOWANYCH CELÓW	70
MONITORING I EWALUACJA.....	79
SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW I ZDJĘĆ	80

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022 – 2026 wyznacza główne działania dla samorządu i mieszkańców w celu poprawy funkcjonowania miasta pod względem społecznym, który rzutuje na sferę ekonomiczną, demograficzną i gospodarczą. Ponadto prezentowana Strategia ma na celu ograniczenie lub eliminację problemów społecznych na terytorium miasta. Będzie to zatem taki kierunek działań, który pozwoli zminimalizować negatywne skutki zmian zachodzących w społeczeństwie.

Sztandarowe działania ukierunkowane są zatem na poprawę jakości życia mieszkańców, wzmocnienie spójności społecznej, wyrównywanie szans oraz wzmocnianie kapitału społecznego i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W celu dokładnego przygotowania się do osiągnięcia wytyczonych celów konieczne jest przybliżenie spójnych definicji kierujących działania dla Kamiennej Góry.

Jakość życia to spostrzeganie przez jednostkę jej pozycji w kontekście kultury i systemów wartości akceptowanych przez społeczeństwo w relacji do jej celów życiowych, oczekiwań, zainteresowań. Definicja ta uwzględnia zatem perspektywę subiektywną, gdzie jednostka określa jakość swojego życia, odnosząc się do formułowanych przez siebie ocen. Odnosi się także do społeczno-kulturowych uwarunkowań podczas dokonywania ocen, natomiast postrzeganie i ocena własnej sytuacji życiowej zazwyczaj dokonywana jest w kontekście podzielanych i przekazywanych społecznie wartości i norm, co wynika z miejsca zajmowanego przez jednostkę w strukturze społecznej oraz jej grupy odniesienia. Definicja ta uwzględnia również wielowymiarowość jakości życia, aby można było dokonać kompleksowej oceny jakości życia¹.

Kolejny kluczowy element to spójność społeczna, która oznacza możliwości społeczeństwa do zapewnienia dostatku wszystkim swoim członkom, poprzez minimalizowanie różnic i unikania rozwarstwienia. Należy zadbać o brak wyraźnych podziałów wzmagających podejrzliwość i zaciekłość między grupami społecznymi. Koresponduje to z równością szans, czyli równością praw dla każdego, bez szufladkowania, oceniania, stereotypizowania, obaw. Równość szans zapewnia efektywną samorealizację: kształcenie, zatrudnienie, możliwości rozwoju, nabywania pozytywnych postaw i nawyków, wiary we własne siły.

Kapitał społeczny to bardzo ważny zasób w postaci lokalnego potencjału zaufania, lojalności, a przede wszystkim solidarności, która pozwala na realne współdziałanie. Kapitał społeczny to swoista sieć istniejących w danej grupie społecznych relacji pozwalających na współdziałanie jednostek we wspólnym interesie, a także rozwijania pomiędzy nimi kooperacji.

¹ Quality of Life Group działająca w ramach Światowej Organizacji Zdrowia (WHOQOL Group, 1994)

Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu to nic innego, jak dążenie do umożliwienia jednostce wypełniania ról społecznych oraz nawiązywania relacji społecznych. To także pełne korzystanie z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej i zdobywanie dochodów.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 stanowi podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym oraz doprowadzić do integracji społecznej. Strategia jest podstawowym instrumentem zarządzania w aspekcie społecznych uwarunkowań na terenie miasta, ponieważ zawiera cele długoterminowe, odpowiadające generalnym kierunkom działania. Jest to więc praktyczny dokument dla władz samorządowych, instytucji i samych mieszkańców, stanowiący kierunkowskaz do dalszych działań.

Na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022 – 2026 przeprowadzono badania wśród dorosłych mieszkańców miasta, jak również wśród dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z Kamiennej Góry. Wyniki badań, wraz z przeprowadzoną diagnozą społeczną, wyznaczyły główne problemy zidentyfikowane na terenie miasta. Dodatkowo stały się podstawą do wyznaczenia celów strategicznego działania i określenia konkretnych działań w zakresie minimalizowania skutków wykluczenia społecznego i poprawy warunków życia mieszkańców Kamiennej Góry.

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.².

² Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z póź. zm.

CHARAKTERYSTYKA MIASTA KAMIENNA GÓRA

Kamienna Góra to gmina miejska zlokalizowana w południowej części województwa dolnośląskiego, w powiecie kamiennogórskim. Jest to niezwykle miejsce położone na pograniczu południowo-zachodniej Polski, w Kotlinie Kamiennogórskiej, którą tworzą pasma: Gór Stołowych, Gór Kruczych i Rudaw Janowickich. Miejscowość położona jest malowniczo na wysokości 435 – 560 m n.p.m., nad rzeką Bóbr, u ujścia jej prawego dopływu Zadrny. Miasto oraz cała Kotlina Kamiennogórska otoczone są pasmami wzniesień i wzgórz, których wysokość nie przekracza 1000 m n.p.m. W okolicy Kamiennej Góry panuje urozmaicony krajobraz – widoczna jest Przełęcz Lubawska, pasmo Lasockiego Grzbietu, Kotlina Rudawy Janowickie, Góry Lisie i masyw Wzgórz Krzeszowskich, co czyni ten rejon niezwykle atrakcyjnym przyrodniczo i turystycznie. Miasto w 2020 r. zamieszkiwało 18 585 osób. Powierzchnia miasta ma 18 km², a gęstość zaludnienia wynosi 1 021os//km².

Mapa 1 Położenie Kamiennej Góry

Źródło: Oficjalna strona internetowa Gminy Kamienna Góra, <https://gminakamiennagora.pl/> (dostęp: 1.04.2022 r.)

Gminę Kamienna Góra tworzy Miasto Kamienna Góra oraz 20 sołectw, do których należą: Czadrów, Czarnów, Dębrznik, Dobromyśl, Gorzeszów, Janiszów, Jawiszów, Kochanów, Krzeszów, Krzeszówek, Lipienica, Ogorzelec, Olszyny, Pisarzowice, Przedwojów, Ptaszków, Raszków, Rędziny oraz Szarocin.

W Kamiennej Górze funkcjonują następujące jednostki organizacyjne:

- Centrum Obsługi Jednostek Gminy Miasta Kamienna Góra,
- Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Jana Twardowskiego,
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Tkaczy Śląskich,
- Przedszkole Publiczne Nr 1,
- Przedszkole Publiczne Nr 2,
- Przedszkole Publiczne Nr 3,
- Żłobek Miejski,
- Miejska Biblioteka Publiczna,
- Muzeum Tkactwa,
- Centrum Kultury,
- Miejskie Centrum Kultury Fizycznej,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej.

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

Dużym potencjałem każdej gminy jest posiadanie odpowiedniej infrastruktury społecznej, która rzutuje na funkcjonowanie i życie mieszkańców na terenie gminy. Dostępność do placówek oświatowych, instytucji kulturalnych, sportowych, zapewnienie miejsc odpowiedniego spędzania czasu wolnego stanowią dla mieszkańców istotne kwestie związane z codziennym funkcjonowaniem, rozwijaniem własnych zainteresowań. Poniżej zaprezentowano najważniejsze kwestie dotyczące dostępnej infrastruktury społecznej na terenie Miasta Kamienna Góra.

EDUKACJA I SYSTEM OŚWIATY

W mieście Kamienna Góra funkcjonują dwie szkoły podstawowe, trzy przedszkola oraz jeden żłobek.

Infrastruktura edukacyjna na terenie miasta zaspokaja potrzeby mieszkańców w dostępie do edukacji i opieki nad najmłodszymi dziećmi. Szkoły podstawowe prowadzone przez gminę miejską to Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Jana Twardowskiego oraz Szkoła Podstawowa nr 2 im. Tkaczy Śląskich. Ponadto na terenie miasta funkcjonują placówki ponadpodstawowe prowadzone przez powiat kamiennogórski, tj. Liceum Ogólnokształcące, Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących oraz Zespół Szkół Specjalnych.

W roku szkolnym 2020/2021 na terenie miasta do szkół podstawowych uczęszczało łącznie 1 266 uczniów w 61 oddziałach. W Szkole Podstawowej Nr 1 było 670 uczniów w 33 oddziałach. Kadra

pedagogiczna liczyła 74 osób (67,72 etaty) i zatrudniano 20 osób na stanowiskach niepedagogicznych (pracownicy administracji i obsługi). Z kolei w Szkole Podstawowej Nr 2 w 28 oddziałach uczyło się 596 uczniów. W szkole pracowało 70 nauczycieli (59,22 etatu) oraz 13 osób z administracji i obsługi.

Gmina Miejska Kamienna Góra prowadzi jedną stołówkę szkolną – przy Szkole Podstawowej nr 1. W trakcie roku szkolnego wydaje się około 20 146 posiłków. W obu szkołach funkcjonują świetlice, które zapewniają możliwość pobytu dzieciom przed i po zajęciach lekcyjnych w obiektach szkolnych z pełnym dostępem do ich zasobów. Miasto realizuje również zadanie wynikające z obowiązku dowozu uczniów do szkół, które obejmuje uczniów szkół podstawowych, dzieci 6-letnie w przedszkolach, a także uczniów z orzeczeniem o niepełnosprawności uczęszczających do szkół specjalnych. Zadaniem tym każdego roku objętych jest kilkanaścioro dzieci. **Szkoły podstawowe funkcjonujące na terenie miasta są dostosowywane pod względem dydaktycznym oraz organizacyjnym do potrzeb uczniów.** W miarę możliwości finansowych placówki są doposażane w sprzęt elektroniczny, materiały dydaktyczne i niezbędne pomoce edukacyjne. Baza sportowo-rekreacyjna jest systematycznie rozbudowywana i doposażona.

Zdjęcie 1 Szkoły podstawowe w Kamiennej Górze

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

System edukacji i opieki nad dziećmi w wieku 3-6 lat zapewniają w Kamiennej Górze trzy przedszkola publiczne prowadzone przez gminę miejską. Należą do nich: Przedszkole Publiczne nr 1, Przedszkole Publiczne nr 2 oraz Przedszkole Publiczne nr 3. Ponadto z budżetu samorządu dotowano jedno prywatne przedszkole – **Pierwsze Niepubliczne Przedszkole „Stokrotka” oraz Integracyjny Punkt Przedszkolny „Romano drom pe fedyr dzipen”**. Łącznie w przedszkolach przebywa ok. 420 dzieci. Do przedszkola niepublicznego w 2020 r. uczęszczało średnio 95 dzieci (Gmina Miejska Kamienna Góra dotowała placówkę w wysokości 75% podstawowej kwoty dotacji). Spośród ww. liczby około połowa stanowiła wychowanków będących mieszkańcami gmin ościennych, które refinansowały ponoszone przez Gminę Miejską Kamienna Góra koszty. Do niepublicznego punktu przedszkolnego uczęszczało

20 dzieci. Integracyjny Punkt Przedszkolny „Romano drom pe fedyr dzipen” dotowany był na poziomie 40% Podstawowej Kwoty Dotacji. Z uwagi na brak możliwości zapewnienia wszystkim dzieciom 3 – letnim, które brały udział w procesie rekrutacji miejsca w przedszkolach publicznych gmina po przeprowadzeniu postępowania konkursowego powierzyła to zadanie Pierwszemu Prywatnemu Przedszkolu „Stokrotka”. Dzięki porozumieniu zawartemu w trybie art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych 11 dzieci zostało objętych wychowaniem przedszkolnym.

Struktura zatrudnienia w roku szkolnym 2020/2021 w placówkach przedszkolnych publicznych przedstawia się następująco: 11 osób w Przedszkolu Publicznym Nr 1, 16 osób w Przedszkolu Publicznym Nr 2 oraz 11 osób w Przedszkolu Publicznym Nr 3. W 2020 r. dokonano kompleksowego remontu budynku Przedszkola Publicznego nr 2, poprzez odpowiednie dostosowanie istniejącej infrastruktury do potrzeb dzieci.

W 2020 r. we wszystkich przedszkolach **prowadzony był projekt dofinansowany ze środków unijnych pn. „Radosna edukacja w kamiennogórskich przedszkolach”**, którego celem było zwiększenie szans edukacyjnych dzieci w wieku 3-6 lat, poprzez dostosowanie istniejących miejsc do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami oraz doposażenie przedszkoli w niezbędne sprzęty poprzez zakup i montaż bezpiecznej nawierzchni, huśtawki typu gniazdo, tablic edukacyjnych, zakup krzeselkowej windy schodowej, zakup komputerów, drukarek, projektorów, programów multimedialnych, pakietów gier edukacyjnych, programów wspomagających rozwój dzieci z deficytami i zaburzeniami rozwojowymi, kompletów środków do rehabilitacji ruchowej i innych. Projekt objął ponadto wsparciem w zakresie dodatkowych zajęć edukacyjnych i specjalistycznych, w tym w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieci z deficytami rozwojowymi.

Zdjęcie 2 Przedszkole Publiczne Nr 2 w Kamiennej Górze

Źródło: Strona internetowa Relacje Regionalne.pl, <https://czadrow24.pl/przedszkole-publiczne-nr-2-w-kamiennej-gorze-wyremontowane>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

W mieście funkcjonuje jeden Żłobek Miejski oraz Pierwszy Prywatny Klub Dziecięcy "Bratek". Placówka samorządowa w 2020 r. dysponowała 72 miejscami i obejmowała opieką 72 dzieci. Organizacyjnie dzieci podzielone zostały na trzy grupy. Prywatny klub dziecięcy dysponował 25 miejscami, do którego uczęszczało kilkoro dzieci.

System edukacji i opieki nad dziećmi w mieście jest rozbudowany i dostępny dla mieszkańców Kamiennej Góry. W zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego miasta zapewnia możliwość podjęcia pracy zawodowej kobietom, dzięki zapewnieniu dostępu do przedszkoli i żłobka. Istniejąca i polepszająca się infrastruktura edukacyjna sprzyja rozwojowi społecznemu, kulturowemu, edukacyjnemu i fizycznemu dzieci i młodzieży w mieście.

INSTYTUCJE KULTURALNO-REKREACYJNE

Zadania w zakresie upowszechniania, rozwijania i wzmacniania kultury społecznej i rekreacyjnej realizowane są w Kamiennej Górze przede wszystkim poprzez działalność **Miejskiej Biblioteki Publicznej, Muzeum Tkactwa, Centrum Kultury oraz Miejskiego Centrum Kultury Fizycznej.** Są to instytucje, które zrzeszają mieszkańców miasta w różnym wieku, dzięki czemu następuje integracja społeczeństwa oraz budowanie odpowiedzialnego i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego. Działania powyższych instytucji kulturalnych realizowane są zgodnie z przyjętymi statutami i regulaminami. Zapewniają dostęp do kultury i edukacji, oferują atrakcyjne zajęcia i możliwość spędzenia czasu wolnego, uczestniczą w życiu miasta organizując ważne i istotne wydarzenia o charakterze regionalnym. Stanowią centra rozrywki i rozwijania własnych zainteresowań.

Miejska Biblioteka Publiczna

Celem działalności biblioteki jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych społeczeństwa, wspomaganie systemu edukacji i wychowania oraz upowszechnianie wiedzy i informacji na temat kultury i nauki. W 2020 r. Miejska Biblioteka Publiczna funkcjonowała w trzech obiektach – tymczasowej siedzibie głównej (oddział dla dorosłych i oddział dziecięco-młodzieżowy) przy ul. Słonecznej 10 oraz dwóch filiach bibliotecznych (Filia nr 1 przy ulicy Tkaczy Śląskich 46 oraz Filia nr 2 przy ulicy J. Słowackiego 40). **Do końca 2020 r. trwał remont nowej siedziby biblioteki przy ul. Kościuszki, który kosztował ok. 1,2 mln zł.** Nowa siedziba spełnia wymagania w zakresie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, posiada odpowiednio przygotowane stanowiska biblioteczne, a zbiory zostały wyposażone w nowości czytelnicze. Dodatkowo biblioteka została wyposażona w nowoczesny sprzęt elektroniczny, tj. magiczny dywan, magiczna ściana. W ofercie działalności biblioteki znajdują się zajęcia dla dzieci z LEGO robotyki. Dla seniorów zostały zakupione

odpowiedni czytelnicy, a przed siedzibą budynku znajduje się księżkomat, który umożliwia odbiór i zwrot książek o dowolnej porze. Pomieszczenia biblioteki są nowoczesne, przestrzenne i spełniają wszystkie zasady bezpieczeństwa. Remont biblioteki był możliwy dzięki otrzymanej dotacji w wysokości 915 000 zł, w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa” Priorytet 2 „Infrastruktura bibliotek 2016–2020” i wkładu własnego w wysokości 327 500 zł.

Zdjęcie 3 Miejska Biblioteka Publiczna w Kamiennej Górze

Źródło: Strona internetowa Relacje Regionalne.pl, <https://czadrow24.pl/zamontowano-regaly-w-Miastaej-bibliotece-publicznej-w-kamiennej-gorze>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

Księgozbiór biblioteki na dzień 31.12.2020 r. wynosił 58 869 woluminów (w przeliczeniu na 1 mieszkańca: 3,26). Liczba czytelników zarejestrowanych w bibliotece wynosiła 1 494 osoby. Liczba odwiedzin w bibliotece kształtowała się na poziomie 10 335, w ciągu roku wypożyczono łącznie 23 064 książek. W 2020 r. biblioteka wzbogaciła się o 2 209 nowych pozycji. Zakupionych zostało 1 759 książek, pozostałe pozyskano jako dary od czytelników. Na zakup nowego księgozbioru biblioteka wydała 43 633 zł. Zakupy książek sfinansowano z budżetu własnego (28 556 zł) oraz z dotacji Biblioteki Narodowej (15 077 zł). Miejska Biblioteka Publiczna w Kamiennej Górze korzysta z systemu bibliotecznego MAK+. W internecie znajduje się dostępny dla czytelników katalog zbiorów on-line (szukamksiazki.pl). W 2020 r. biblioteka poszerzała również swoją ofertę zbiorów elektronicznych i przystąpiła do projektu „Legimi na Dolnym Śląsku” realizowanego przez Dolnośląską Bibliotekę Publiczną we Wrocławiu. Dzięki temu czytelnicy pozyskali darmowy dostęp do bogatego zbioru książek elektronicznych i audiobooków.

Realizowane działania w bibliotece to przede wszystkim: projekt „Mała książka – wielki człowiek”, organizacja zajęć dla dzieci w okresie wakacyjnym i przerwy zimowej, organizacja lekcji bibliotecznych, zajęć kreatywnych dla przedszkolaków, konkursów itp. Biblioteka każdego roku organizuje ogólnopolską akcję Narodowego Czytania jak również aktywnie włącza się w inne działania popularyzujące czytelnictwo poprzez udział w konkursach ogólnopolskich i regionalnych.

Muzeum Tkactwa

Muzeum Tkactwa to instytucja stanowiąca potencjał Miasta Kamienna Góra. Rozwija wiedzę historyczną w zakresie tkactwa, rzeźby, życia codziennego ludzi dawnych czasów, ale także wiedzę na temat samej Kamiennej Góry. W ramach działalności wystawienniczej dysponuje stałymi wystawami, tj.: „W izbie”, „Przemysł włókienniczy w Kamiennej Górze”, „Salon mieszczarski”, „Z dziejów tkactwa ludowego”, „Kościół Łaski w Kamiennej Górze”, „Galeria rzeźby XV-XIX”, „W dawnej kuchni”, „Święci i patronowie”. Wystawy czasowe zostały zorganizowane w konkretnym kręgu tematycznym i były dostępne w określonych miesiącach w ciągu roku. Należały do nich m.in.: „Banknoty na ziemiach polskich 1794-1939”, „Przegląd twórczości plastyków Ziemi Kamiennogórskiej”, „46. Międzynarodowa Wystawa Sztuki Włókna”, „Malarstwo europejskie XVI-XIX” czy „Czerwona – tkanina artystyczna ze zbiorów Muzeum Tkactwa w Kamiennej Górze”.

W ramach codziennej działalności pracownicy oprócz ewidencjonowania i opracowywania zbiorów oraz przeprowadzania zadań konserwacyjnych prowadzą szereg zadań z zakresu oświaty i edukacji. Przygotowują i przeprowadzają lekcje muzealne, oprowadzają grupy wycieczkowe i turystyczne, organizują różnego rodzaju konkursy, zajęcia czy warsztaty. W muzeum organizowane są zajęcia podczas ferii zimowych oraz wakacji. Pracownicy muzeum aktywnie poszukują funduszy na rozwój działalności muzeum poprzez aplikowanie w różnych konkursach i grantach. W 2020 r. zewidencjonowano łącznie 1 512 osób, które odwiedziły Muzeum Tkactwa.

Muzeum Tkactwa współpracuje z placówkami szkolnymi w ramach organizowanych lekcji muzealnych. Stwarza odpowiednie warunki do przeprowadzania ciekawych zajęć dla przedszkolaków, uczniów klas młodszych i starszych. Rozwija zainteresowania wieloma dziedzinami sztuki i kultury. Dodatkowo stanowi cenny punkt turystyczny i historyczno-naukowy o Kamiennej Górze.

Zdjęcie 4 Muzeum Tkactwa w Kamiennej Górze

Źródło: <https://www.google.com/>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

Centrum Kultury

Centrum Kultury w Kamiennej Górze to instytucja rozwijająca zainteresowania różnymi dziedzinami kultury mieszkańców miasta. Każdego roku jest organizatorem lub współorganizatorem wielu konkursów recytatorskich, muzycznych i plastycznych, tj.: eliminacje Miejskiego Dolnośląskiego Konkursu Recytatorskiego PEGAZIK, konkurs plastyczny pn. „Tam gdzie my tam nasza flaga”. Centrum Kultury organizuje audycje umuzykalniające dla dzieci przedszkolnych, koncerty miesiąca, warsztaty dla uczniów szkół podstawowych np. „Zabawy z grafiką” czy „Światłem malowane”. Każdego roku jest organizatorem Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. Dodatkowo w okresie wolnym od nauki prowadzi szereg działań dla dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym i feryjnym. Tym samym zapewnia mieszkańcom dostęp do szeroko rozumianej kultury, a najmłodszym obywatelom miasta również ciekawą możliwość spędzenia czasu wolnego. Współpracuje z innymi instytucjami na terenie miasta w celu popularyzacji kultury i promowaniu miasta. Aktywnie włącza się w szereg akcji popularnonaukowych, a także prowadzi zorganizowane grupy artystyczne.

Miejskie Centrum Kultury Fizycznej

Rozwój kultury fizycznej i rekreacji zapewnia Miejskie Centrum Kultury Fizycznej w Kamiennej Górze. To instytucja, która dysponuje bogatą infrastrukturą i bazą sportową, która umożliwia mieszkańcom zwiększanie aktywności fizycznej. Miejskie Centrum Kultury Fizycznej dysponuje pływalnią krytą, Ośrodkiem Wypoczynku Świątecznego „Zalew”, kortami tenisowymi, boiskiem Orlik 2012, stadionem sportowym oraz stadionem sportowo-treningowym.

Zdjęcie 5 Infrastruktura Miejskiego Centrum Kultury Fizycznej w Kamiennej Górze

Źródło: strona internetowa MCKF, <http://www.mckf-kg.pl/>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

Miejskie Centrum Kultury Fizycznej zatrudnia 26 pracowników. W 2020 r. z Krytej Pływalni skorzystało 34 817 klientów indywidualnych (w roku 2019 dla porównania było to 67 996 klientów). Sytuacja ta wynika głównie z obostrzeń, które wprowadzone zostały w związku z występującą na terenie kraju pandemią. Pływalnia cieszy się dużym zainteresowaniem zarówno wśród dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych. W 2020 r. kryta pływalnia uczestniczyła w programie powszechnej nauki pływania „UMIEM PŁYWAĆ” finansowanym przez UMWD dla dzieci klas 1-3 z Miasta Kamiennej Góry oraz szkół z miejscowości ościennych. Zorganizowane zostały również kursy nauki pływania dla dzieci i dorosłych, z których w 2020 roku skorzystało 92 osoby (14 osób dorosłych i 78 dzieci). Odbył się również kurs na stopień ratownika WOPR, w którym udział wzięło 8 osób. W Kamiennej Górze działa Sekcja Pływacka, która zrzesza 42 dzieci. W roku 2020 treningi pływackie z młodzieżą prowadziły szkółki pływackie: Staniec-Sport i Orka, która również w godzinach wieczornych prowadzi zajęcia aerobiku wodnego.

W roku 2020 MCKF utrzymywało oraz udostępniało klubom, organizacjom sportowym oraz mieszkańcom miasta obiekty sportowe. Z obiektów korzystały takie kluby i organizacje jak: Olimpia Kamienna Góra Senior, Junior, Trampkarz oraz Młodzik, Kamiennogórska Akademia Piłkarska, Sudety Kamienna Góra (młodzik, młodziczki), Zadrna Kamienna Góra – szachy.

ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

Na terenie Miasta Kamienna Góra swoją działalność prowadzą również **organizacje pozarządowe, które realizują każdego roku zadania publiczne w ramach upowszechniania kultury, sportu, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, pomocy społecznej i in.** Współpraca samorządu lokalnego z organizacjami społecznymi odbywa się na podstawie corocznego „Programu współpracy Gminy Miejskiej Kamienna Góra z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego”. Współpraca przybiera formę finansową jak i niefinansową. W ramach współpracy finansowej Urząd Miasta ogłasza otwarte konkursy ofert na realizację zadań statutowych organizacji. Działania podejmowane przez organizacje skupiają się przede wszystkim na promowaniu zdrowego stylu życia poprzez realizację programów z bogatą ofertą zagospodarowania czasu wolnego oraz rozwijania zainteresowań mieszkańców Kamiennej Góry,

organizowaniu aktywnych form wypoczynku letniego dzieci i młodzieży, w szczególności ze środowisk zagrożonych uzależnieniem, w formie kolonii lub obozu, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego czy organizacji imprez w zakresie turystyki dla mieszkańców. Suma dotacji przekazanych przez Gminę Miejską Kamienna Góra na realizację zadań publicznych w 2020 r. wyniosła: 425 435,00 zł.

Podejmowane działania przez organizacje prowadzące swoją działalność na terenie miasta pobudzają aktywność społeczną mieszkańców, przyczyniają się do rozwijania i wspierania aktywności dzieci i młodzieży, stanowią centra aktywności różnych grup odbiorców. Funkcjonowanie organizacji pozarządowych świadczy o wysokim potencjale rozwojowym miasta, a dobra współpraca to odpowiedzialne budowanie społeczeństwa odpowiedzialnego i zaangażowanego w rozwój społeczny. Dzięki działalności organizacji III sektora wspierane są zadania jednostek organizacyjnych Miasta Kamienna Góra. Wiele działań ma charakter współpracy w zakresie kultury, nauki, sportu, rekreacji czy pomocy społecznej. Stanowi to o wysokim potencjale miasta.

DEMOGRAFIA I PROCESY LUDNOŚCIOWE

W 2020 r. Miasto Kamienną Górę zamieszkiwało **18 585 mieszkańców**, w tym 52% stanowiły kobiety oraz 48% mężczyzn. **W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmniejszyła się o 16%**. W 2020 r. wśród wszystkich mieszkańców miasta 60,77% stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła zaledwie 12,26% mieszkańców, a 26,97% stanowiły osoby starsze w wieku poprodukcyjnym. Z poniższego zestawienia widać, że w ostatnich 5 analizowanych latach **wzrosła liczba osób w wieku poprodukcyjnym, a zmniejszyła się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.**

Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

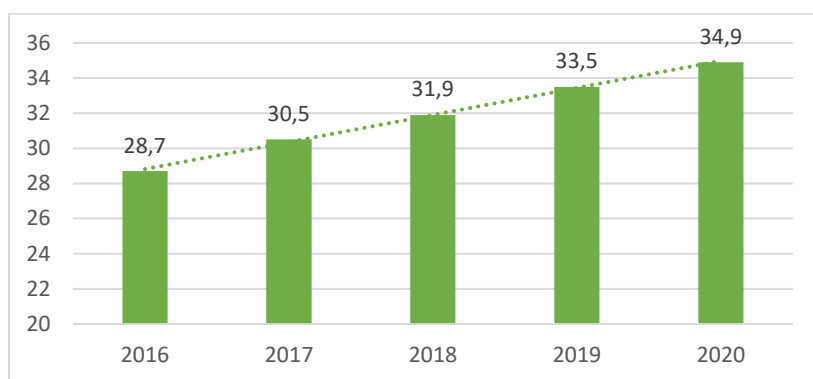
Rok	Liczba mieszkańców ogółem	Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym		Liczba osób w wieku produkcyjnym		Liczba osób w wieku poprodukcyjnym	
		%	Liczba	%	Liczba	%	Liczba
2016	19 522	12,80	2 498	63,25	12 347	23,96	4 677
2017	19 348	12,81	2 479	62,42	12 077	24,77	4 792
2018	19 136	12,83	2 455	61,77	11 820	25,40	4 861
2019	18 840	12,72	2 396	61,14	11 518	26,15	4 926
2020	18 585	12,26	2 278	60,77	11 294	26,97	5 013

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Liczba osób w wieku poprodukcyjnym na terenie miasta w latach 2016-2020 zwiększyła się o 336 osób. Wskaźnik obciążenia demograficznego liczonego jako stosunek ludzi w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w 2020 r. wynosił 28,7 i w stosunku do roku 2016

uległ **zwiększeniu o 6,2 punkty procentowe**. Wzrost liczby osób starszych ma szczególne znaczenie w kontekście rozwoju dalszej polityki społecznej, która będzie wymuszała podjęcie odpowiednich działań na rzecz zapewnienia opieki osobom starszym, wspierania ich w codziennym funkcjonowaniu, organizacji odpowiedniej opieki wychnienie oraz aktywizowaniu ich do zachowania aktywności społecznej jak najdłużej.

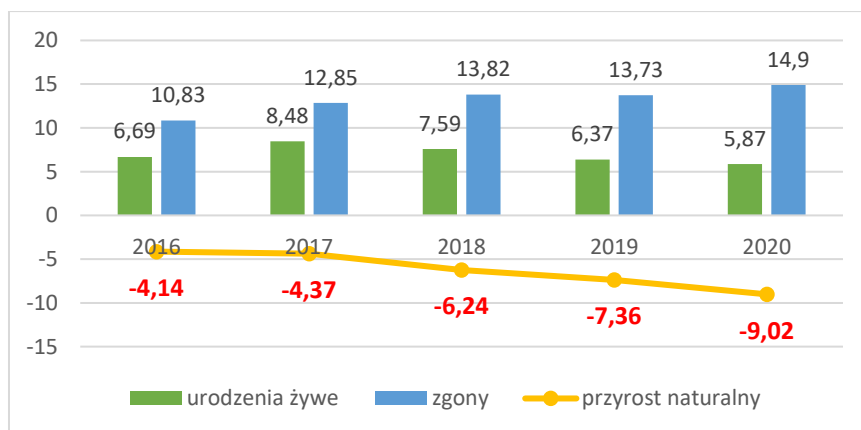
Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Spadek liczby ludności odnotowany w Kamiennej Górze od wielu lat związany jest z ujemnym przyrostem naturalnym, który w 2020 r. wynosił -9,02 osób na 1000 mieszkańców. W 2020 r. urodziło się 5,87 dzieci na 1000 mieszkańców, zgonów nastąpiło 14,9.

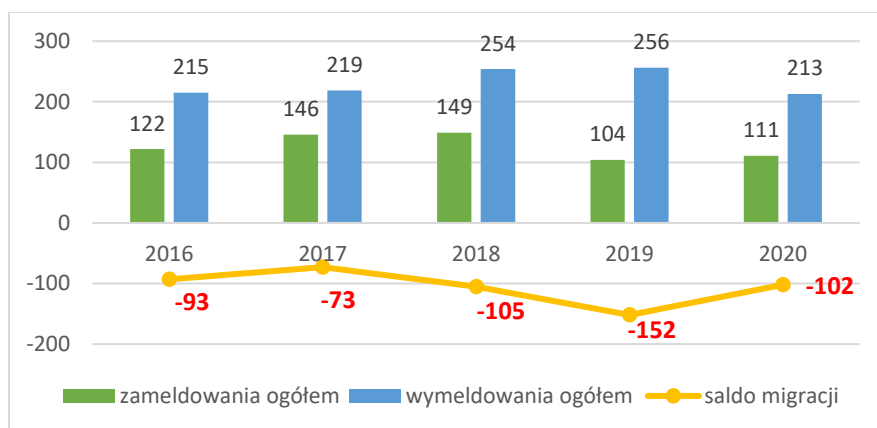
Wykres 2 Przyrost naturalny w Kamiennej Górze na 1000 mieszkańców w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

W 2020 r. w samym mieście odnotowano 213 osób, które wymeldowały się z Kamiennej Góry oraz 111 osób, które się zameldowały. Saldo migracji wyniosło -102 osoby. W analizowanym okresie odnotowuje się systematyczny duży spadek liczby ludności, co jest zjawiskiem bardzo niepożądanym i niekorzystnym w kontekście rozwoju gospodarczego miasta i całej gminy. **W analizowanym okresie ostatnich 5 lat saldo migracji przyjmowało wartości ujemne.**

Wykres 3 Saldo migracji w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Wysoki spadek liczby ludności, ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny świadczy o zachodzących zmianach demograficznych w mieście, które są charakterystyczne dla większości miasta w powiecie. Każdego roku odnotowuje się spadek liczby ludności, mniejszą liczbę nowych urodzeń oraz wzrost ludności w wieku poprodukcyjnym. W kontekście uwarunkowań społecznych nie są to zmiany pozytywne, gdyż powodują przede wszystkim spadek liczby osób w wieku produkcyjnym, a wzrost osób starszych. Polityka społeczna samorządu będzie wymagała podjęcia w następnych latach wzmożonych działań na rzecz osób starszych, które będą wymagały odpowiedniej opieki, wsparcia i pomocy.

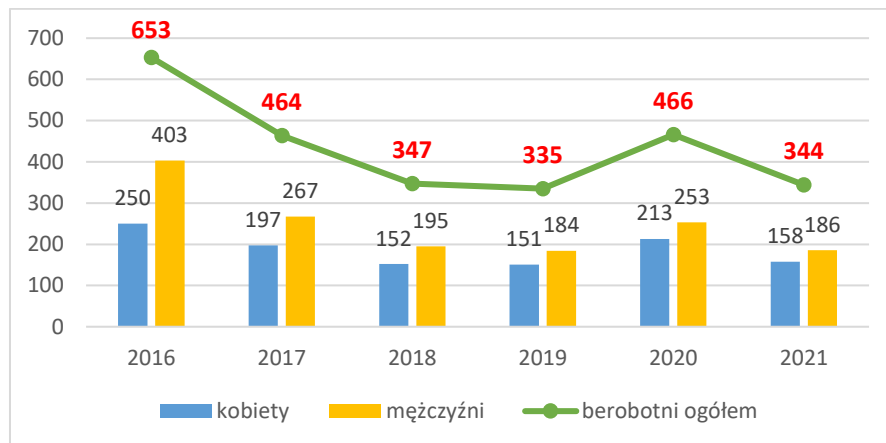
Uwzględniając sytuację uchodźców z Ukrainy, gdzie według oficjalnych danych przybyło ich obecnie ponad 2 mln do Polski można spodziewać się, że w najbliższym czasie dane dotyczące liczby mieszkańców województwa dolnośląskiego, powiatu kamiennogórskiego oraz Gminy i Miasta Kamienna Góra ulegną znacznym wzrostom. Rok 2022 będzie okresem licznych migracji ludności ukraińskiej na terenach Polski. Część z nich z pewnością osiedli się na terenach naszego kraju, część przesiedli się dalej na Zachód. Pozostanie ludności ukraińskiej na terenie miasta będzie z jednej strony pozytywnym skutkiem dramatycznych wydarzeń wojennych, gdyż zasili się rynek pracy i nastąpi wzrost ogólnej liczby ludności. Jednak z drugiej strony możliwy jest wzrost osób bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, które będą wymagały odpowiedniego wsparcia i pomocy ze strony samorządu i pomocy społecznej w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej.

RYNEK PRACY

W 2020 r. bezrobocie rejestrowane w mieście Kamienna Góra wynosiło 8,2% (8,2% wśród kobiet i 8,2% wśród mężczyzn). Rok ten z uwagi na panującą pandemię w kraju, zamknięcie wielu dziedzin gospodarki i niestabilną sytuację wielu przedsiębiorstw spowodował wzrost ogólnego poziomu bezrobocia w mieście, które do roku 2019 ulegało systematycznemu obniżeniu. Na przestrzeni lat

2016-2019 odnotowano spadek liczby osób pozostających bez zatrudnienia w mieście o 318 osób, w tym o 99 kobiet. W 2020 r. liczba osób bezrobotnych wzrosła znacznie o 131 osób. **Rok 2021 przyniósł już stabilizację na rynku pracy, co przełożyło się na mniejszą liczbę bezrobotnych w mieście,** których odnotowano 344. Wśród tej grupy znalazło się 158 kobiet oraz 186 mężczyzn.

Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych w Kamiennej Górze w latach 2016-2021

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Powyższe dane wskazują, że bezrobocie stanowi istotny problem społeczny w mieście Kamienna Góra. W wyniku pandemii i jej skutków w postaci wzrostu liczby osób bezrobotnych należy monitorować sytuację osób bezrobotnych, aby zapobiegać takim zjawiskom jak: obniżenie statusu społecznego w wyniku utraty pracy, problemy alkoholizmu, problemy wychowawcze czy obniżenie aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców. Pomimo spadku ogólnego poziomu bezrobocia w 2021 r. należy w dalszym ciągu monitorować rynek pracy, podejmować działania aktywizacyjne, aby w kolejnych latach utrzymywała się tendencja spadkowa, jaką odnotowano przed pandemią.

Ważną grupę wśród bezrobotnych stanowią również osoby zaliczane do osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Zaliczane są do tych grup: kobiety, osoby młode do 30 roku życia, osoby starsze – po 50 roku życia oraz osoby długotrwale bezrobotne. Analizując sytuację liczby osób bezrobotnych w Kamiennej Górze można stwierdzić, że **największym problemem społecznym w kontekście rynku pracy jest wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych i osób po 50. roku życia wśród ogólnej liczby bezrobotnych.** W 2021 r. odnotowano 147 osób długotrwale bezrobotnych. Osoby te często posiadają nieodpowiednie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, mają trudności ze znalezieniem pracy, co przyczynia się do pogorszenia ich jakości życia, zniechęcenia, strachu, braku aktywności społecznej, a co za tym idzie do wykluczenia społecznego. Wśród grupy osób bezrobotnych do 30. roku życia odnotowano w 2021 r. spadek liczby młodych osób bezrobotnych o 38 osób w porównaniu do roku 2016. Można zatem stwierdzić, że w ostatnim okresie osoby młode łatwiej znajdują zatrudnienie i szybciej zasilają grupę osób pracujących. Dane dotyczące osób

bezrobotnych w wieku powyżej 50. roku życia także wskazują na zmniejszającą się liczbę osób bezrobotnych w tej grupie, z 289 w 2016 r. do 123 osób w 2021 r. Jednakże wciąż jest to dość wysoki wskaźnik, który świadczy o trudnościach w znalezieniu lub utrzymaniu pracy przez osoby w tym wieku. **Warto podkreślić, że sytuacja osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w analizowanym okresie ulegała polepszeniu. Z roku na rok (oprócz okresu pandemii) odnotowuje się w mieście spadek liczby osób bezrobotnych w poszczególnych grupach wiekowych osób bezrobotnych i długotrwale bezrobotnych.**

Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2016-2021

Rok	Bezrobotni do 30 roku życia	Bezrobotni powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
2016	110	282	314
2017	81	202	209
2018	68	137	125
2019	64	138	97
2020	107	167	169
2021	72	123	147

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

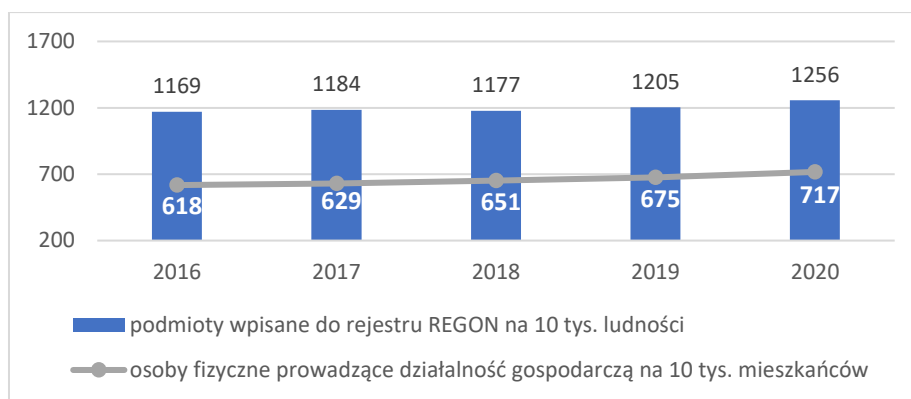
Sytuację rynku pracy w Kamiennej Górze należy monitorować i w dalszym ciągu podejmować wraz z Powiatowym Urzędem Pracy odpowiednie działania na rzecz obniżenia stopy bezrobocia na terenie miasta. Podejmowanie działań aktywizacyjnych, oferowanie odpowiednich szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe, monitorowanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych oraz kształcenie w zakresie wypełniania luki na rynku zawodowym powinny należeć do zadań priorytetowych polityki społecznej miasta.

Rynek pracy w dobie napływu ludności ukraińskiej może w najbliższym czasie bardzo się zmienić. Z jednej strony można spodziewać się, że ludność ukraińska wypełni lukę braku pracowników na polskim rynku, z drugiej strony może zwiększyć się liczba osób bezrobotnych w Powiatowych Urzędach Pracy. Wszystko zależy od indywidualnego podejścia samych uchodźców, jak również od polityki państwa w zakresie ofiarowania pomocy uchodźcom wojennym. Niewątpliwie napływ potencjalnych nowych pracowników jest szansą wzrostu gospodarczego dla wielu regionów Polski. Dogodne warunki zatrudnienia, łatwość w załatwianiu spraw urzędowych oraz możliwość pozyskania wsparcia dla przedsiębiorców oferujących miejsca pracy uchodźcom stanowi dobre rozwiązanie dla osób, które znalazły się przymusowo w naszym kraju w wyniku działań zbrojnych. Obecnie to na samorządach gminnych i miejskich spoczywa obowiązek monitorowania sytuacji uchodźców ukraińskich, organizowanie dla nich pomocy i wsparcia oraz wyznaczenie dalszej drogi do ich usamodzielnienia się i zapewnienia godnych warunków życia.

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Miasto Kamienna Góra charakteryzuje się powolnym wzrastającym wskaźnikiem przedsiębiorczości, który mierzony jest liczbą zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz nowo powstających działalności na terenie miasta. Według ewidencji statystycznej REGON w 2020 r. na terenie Kamiennej Góry zarejestrowanych było 1 256 podmiotów gospodarczych na 10 tys. ludności, w tym zdecydowana większość to podmioty sektora prywatnego. **Liczba podmiotów w 2020 r. zwiększyła się w stosunku do roku 2016 o 87 podmiotów, tj. o 7%.** Na 1 256 podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców aż 717 podmiotów prowadzonych jest przez osoby fizyczne.

Wykres 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

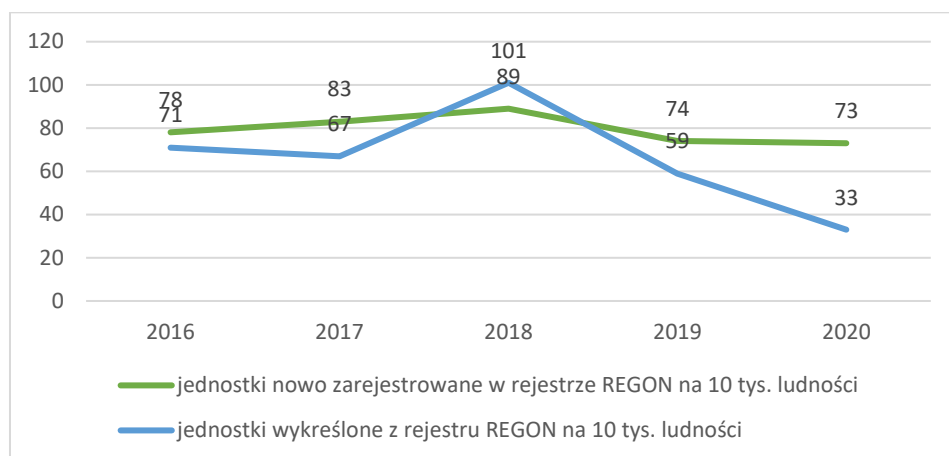
Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Powolny wzrost gospodarczy wynika ze specyfiki położenia gminy, która ulokowana jest przy granicy polsko-czeskiej, gdzie nie odnotowuje się dużego wzrostu gospodarczego. Miasto nie znajduje się w pobliżu trzech większych aglomeracji, gdzie odnotowuje się większy wzrost gospodarczy. Kamienna Góra zlokalizowana jest pomiędzy Jelenią Górą a Wałbrzychem. Trasa do Jeleniej Góry wynosi 36 km, do Wałbrzycha 24 km, z kolei do Bolkowa – 20 km. Większość mieszkańców wyjeżdżających do pracy poza gminę Kamienna Góra udaje się właśnie do tych miejscowości. Jednakże saldo wyjazdów i przyjazdów do pracy w Kamiennej Górze w 2020 r. wynosiło 979 osób. **Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców Kamiennej Góry 985 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 1 964 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy, co potwierdza, że rynek lokalny zaspokaja potrzeby mieszkańców w kontekście zatrudnienia.**

Z danych GUS wynika, że w 2020 r. na terenie Kamiennej Góry zarejestrowano 73 nowe podmioty gospodarcze, a wyrejestrowano 33 podmioty. Z uwagi na panującą pandemię, ograniczenie działalności gospodarczej oraz zamknięcie niektórych branż i działalności usługowych sytuacja firm działających na terenie miasta nie wykazuje drastycznych negatywnych zmian. Wręcz przeciwnie, można powiedzieć, że oprócz roku 2018 liczba podmiotów rejestrowanych jest wyższa niż

wyrejestrowywanych. Od 2018 r. widoczny jest spadek liczby podmiotów kończących swoją działalność, co świadczy o dobrej kondycji finansowej kamiennogórskich przedsiębiorców.

Wykres 6 Podmioty nowo wpisane i wyrejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020

Źródło: opracowanie własne, GUS BDL

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Kamiennej Górze najwięcej (144) jest stanowiących spółki cywilne. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (2 248) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 0,6% (13) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 22,7% (530) podmiotów, a 76,7% (1 791) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Kamiennej Górze najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: budownictwo (22%) oraz handel hurtowy i detaliczny - naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21,5%).

POTENCJAŁ TURYSTYCZNY

Miasto Kamienna Góra wraz z terenami wiejskimi posiadają walory przyrodnicze jak i turystyczne. Wśród najważniejszych są walory naturalne, przede wszystkim góry, zabytki przyrodnicze, tereny chronione (takie jak rezerwat geologiczny "Głazy Krasnoludków" w Gorzeszowie) oraz wysoki udział powierzchni lasów w powierzchni gminy. Równie ważny jest stan środowiska naturalnego, jego czystość, rezultaty działań z zakresu ochrony środowiska naturalnego. Inne walory to te, które powstały w wyniku działalności człowieka takie jak zabytki, tu zwraca uwagę szczególnie Opactwo Cysterskie w Krzeszowie.

Na terenie gminy Kamienna Góra znajdują się liczne szlaki piesze, rowerowe i konne. W ramach projektu „Rozwój turystyki aktywnej na pograniczu polsko-czeskim” powstała trasa rowerowa łącząca atrakcje polsko-czeskie.

Mapa 2 Trasa rowerowa w ramach projektu „Rozwój turystyki aktywnej na pograniczu polsko-czeskim”

Źródło: strona internetowa Kamiennej Góry, <https://kamiennagora.pl/rozwoj-turystyki-aktywnej-na-pograniczu-polsko-czeskim-trasa-rowerowa/>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

Bliskość gór sprawia, że rozwija się agroturystyka i baza noclegowa. Na terenie gminy dostępnych jest kilkanaście obiektów noclegowych. Wśród atrakcji turystycznych warto zwiedzić m.in.:

- Pawilon na Wodzie „Betlejem”,
- Mauzoleum Schaffgottschów,
- Kompleks pocysterski w Krzeszowie,
- Kalwarię Krzeszowską,
- „Głazy Krasnoludów”,
- Rudawski Park Krajobrazowy,
- „Diabelską Maczugę”,
- „Stół Sędziowski”.

Zdjęcie 6 Atrakcje turystyczne w gminie Kamienna Góra (po lewej – „Pawilon na Wodzie”; po prawej – „Diabelska Maczuga”)

Źródło: strona internetowa Gminy Kamienna Góra, <https://turystyka.gminakamiennagora.pl/atrakcje-turystyczne/>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

Zdjęcie 7 Kompleks pocysterski w Krzeszowie

Źródło: strona internetowa Gminy Kamienna Góra, <https://turystyka.gminakamiennagora.pl/zabytki/>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

W samej Kamiennej Górze, która jest miastem posiadającym wiele ciekawych i cennych zabytków, można zwiedzić: sztolnię Arado, barokowy rynek otoczony kamienicami z XVII i XVIII w., tajną fabrykę broni w Antonówce, Kościół parafialny pw. św. Piotra i Pawła z gotyckim prezbiterium z XIV w., Kościół poewangelicki z XVIII w. jeden z Kościołów łaski, ruiny renesansowego zamku z XVI w., który przebudowano w XIX w., ratusz w stylu neorenesansowym czy też cmentarz żydowski z końca XVIII w. przy ulicy Katowickiej oraz mauzoleum ku czci zamordowanych więźniów i jeńców wojennych w filii obozu koncentracyjnego Gross-Rosen oraz w obozach jenieckich – w lipcu 1944 r. znajdujące się na Górze Kościelnej (Parkowej). W niedalekiej odległości od miasta znajduje się Zamek Nieszytno (15 km), Zamek Bolczków (20 km), a także Kolorowe Jezioro.

Zdjęcie 8 Zabytki w Kamiennej Górze (po lewej – ratusz; po prawej – Kościół poewangelicki)

Źródło: strona internetowa Kamiennej Góry, <https://kamiennagora.pl/co-warto-zobaczyc/>, (dostęp: 1.04.2022 r.)

POMOC SPOŁECZNA

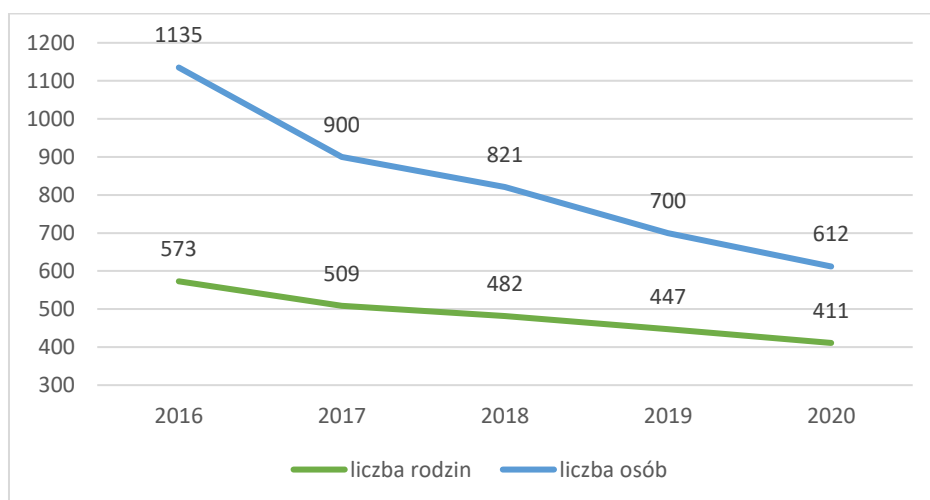
Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 2 pkt 1 i art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, t. j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268).

Główną instytucją wykonującą zadania pomocy społecznej w Kamiennej Górze jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Ośrodek podejmuje działania m.in. na podstawie następujących przepisów prawa: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, ustawy o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ustawy o systemie oświaty, a także na podstawie ustawy o Karcie Dużej Rodziny.

BENEFICJENCI POMOCY SPOŁECZNEJ

W Kamiennej Górze **odnotowuje się systematyczny spadek liczby rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej**, co może świadczyć o polepszającej się sytuacji życiowej mieszkańców miasta i mniejszej potrzebie korzystania z pomocy społecznej. W analizowanych latach 2016-2020 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmniejszyła się o 162 rodziny. Tym samym liczba osób korzystających z pomocy ośrodka uległa zmniejszeniu prawie o połowę, czyli o 523 osoby.

Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

W latach 2016-2020 odnotowano spadek liczby osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji o 276 osób. W 2020 r. na podstawie wydanych decyzji z pomocy społecznej

skorzystało 414 osób. Porównując dane miasta ze średnimi danymi z powiatu czy województwa można stwierdzić, że największy odsetek liczby osób korzystających z pomocy na podstawie wydanych decyzji zmniejszył się w Kamiennej Górze.

Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika zmian
Kamienna Góra	690	637	501	456	414	--276
Powiat (średnia)	339	314	262	226	211	-128
Województwo (średnia)	551	489	441	404	374	-177

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

Uwzględniając kryterium wieku i płci liczba beneficjentów korzystających z pomocy społecznej według wypłaconych świadczeń w 2020 r. wynosiła łącznie 418 osób. W grupie tej 292 osoby stanowiły ludność w wieku produkcyjnym, w tym 100 kobiet oraz 192 mężczyzn. W 2020 r. udzielono również świadczenia dla 125 osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, w tym dla 85 kobiet i 40 mężczyzn. **Świadczenia na podstawie wydanych decyzji były pobierane w ostatnich latach w większości przez osoby znajdujące się w wieku produkcyjnym, choć duży odsetek stanowiły także osoby w wieku poprodukcyjnym.**

Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.

Wiek	Ogółem	Kobiety	Mężczyźni
Przedprodukcyjny	1	0	1
Produkcyjny	292	100	192
Poprodukcyjny	125	85	40

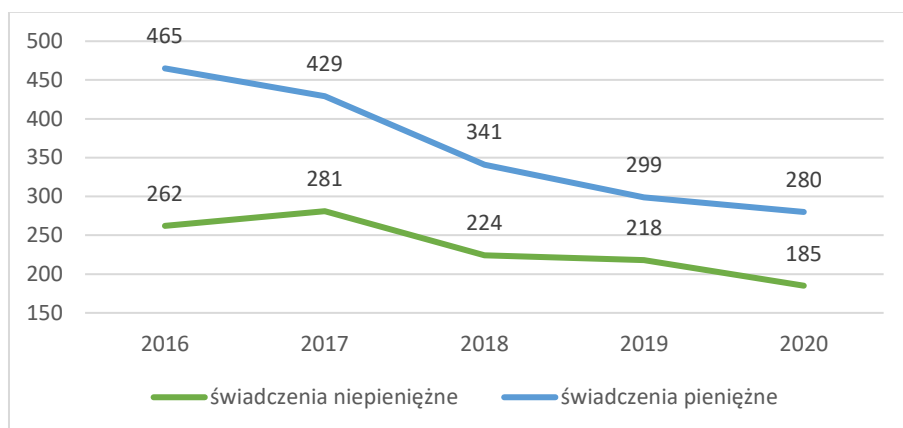
Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

POMOC W FORMIE FINANSOWEJ I NIEFINANSOWEJ

Pomoc udzielana osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, która korzysta z pomocy ośrodka na podstawie wypłaconych świadczeń przyjmuje postać finansową lub niefinansową. W 2020 r. udzielono łącznie 2 427 świadczeń pieniężnych oraz 33 766 świadczeń niepieniężnych. **Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w analizowanych latach przyjmuje wartości malejące. Liczba osób pobierających świadczenia pieniężne zmniejszyła się o 185 osób, a liczba osób korzystająca ze świadczeń niepieniężnych zmalała o 77 osób.**

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

Wykres 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

Jedną z form otrzymywanych świadczeń pieniężnych są zasiłki dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji. MOPS w Kamiennej Górze przyznaje w szczególności zasiłki stałe, celowe i okresowe. W analizowanym okresie liczba przyznanych zasiłków stałych utrzymuje się na porównywalnym poziomie. W 2020 r. odnotowano 132 osoby korzystające z tego zasiłku. Na ten cel wydatkowano kwotę 680 444 zł. w przypadku zasiłków celowych liczba ich wzrastała w latach 2016-2018. Rok 2019 i 2020 przyniósł spadek liczby osób korzystających z tej formy pomocy. Tym samym zmniejszyła się kwota wypłacanego wsparcia na wypłatę zasiłków celowych. Najwidoczniejsza zmiana nastąpiła w liczbie osób korzystających z zasiłków okresowych. W 2020 r. 154 osoby skorzystały z tego zasiłku, przy czym odnotowano spadek liczby osób korzystających z tego rodzaju wsparcia o 205 osób. spadek liczby osób korzystających z zasiłków okresowych wpłynął znacząco na zmniejszenie się wydatku wypłaty tych zasiłków (o 535 180 zł).

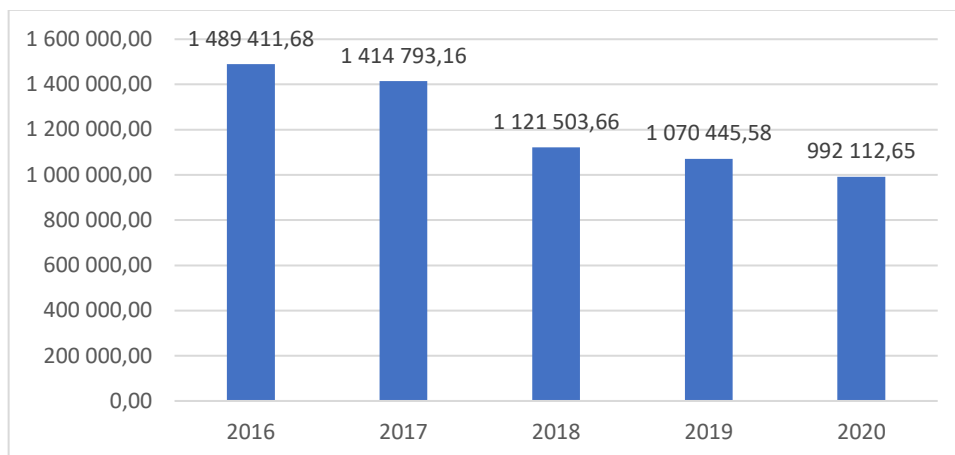
Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłacanych zasiłków w latach 2016-2020

Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek stały	134	152	166	149	132
Kwota zasiłków stałych [zł]	651 816	716 265	720 680	711 119	680 444
Zasiłek celowy	90	130	137	86	85
Kwota zasiłków celowych [zł]	16 395	14 431	32 554	19 020	12 515
Zasiłek okresowy	359	323	208	176	154
Kwota zasiłków okresowych [zł]	818 934	658 518	349 957	329 389	283 754

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

łącznie w analizowanym okresie lat 2016-2020 wydatki na świadczenia pieniężne wypłacane w Kamiennej Górze uległy obniżeniu o 497 299,03 zł, przyjmując w 2020 r. wartość 992 112,65 zł.

Wykres 9 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2016-2020

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

Pomimo spadającej liczby beneficjentów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze korzystających z pomocy finansowej w ostatnich latach, nie ubywa zajęć pracownikom socjalnym. Spadek ogólnej liczby klientów otrzymujących świadczenia, nie przekłada się na mniejszy zakres i ilość pracy. Zaobserwować można, że praca socjalna jest formą pomocy, jaką ośrodek świadczy na rzecz wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich dochodów. Pracownicy socjalni często udzielają pomocy w formie poradnictwa wszelkiego rodzaju dla osób i rodzin wywodzących się z różnych środowisk, co jest wynikiem między innymi niezradności życiowej, a także widocznego rozluźnienia więzi rodzinnych i społecznych, zdarzeń losowych, samotności osób starszych itp. Praca socjalna stała się rodzajem interwencji oraz profilaktyki, ale obejmuje również długofalowe działania na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia. Pracownicy socjalni posiadają wiedzę na temat funkcjonowania środowiska lokalnego, współpracują, a także podejmują działania z innymi jednostkami i podmiotami na rzecz niwelowania problemów społecznych. Współczesny pracownik socjalny boryka się zarówno z problemami rodzin w zakresie funkcji opiekuńczo – wychowawczych, rozpadu więzi, konfliktów rodzinnych, uzależnień, a także z samotnością osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych.

W dobie pandemii widoczny był wzrost pracy socjalnej. Wsparciem otoczeni zostali głównie najstarsi mieszkańcy poprzez niesienie im pomocy materialnej oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w czasie izolacji. Obecnie, w czasie konfliktu zbrojnego w Ukrainie praca socjalna przybrała dodatkowo innego charakteru. Pomoc społeczna w Polsce stanęła przed obliczem ogromu prac jakie należy wykonać na rzecz osób dotkniętych tragedią wojenną. Organizowanie pomocy i wsparcia uchodźcom ukraińskim to niewątpliwie najtrudniejsze z zadań z jakimi borykają się współcześnie samorządy. Oprócz pomocy materialnej potrzebna jest pomoc w organizacji mieszkań, pracy, załatwiania spraw urzędowych. Pomoc dzieciom w klimatyzowaniu się w nowym środowisku, zapewnienie im odpowiedniego dostępu do szkolnictwa, kultury, rozwoju fizycznego oraz umożliwienie wsparcia psychologicznego to wyzwania

jakie podejmuje w chwili obecnej pomoc społeczna. Takiej pomocy nie da się „przeliczyć”, przedstawić za pomocą cyfr. Empatia i zaangażowanie w niesienie pomocy ofiarom wojennym stały się kolejnym elementem pracy socjalnej na rzecz społeczeństwa.

POWODY KORZYSTANIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ

Powodem korzystania z pomocy społecznej i pobierania świadczeń rodzinnych jest często niestabilna sytuacja na rynku pracy, jak chociażby prace krótkookresowe, prace na umowę o dzieło lub zlecenie, a co za tym idzie niskie zarobki. Z drugiej strony może wynikać to z biernej i wyuczonej postawy wobec pracy zawodowej, a tym samym z łatwości przeniesienia wartości kariery zawodowej na oczekiwania wobec pomocy społecznej. W przypadkach borykania się z długotrwałą lub ciężką chorobą uniemożliwiającą pracę zawodową, albo też sytuacją kryzysową również osoby potrzebujące pomocy zwracają się do OPS. W poniższej tabeli zestawiono główne powody udzielania wsparcia finansowego rodzinom z terenu Miasta Kamienna Góra w latach 2016-2020.

Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

Powód przyznanej pomocy	2016	2017	2018	2019	2020
	liczba rodzin				
Alkoholizm	24	28	23	25	24
Bezdomność	20	8	10	10	6
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina wielodzietna)	25	18	14	7	7
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych (rodzina niepełna)	41	36	22	23	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	61	53	50	48	39
Bezrobocie	291	250	186	127	109
Przemoc w rodzinie	3	5	2	5	1
Długotrwała lub ciężka choroba	232	231	208	188	161
Niepełnosprawność	150	153	153	140	122
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23	17	21	19	10
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	8	7	6	9
Ubóstwo	333	286	219	179	142

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

Narkomania	2	3	0	1	4
Zdarzenia losowe	0	0	0	2	1

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

W analizowanym okresie lat 2016-2020 można zaobserwować, że najczęstszym powodem korzystania z pomocy społecznej jest **długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, niepełnosprawność oraz bezrobocie, choć można zaobserwować spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej z ww. powodów.** W 2020 r. z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby skorzystało z pomocy 161 rodzin (spadek o 71), a z powodu niepełnosprawności w 2020 r. pomoc była świadczona na rzecz 122 rodzin (spadek o 28). W przypadku korzystania z pomocy społecznej z powodu ubóstwa liczba rodzin w analizowanym okresie zmniejszyła się znacznie (o 191 rodzin), jednakże w dalszym ciągu ubóstwo stanowi jeden z najczęstszych powodów korzystania z pomocy społecznej. W latach 2016-2020 zdecydowanie zmniejszyła się liczba rodzin korzystających z zasiłków z powodu bezrobocia (spadek o 182 rodziny), choć również z tych powodów mieszkańcy miasta w dalszym ciągu korzystają z pomocy.

Do głównych powodów korzystania od kilku lat z pomocy społecznej przez rodziny z Miasta Kamienna Góra należą przede wszystkim: **długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo, bezrobocie oraz wielodzietność.** W poniższym zestawieniu ujęto główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w roku 2020 przez mieszkańców miasta. Najwięcej świadczeń udzielono z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby (3 647), w tym pieniężnych 212 świadczeń i 3 435 świadczeń niepieniężnych. Z kolei najmniej świadczeń przyznano z powodu wielodzietności: 8 pieniężnych i 921 niepieniężnych.

Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 r.

Wyszczególnienie	Liczba świadczeń		
	Ogółem	Świadczenia niepieniężne	Świadczenia pieniężne
Długotrwała lub ciężka choroba	3 647	3 435	212
Niepełnosprawność	2 268	1 903	365
Ubóstwo	1 705	1 392	313
Bezrobocie	1 698	1 529	169
Wielodzietność	929	921	8

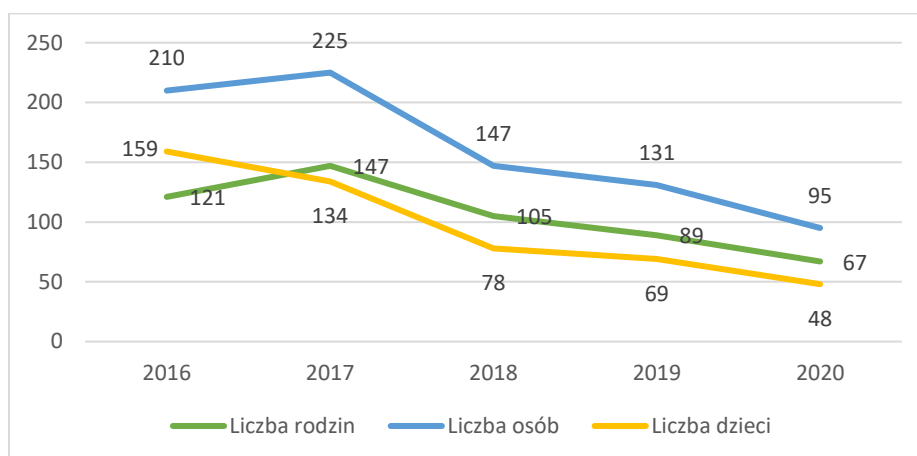
Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

POMOC W POSTACI DOŻYWIANIA

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze w 2020 r. zapewniał dożywianie dzieci w szkołach, kontynuując rządowy program "Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023"³. Pomocą w formie pokrycia kosztów jednego gorącego posiłku w szkole w 2020 r. objęto 48 dzieci wychowujących się w rodzinach o trudnej sytuacji materialnej. Łącznie z pomocy na dożywianie w 2020 r. skorzystało 67 rodzin, w tym 95 osób.

W analizowanym okresie **odnotowano zmniejszającą się liczbę rodzin, osób i dzieci korzystających z programu pomocy na dożywianie**. Liczba rodzin w ostatnich 5 latach korzystająca z tej formy pomocy zmniejszyła się o 54 rodziny, w tym o 115 osób i 111 dzieci. Potwierdzać to może lepszą sytuację materialną i finansową mieszkańców miasta, jak również spadek tych wskaźników może wynikać z uruchomienia oraz rozszerzenia programu 500+ na kolejne dzieci w rodzinie.

Wykres 10 Liczba rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2016-2020

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

ŚWIADCZENIA I USŁUGI OPIEKUŃCZE

Wśród osób korzystających z pomocy społecznej na terenie Miasta Kamienna Góra dużą grupę stanowią osoby niepełnosprawne. Osoby takie narażone są również na zagrożenie wykluczeniem społecznym, ze względu na swoje ograniczenia (często natury fizycznej). Niewystarczający poziom wyposażenia miejsc użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych jest częstą przyczyną ich nieintegrowania się ze środowiskiem lokalnym. Również brak zapewnienia w wystarczającym stopniu opieki medycznej i geriatrycznej stanowi istotny problem społeczny, z jakim boryka się współczesne społeczeństwo.

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze

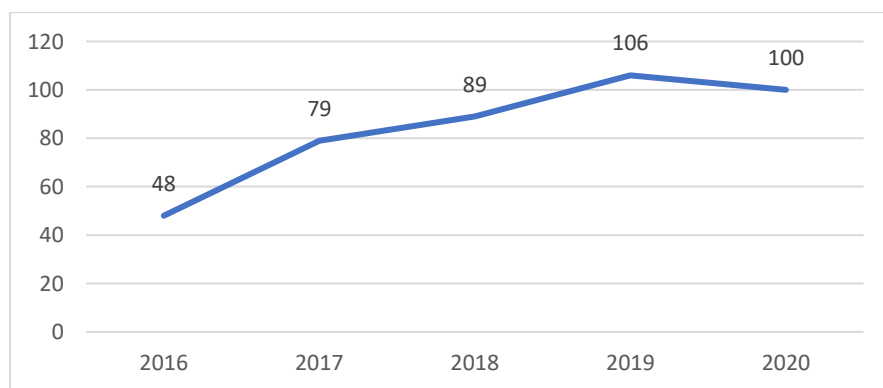
³ W latach 2016-2018 program ten nazywał się „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Rozwój medycyny oraz poprawa warunków życia powodują, że średnia długość życia ludności w Polsce systematycznie wydłuża się. Jednocześnie starość wiąże się z ogólnym pogorszeniem stanu zdrowia oraz chorobami specyficznymi dla podeszłego wieku. Osoby starsze są grupą społeczną, która wymaga odpowiedniego wsparcia i pomocy. Jednak nie zawsze na taką pomoc mogą liczyć ze strony rodziny. W społeczeństwie zanika model rodziny wielopokoleniowej. Osoby starsze często pozostają same w swoim miejscu zamieszkania, a pogarszający się stan zdrowia oraz niepełnosprawność utrudniają samodzielne funkcjonowanie. Zjawisko starzenia się ludności wiąże się z nowymi wyzwaniami w ramach pomocy społecznej. Dotyczą one zarówno rozwoju usług opiekuńczych, ale także aktywizowania seniorów do życia w społeczności lokalnej. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze bardzo pręźnie realizuje zadania na rzecz osób starszych. Analiza danych tutejszego Ośrodka wskazuje, że z roku na rok rośnie liczba osób potrzebujących pomocy w formie usług opiekuńczych. Ośrodek dokłada wszelkich starań, aby zabezpieczyć osoby potrzebujące w jak najlepszą pomoc.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczno-sanitarną, pielęgnację zleconą przez lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Chorzy korzystają z usług w wymiarze od kilku godzin tygodniowo do kilku godzin dziennie w zależności od zdolności do samoobsługi oraz możliwości rodziny w zakresie zabezpieczenia potrzeb chorego. **Zauważyć należy, że liczba osób korzystających z pomocy w formie usług opiekuńczych stale rośnie.** W latach 2016-2019 nastąpił wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych o 58. W 2020 r. widoczny jest niewielki spadek tego wskaźnika, co mogło być spowodowane ograniczeniami wynikającymi z pandemii.

Wykres 11 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w Kamiennej Górze

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

Najwięcej osób korzystających z usług to osoby samotnie mieszkające lub posiadające rodzinę poza miejscem zamieszkania. Konieczność zapewnienia im pomocy wynika z faktu, iż rodzina nie jest w stanie zapewnić opieki, zwłaszcza w godzinach przedpołudniowych, ze względu na wykonywanie pracy zawodowej. Dodatkowo na terenie miasta staje się coraz częstsze samotne zamieszkiwanie osób starszych, ale również pozbawionych opieki ze strony rodziny. Taka sytuacja wymaga rozwijania systemu oparcia środowiskowego dla tej grupy osób, w tym zapewnienia oferty usług opiekuńczych, pomocy socjalnej, edukacyjnej, kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, a także w formie terapii zajęciowej. **Dane dotyczące osób kierowanych do domów pomocy społecznej wskazują, że sukcesywnie wzrasta ich liczba, wydłuża się średnia długość życia, co powoduje, że wzrastają nakłady finansowe gminy na utrzymanie tej kategorii osób w domach pomocy społecznej.** W kontekście rozwoju społecznego Miasta Kamienna Góra należy uwzględnić rozwój opieki instytucjonalnej dla seniorów.

Według danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze w 2020 r. pojawiły się również osoby korzystające ze specjalistycznych usług opiekuńczych (1 osoba) oraz ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Potwierdza to, że sukcesywnie można wzrastać liczba osób potrzebujących również specjalistycznej pomocy opiekuńczej na terenie miasta.

W latach 2016-2020 w Kamiennej Górze wzrosła ogólna liczba wypłacanych świadczeń opiekuńczych, przyjmując w 2020 r. wartość 6 289 świadczeń. W 2020 r. wzrosła liczba udzielonych ogółem zasiłków pielęgnacyjnych o 299 świadczeń. Wypłacany zasiłek pielęgnacyjny dla osoby, która ukończyła 75 lat utrzymuje się na stałym poziomie. Odnotowano jednak spadek wskaźnika dotyczącego wypłacanych specjalnych zasiłków opiekuńczych. W poniższym zestawieniu przedstawiono liczbę świadczeń opiekuńczych wypłacanych w latach 2016-2020.

Tabela 8 Liczba świadczeń opiekuńczych w Kamiennej Górze w latach 2016-2020

Świadczenia opiekuńcze	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny – ogółem	4 668	4 485	4 597	4 790	4 967
Zasiłek pielęgnacyjny – dla niepełnosprawnego dziecka	1 929	1 794	1 815	1 911	1 861
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	1 349	1 335	1 342	1 439	1 472

Świadczenia opiekuńcze	2016	2017	2018	2019	2020
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	1 366	1 332	1 416	1 412	1 340
Zasiłek pielęgnacyjny – osobie, która ukończyła 75 lat	24	24	24	28	24
Świadczenie pielęgnacyjne	1 044	975	1 030	1 232	1 578
Specjalny zasiłek opiekuńczy	169	198	230	136	14
Świadczenia opiekuńcze ogółem	5 881	5 658	5 857	6 158	6 289

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

Na rzecz osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze realizuje szereg projektów współfinansowanych ze środków publicznych. Wśród najważniejszych można wskazać:

- Program „Opieka wytchnieniowa”,
- Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”,
- Kamiennogórska linia dla seniorów.

Dużym problemem na terenie Miasta Kamienna Góra jest również brak mieszkań chronionych dla seniorów. Uwzględniając sytuację demograficzną, wzrost liczby osób starszych w mieście, a także pojawiające się trudności w samotnym funkcjonowaniu wielu osób starszych widoczna jest silna potrzeba zwiększenia na terenie całej gminy Kamienna Góra liczby mieszkań chronionych dla osób starszych.

WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY

Asystent rodziny został powołany do działania jako odpowiedź na potrzebę wsparcia innych służb społecznych w wykonywaniu pogłębionej pracy z rodziną z wieloma problemami, o obniżonym poziomie rozwoju umiejętności wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, najczęściej wielodzietnymi, gdzie dzieci są zagrożone umieszczeniem w pieczy zastępczej. Działania asystenta określa przede wszystkim ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawa o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

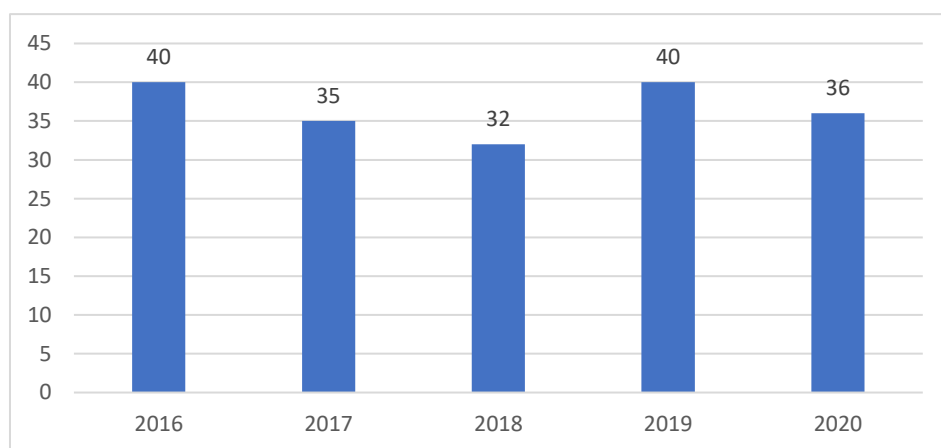
Praca asystenta ma przede wszystkim charakter wspierający, socjalny, wychowawczy i jest prowadzona głównie w miejscu zamieszkania rodziny. Zasadniczą formą jego pracy jest towarzyszenie, asystowanie rodzinie. Jednocześnie asystent rodziny może być również koordynatorem działań wielu innych służb

społecznych, działających na rzecz danej rodziny. Zgodnie z art. 15 ust 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Wszystkie rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny borykają się z wieloma problemami, na które oprócz zaburzeń w sferze opiekuńczo – wychowawczej, bezrobocia czy niepełnosprawności składają się także uzależnienia i przemoc. Wymaga to wielokierunkowości w realizacji zadań związanych ze wsparciem rodziny. Występujące niejednokrotnie małe zaangażowanie rodziny w poprawę swojej sytuacji, często powoduje wydłużenie okresu współpracy asystenta z rodziną.

W 2020 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej zatrudnionych było dwóch asystentów rodziny.

Z analizy danych ośrodka wynika, że liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny na terenie miasta **przyjmuje porównywalne wartości w każdym z analizowanych lat.** W 2020 r. wsparciem asystenta rodziny objętych zostało 36 rodzin, co w stosunku do roku 2019 wskazuje na spadek tego wskaźnika o 4 rodziny. Najmniej rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny odnotowano w 2018 r.

Wykres 12 Liczba rodzin w Kamiennej Górze korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2016-2020

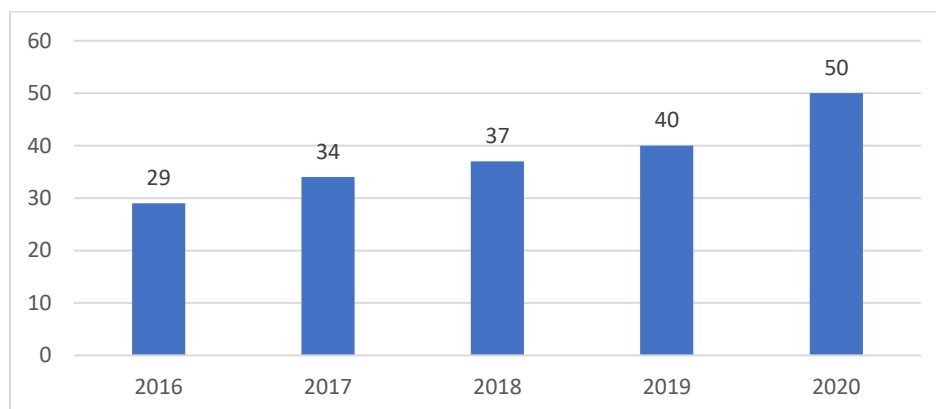
Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

Z analizy danych przeprowadzonych w tutejszym Ośrodku wynika, że liczba rodzin, w których występują problemy opiekuńczo - wychowawcze stale rośnie, a tym samym rośnie zapotrzebowanie na zatrudnianie asystentów rodziny. To właśnie ich funkcja, w połączeniu z pracą socjalną pracowników socjalnych, jest nieodłącznym działaniem w celu przezwyciężania trudności życiowych tych rodzin. To właśnie w oparciu o pracę asystenta, rodziny te wychodzą z kryzysu. Jest to proces długotrwały, wymagający zaangażowania i umiejętności rozpoznawania problemów. Jednak asystent rodziny, który jest „w środku problemów rodzinnych” jest w stanie wraz z członkami tych rodzin wypracować model rodziny zmierzającej do poprawy funkcjonowania w społeczeństwie. Szczególnie ważne wsparcie asystenta okazało się w sytuacji epidemii SAR-COV-2 w zakresie monitorowania w tych rodzinach

zdalnej nauki dzieci i systematycznego odrabiania zadanych ćwiczeń, co przy ograniczeniach techniczno-sprzętowych (brak laptopa, ograniczony zasięg internetu) bywało utrudnione.

Rodzina jest najlepszym środowiskiem życia i wychowania dziecka. Istnieją jednak sytuacje związane z niemożnością zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Wówczas istotną rolę spełnia piecza zastępcza: rodzinna i instytucjonalna, która z założenia powinna mieć charakter czasowy. W związku z realizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Miasto Kamienna Góra w ramach zadań własnych pokrywała częściowo koszty wynikające ze sprawowania pieczy zastępczej nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogły dłużej funkcjonować w środowisku rodziny biologicznej. **Analiza danych wskazuje na systematyczny wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. W 2020 r. odnotowano 50 dzieci, co w stosunku do roku 2016 wskazuje na wzrost o 21 małych.** Wysoki wzrost tego wskaźnika potwierdza trudną sytuację wielu rodzin z terenu miasta, która posiada trudności opiekuńczo-wychowawcze, a narastające problemy wychowawcze współczesnych dzieci i młodzieży nie ułatwiają współpracy z asystentem rodziny.

Tabela 9 Liczba rodzin i dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2020

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

W ramach działalności na rzecz rodziny będącej w kryzysie realizowany jest w Kamiennej Górze **Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kamienna Góra na lata 2022-2024**. Program zakłada wsparcie dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne, niepełne, a szczególnie niewydolne opiekuńczo - wychowawczo, które mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji, gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Miejskiej Kamienna Góra na lata 2022-2024 jest istotnym dokumentem opracowanym w celu realizacji przez samorząd konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy dziecku i rodzinie.

DZIAŁALNOŚĆ GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I ZESPOŁU
INTERDYSCYPLINARNEGO

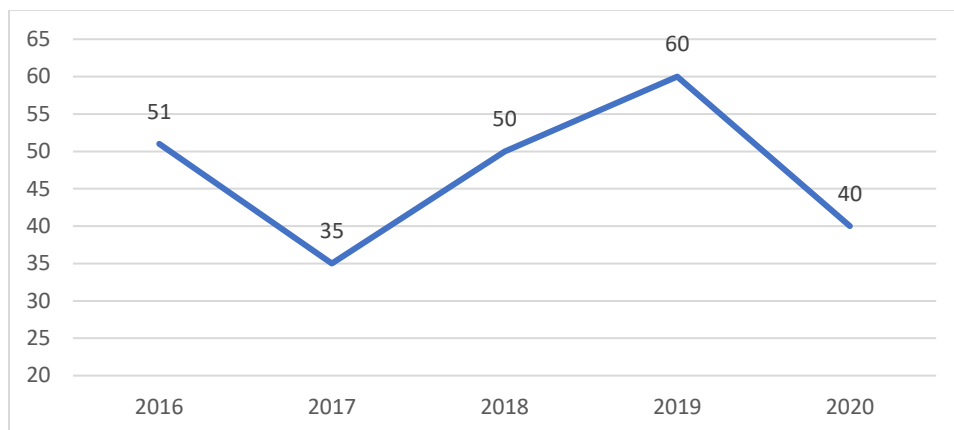
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) działała w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak również realizowała zadania wynikające z **Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych** dla Miasta Kamienna Góra.

W 2020 r. do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wpłynęło 40 wniosków z prośbą o skierowanie na leczenie osób, wobec których zachodziło podejrzenie o uzależnieniu od alkoholu, w tym 1 wniosek z prośbą o skierowanie na leczenie osoby, wobec której zachodziło podejrzenie o uzależnieniu od alkoholu oraz narkotyków lub innych substancji psychoaktywnych. Najwięcej wniosków wpłynęło do GKRPA z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze (13). 11 wniosków wpłynęło z Komendy Powiatowej Policji w Kamiennej Górze, 9 wniosków z Zespołu Interdyscyplinarnego, a 7 przypadkach wnioskodawcami byli członkowie rodzin.

Spośród 40 ww. wniosków 21 przypadków dotyczyło również problemu przemocy w rodzinie. Do biegłych sądowych Komisja skierowała 27 wniosków w celu przeprowadzenia badań w zakresie ustalenia uzależnienia od alkoholu oraz wskazań do leczenia. Łącznie w 2020 r. Komisja prowadziła 92 sprawy o leczenie odwykowe. Komisja skierowała 11 wniosków do Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze o zobowiązanie do leczenia odwykowego osób, u których lekarze biegli stwierdzili uzależnienie od alkoholu, a które nie podjęły leczenia lub też nie zgłosiły się do lekarzy biegłych w celu wydania opinii o przedmiocie uzależnienia.

Według danych z lat 2016-2020 liczba osób, wobec których zachodzi podejrzenie o uzależnieniu od alkoholu wahała się w granicach 35 a 60 osób. Najmniej osób uzależnionych odnotowano w 2017 r. a najwięcej w 2019 r. **Pomimo spadku w 2020 r. liczby osób uzależnionych na terenie miasta należy monitorować sytuację rodzin borykających się z problemem alkoholowym, gdyż jak pokazują dane z lat 2017-2019 wskaźnik liczby osób borykających się z problemem alkoholowym przyjmował wartości wzrastające.** Możliwe, że w sytuacji epidemiologicznej kraju analiza i kontrolowanie zjawiska alkoholowego na terenie miasta została ograniczona.

Wykres 13 Liczba osób borykających się z problemem alkoholowym w latach 2016-2020

Źródło: dane z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze

W 2020 r. GKRPA zaopiniowała pozytywnie 24 wnioski o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie miasta.

Zespół Interdyscyplinarny (ZI) to grupa specjalistów zajmująca się sprawami przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez realizację **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2023**.

Zespół ma za zadanie m.in. diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, następnie podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w celach zapobiegawczych bądź podejmowanie interwencji w środowisku dotkniętym patologią. Konieczne jest opracowywanie i realizacja indywidualnych planów pomocy i inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc, a następnie monitorowanie sytuacji w tych rodzinach. Do zadań ZI należy również dokumentowanie podejmowanych działań, a także ich efektów.

W 2020 r. odnotowano 244 interwencji domowych w mieście Kamienna Góra, podczas których w 91 przypadkach stwierdzono konieczność wdrożenia procedury „Niebieska Karta”. Finalnie w 2020 r. w zakresie podejmowania interwencji wobec rodzin dotkniętych przemocą w oparciu o procedurę „Niebieska Karta” objęto 107 rodzin. Liczba osób objętych pomocą grup roboczych w wyniku przemocy w rodzinie wynosiła łącznie 377 osób, w tym: 108 kobiet, 112 mężczyzn oraz 117 dzieci. Dorosłych osób bezpośrednio dotkniętych zjawiskiem przemocy w rodzinie w 2020 r. było 116, w tym 96 kobiet i 20 mężczyzn. W rodzinach uwikłanych w zjawisko przemocy wychowywanych było 115 dzieci, które doznawały przemocy psychicznej, a dotkniętych bezpośrednio przemocą było 16 dzieci.

Zjawisko występowania przemocy w rodzinie zostało także zbadane w 2019 r. podczas opracowywania **„Diagnozy zjawiska przemocy w gminie miejskiej Kamienna Góra”**. Badanie zostało przeprowadzone przez Fundację Centrum Działań Profilaktycznych z Wieliczki. Wzięło w nim udział 218 dorosłych

mieszkańców miasta oraz 510 uczniów od 14 roku życia. Na podstawie przeprowadzonych badań wśród osób dorosłych wskazano następujące wnioski:

- 37% badanych była kiedykolwiek ofiarami przemocy, z czego 77% stanowią kobiety;
- najczęstszym rodzajem przemocy jest przemoc psychiczna – wskazało tak 79% badanych. Na przemoc fizyczną wskazało 57% ankietowanych, 14% na seksualną. 7% określiło przemoc ekonomiczną;
- 23% ankietowanych była w przeciągu ostatniego roku świadkami przemocy wobec osób starszych i najczęściej była to przemoc psychiczna;
- 4% badanych była świadkami przemocy wobec osób niepełnosprawnych;
- 43% badanych zna osoby, które doznają przemocy, a połowa ankietowanych wie o takich rodzinach;
- 17% ankietowanych uważa, że klaps jest dobrą metodą wychowawczą, a 11% uważa, że nie jest to rodzaj przemocy;
- 92% słyszało o cyberprzemocy;
- 27% badanych czuje się w gminie niebezpiecznie lub bardzo niebezpiecznie.

Z kolei wśród młodzieży wnioski z przeprowadzonych badań wskazują na:

- 94% badanych uczniów postrzega bicie jako przemoc, niestety przemocą zdaniem 27% respondentów nie jest naśmiewanie się, a 21% badanych uważa, że naśmiewanie się z kolegi/koleżanki również nie jest formą przemocy;
- zdaniem 48% badanych klaps nie jest formą przemocy, ale sposobem wychowawczym;
- 80% ankietowanych doświadczyło przemocy rówieśniczej w swoim życiu, a w ostatnim roku 76% badanych;
- 13% doświadczyło przemocy ze strony bliskich dorosłych (z rodziny lub znajomych) w ostatnim roku, 21% w ogóle w życiu. W większości jest to przemoc psychiczna. Jako sprawcę przemocy fizycznej 23% wskazało ojca a 14% matkę. Przy przemocy psychicznej 21% wskazało matkę a 24% ojca.
- połowa badanych przynajmniej raz w życiu dostała klapsa;
- 15% ankietowanych było świadkami przemocy między rodzicami;
- 21% badanych doznało urazów w związku z przemocą rówieśniczą, a 45% spotkało się bezpośrednio z przemocą fizyczną wśród rówieśników;
- wykorzystanych seksualnie było 5% badanych uczniów;
- 22% badanych ma za sobą samookaleczenia a 9% próby samobójcze.

Wyniki badań wskazują na problem występowania zjawiska przemocy na terenie Kamiennej Góry. Najczęściej ofiarą przemocy padają kobiety, dzieci i osoby starsze. Wśród stosowanych form przemocy w mieście najczęściej stosuje się przemoc fizyczną oraz słowną (psychiczną). Respondenci wskazują, że zjawisko przemocy jest problemem społecznym, a niwelowanie tego problemu możliwe jest dzięki m.in. skutecznej profilaktyce, edukowaniu społeczeństwa w zakresie przemocy, a także skuteczne interweniowanie i podejmowanie działań przez instytucje pomocowe.

Realizacja **Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2023** w obszarach profilaktyki, ochrony i wsparcia osób dotkniętych przemocą oraz oddziaływań wobec osób stosujących przemoc jest nastawiona na redukcję zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców oraz na wzrost efektywności podejmowanych działań. Celem ogólnym Programu jest skuteczne wspieranie rodzin dotkniętych problemem przemocy w przewyższaniu sytuacji kryzysowej i ograniczenie negatywnych skutków jej doświadczania. Realizacja niniejszego celu jest realizowana również poprzez podejmowane działania profilaktyczne. **W 2020 r. zorganizowana została kampania „Biała Wstążka”, której celem było rozpowszechnianie informacji na temat „Stop przemocy wobec kobiet”.** W miejscach ogólnodostępnych na terenie miasta zostały rozwieszone plakaty, udostępniano tematyczne ulotki zawierające informacje o numerach telefonu do specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i adresach instytucji zajmujących się problematyką przemocy. Dodatkowo uruchomiono bezpłatne porady telefoniczne ze specjalistami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Celem kampanii było uwrażliwienie społeczeństwa lokalnego na występujące zjawisko przemocy w rodzinie oraz aktywne ich włączenie do przeciwdziałania temu zjawisku, ograniczenia jej skutków oraz podniesienie społecznej wrażliwości w odniesieniu do zjawiska przemocy w rodzinie.

Do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2020-2023 aktywnie każdego roku włączają się także placówki oświatowe z terenu miasta. W ramach działań profilaktyczno-wychowawczych w szkołach realizowane są warsztaty, spotkania, prelekcje i lekcje wychowawcze poświęcone tematyce przemocy w rodzinie. Realizując zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, przekazywana jest uczniom wiedza na temat czym jest przemoc, agresja i jak sobie z nią radzić oraz gdzie szukać pomocy. W każdej placówce szkolnej jest prowadzone rozpoznanie środowiska rodzinnego uczniów. uczniowie i ich rodzice objęci są pomocą pedagoga i psychologa szkolnego w razie wystąpienia trudnej sytuacji.

Warto podkreślić także, że na terenie Miasta Kamienna Góra funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla ofiar przemocy oraz osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i ich rodzin z terenu Kamiennej Góry. Punkt konsultacyjnych mieści się przy ul. Kościuszki nr 6 (II piętro, pok. nr 10) w Kamiennej Górze. W ramach działalności Punktu Konsultacyjnego prowadzona jest działalność informacyjno-edukacyjna oraz udzielana jest pomoc psychospołeczna przez instruktora terapii uzależnień.

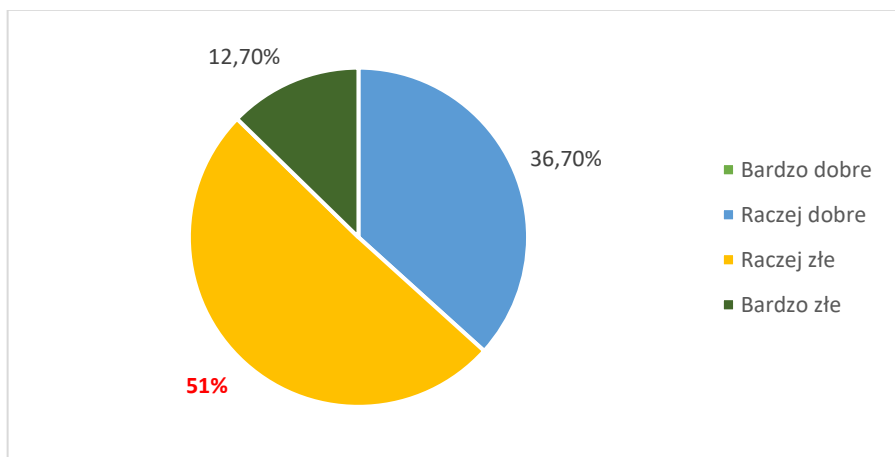
BADANIE MIESZKAŃCÓW W RAMACH DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA KAMIENNA GÓRA

Ocena sytuacji społecznej mieszkańców Kamiennej Góry stanowi ważne i cenne źródło informacji na temat warunków i jakości życia osób ją zamieszkujących. Jest istotnym elementem określania polityki społecznej miasta, a wraz z diagnozą stanu istniejącego, wpływa na kształtowanie odpowiednich kierunków interwencji i działań podejmowanych w kolejnych latach. Opinia mieszkańców stanowi element partycypacji społecznej na etapie wdrażania odpowiednich działań, jakie należy zaplanować w kontekście opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026.

W Kamiennej Górze badanie opinii społecznej mieszkańców na temat warunków życia i diagnozy problemów społecznych zostało przeprowadzone w lutym 2022 r. W badaniu wykorzystano ankietę jako technikę badawczą. Zastosowane narzędzie badawcze stanowił kwestionariusz ankiety, składający się z pytań zamkniętych. W badaniu wzięło udział 166 respondentów z terenu Miasta Kamienna Góra, w tym 97 kobiet i 69 mężczyzn. Najliczniejszą grupę respondentów stanowiły osoby w wieku 36-50 lat (60 osób), następnie osoby w wieku 26-35 lat (52 osoby). w ankiecie wzięło również udział 18 osób powyżej 60. roku życia, 17 osób w wieku 51-60 lat oraz 15 osób w wieku 18-25 lat.

Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców w Mieście Kamienna Góra została określona przez połowę respondentów jako „raczej złe” (51%), a 12,7% badanych osób twierdzi, że warunki życia w mieście należą do bardzo złych. Z kolei 36,7% respondentów jest zdania, że warunki życia w mieście są raczej dobre. Nikt z osób badanych nie ocenił warunków życia w Kamiennej Górze jako bardzo dobre.

Wykres 14 Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Kamiennej Góry w opinii respondentów

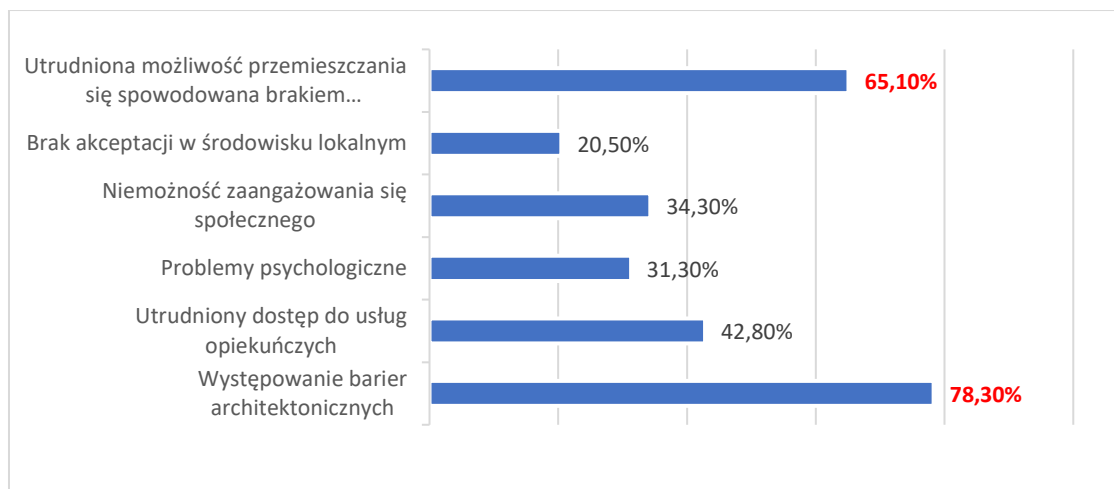

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Z diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej wynika, że jednym z problemów społecznych jest wzrost liczby osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych na terenie miasta. Sytuacja wymaga podjęcia odpowiednich działań ukierunkowanych na realizację polityki senioralnej w kontekście dalszego rozwoju społecznego miasta.

Do najważniejszych problemów, jakie napotykają osoby niepełnosprawne na terenie Kamiennej Góry w opinii respondentów, należą: występowanie barier architektonicznych (78,3%) oraz utrudniona możliwość przemieszczania się, która jest spowodowana brakiem odpowiednich środków transportu (65,1%). Niższą barierą i problemem społecznym osób niepełnosprawnych są: utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (42,8%), niemożność zaangażowania się społecznego (34,3%) oraz problemy psychologiczne tych osób (31,3%). Według mieszkańców osoby z niepełnosprawnościami na terenie miasta najmniej problemów napotykają z powodu braku akceptacji w środowisku lokalnym (20,5%).

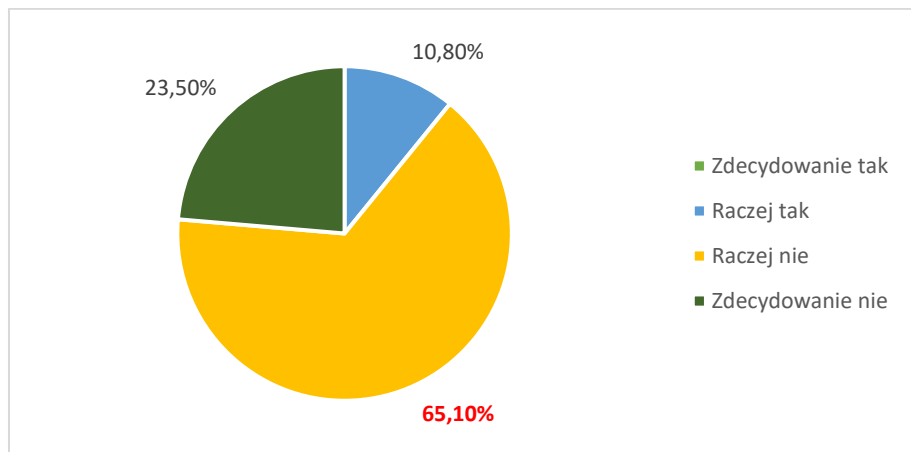
Wykres 15 Najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

65,1% osób biorących udział w badaniu wskazało, że pomoc na rzecz osób niepełnosprawnych nie jest realizowana na terenie miasta. Innego zdanie jest 23,5% badanych, która twierdzi, że taka pomoc zdecydowanie jest świadczona na rzecz osób z niepełnosprawnościami, a 10,8% respondentów uważa, że raczej jest świadczona.

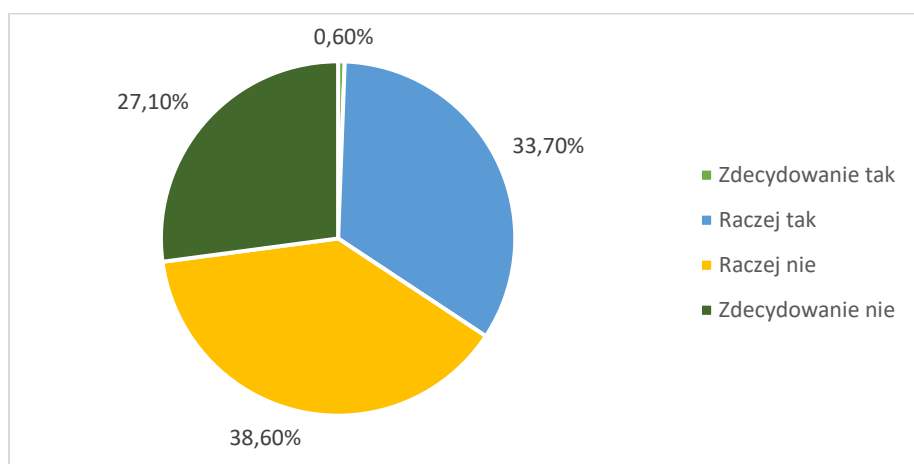
Wykres 16 Ocena pomocy dla osób niepełnosprawnych z terenu Miasta Kamienna Góra w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dostępność do placówek opieki zdrowotnej na terenie Kamiennej Góry została oceniona bardzo negatywnie. Mieszkańcy w większości stwierdzili, że zdecydowanie (27,1%) lub raczej nie posiadają (38,6%) odpowiedniego dostępu do opieki zdrowotnej, co powoduje, że łącznie aż 65,7% osób biorących udział w badaniu negatywnie ocenia dostęp do opieki medycznej. Jedna trzecia respondentów (33,7%) uważa, że raczej dostępność do opieki zdrowotnej na terenie miasta zaspokaja ich potrzeby.

Wykres 17 Ocena dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie Kamiennej Góry w opinii respondentów

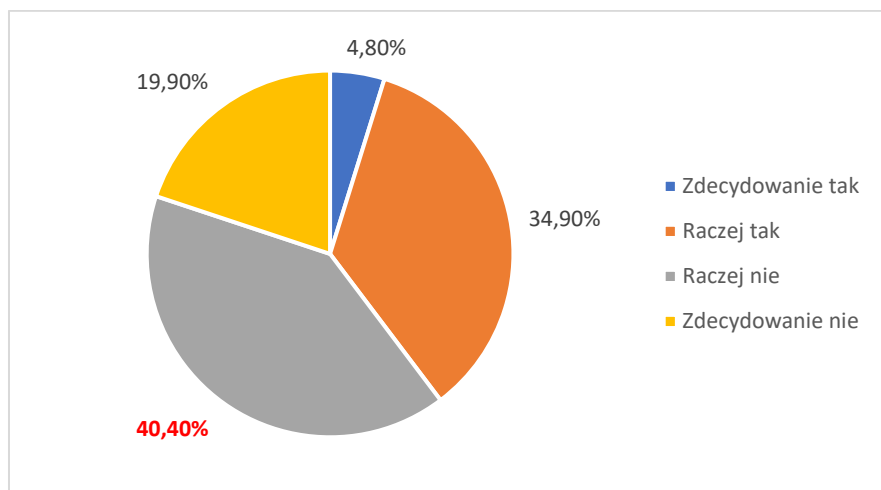

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Działania podejmowane na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów nie są podejmowane w Kamiennej Górze. Uważa tak aż 60,3% respondentów łącznie, która negatywnie

oceniła działania podejmowane na rzecz aktywizacji osób starszych. Wynika to również z diagnozy społecznej, gdzie podkreślono fakt dostępności miejsc aktywizujących seniorów. 34,9% badanych jest zdania, że takie działania są podejmowane w Kamiennej Górze, a tylko 4,8% wskazało, że zdecydowanie taka działalność ma miejsce na terenie miasta.

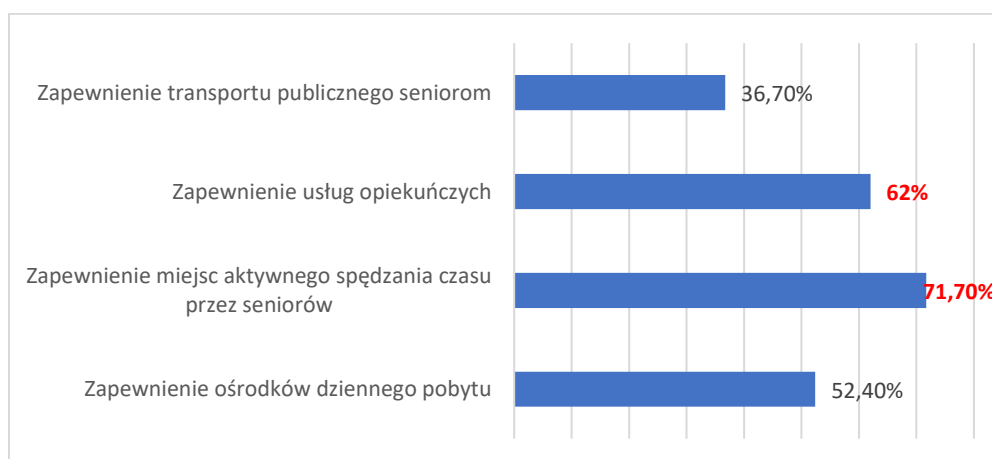
Wykres 18 Ocena działań podejmowanych na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród działań, które należałoby podjąć na rzecz seniorów z terenu Miasta Kamienna Góra respondenci wskazali przede wszystkim **zapewnienie miejsc aktywnego spędzania czasu wolnego (71,7%)**, a także zapewnienia usług opiekuńczych (62%). Istotnym zadaniem jest również zapewnienie ośrodków dziennego pobytu dla osób starszych (52,4%).

Wykres 19 Działania aktywizacyjne, które należałoby podjąć na rzecz seniorów w opinii respondentów

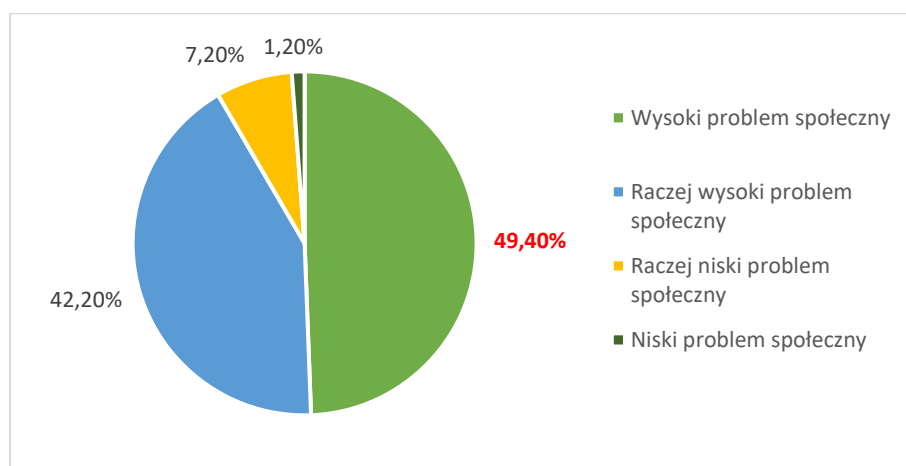
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Problem uzależnień jest zjawiskiem coraz częściej występującym w naszym społeczeństwie, co można uznać za poważny problem społeczny. Zjawisko uzależnień destrukcyjnie wpływa na budowanie

odpowiednich relacji społecznych, rodzinnych, zawodowych. Jednakże wciąż stanowi to problem „zamknięty”, który trudno jest eliminować czy jemu zapobiegać.

Podczas badań ankietowych poproszono respondentów o ocenę występowania zjawiska uzależnień na terenie Kamiennej Góry. Okazuje się, że prawie połowa respondentów (49,4%) jest zdania, że uzależnienia stanowią wysoki problem społeczny, a 42,2% badanych twierdzi, że jest to raczej wysoki problem, jaki dostrzega się w mieście. Niewielka część badanych oceniła zjawisko uzależnienia od alkoholu jako niski problem społeczny, co oznacza, że **zjawisko uzależnienia od alkoholu jest poważnym problemem dostrzegalnym również przez mieszkańców Kamiennej Góry. W diagnozie społecznej Miasta Kamienna Góra również zwrócono uwagę na wysoki wskaźnik liczby osób uzależnionych, które zostały zewidencjonowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Wykres 20 Ocena występowania zjawiska uzależnień na terenie Kamiennej Góry w opinii respondentów

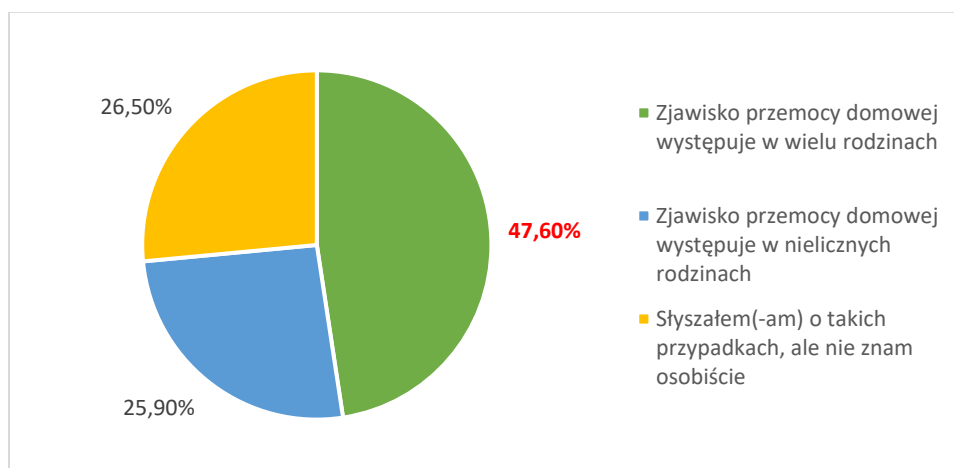

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Badając opinię respondentów na temat występowania na terenie miasta zjawiska przemocy w rodzinie stwierdza się, że dla prawie połowy mieszkańców miasta problem ten jest dostrzegalny. **Aż 47,6% badanych osób uznało zjawisko przemocy w rodzinie jako problem występujący w wielu rodzinach na terenie miasta.** Może to wynikać także w występowania problemów alkoholowych w tych rodzinach, gdyż często skutkiem nadużywania alkoholu staje się przemoc wobec członków rodzin, gdzie występuje problem alkoholowy.

25,9% respondentów jest zdania, że zjawisko przemocy w rodzinie występuje w nielicznych rodzinach, a 26,5% badanych słyszało to takich przypadkach, ale nie problem przemocy ich nie dotyczy.

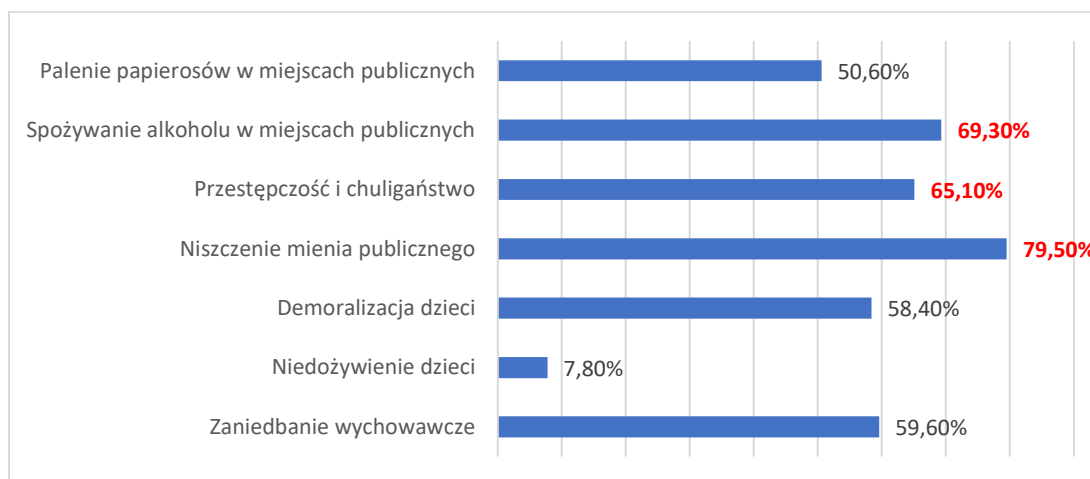
Wykres 21 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Kamiennej Góry w opinii respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Do negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie miasta w odniesieniu do dzieci i młodzieży zaliczono przede wszystkim niszczenie mienia publicznego (79,5%), spożywanie alkoholu w miejscach publicznych (69,3%) oraz przestępczość i chuligaństwo z udziałem nieletnich (65,1%). Zachowania niewłaściwe, które występują najrzadziej w Kamiennej Górze to zjawisko niedożywienia dzieci (7,8%).

Wykres 22 Negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie Kamiennej Góry w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii respondentów

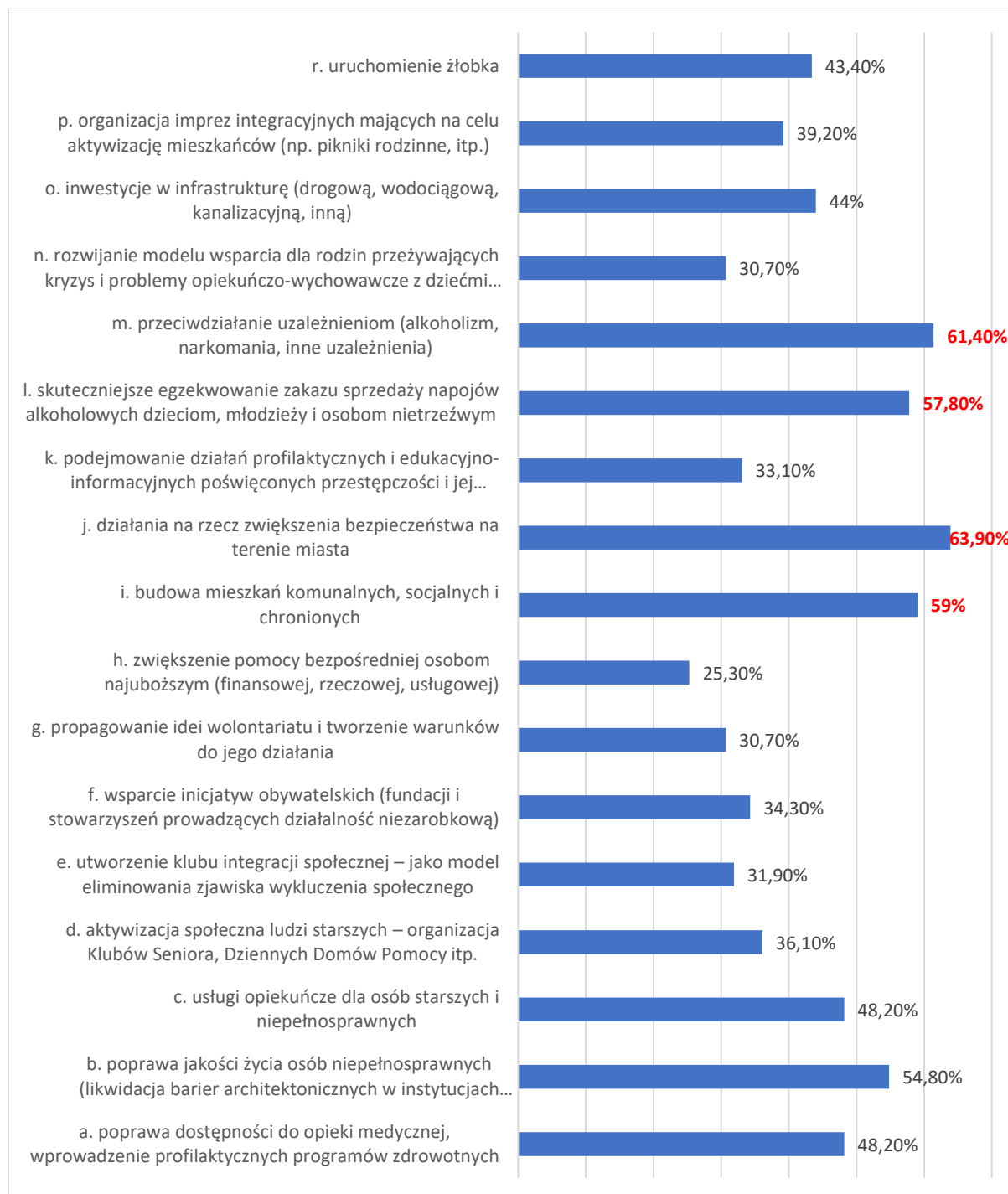
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na poniższym wykresie przedstawiono odpowiedzi respondentów dotyczące najważniejszych działań, jakie należałoby podjąć w celu eliminacji negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie Miasta Kamienna Góra w opinii respondentów. **Badane osoby zwróciły szczególną uwagę na potrzebę: zwiększenia bezpieczeństwa na terenie miasta (63,9%), podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom (61,4%), potrzebę budowy mieszkań socjalnych, komunalnych**

i chronionych (59%), a także skuteczniejsze egzekwowanie zakazu sprzedaży napojów alkoholowych dzieciom, młodzieży i osobom nietrzeźwym (57,8%).

Na poniższym wykresie zaprezentowano wskazania respondentów dotyczące najważniejszych obszarów działań na rzecz poprawy sytuacji społecznej na terenie Kamiennej Góry.

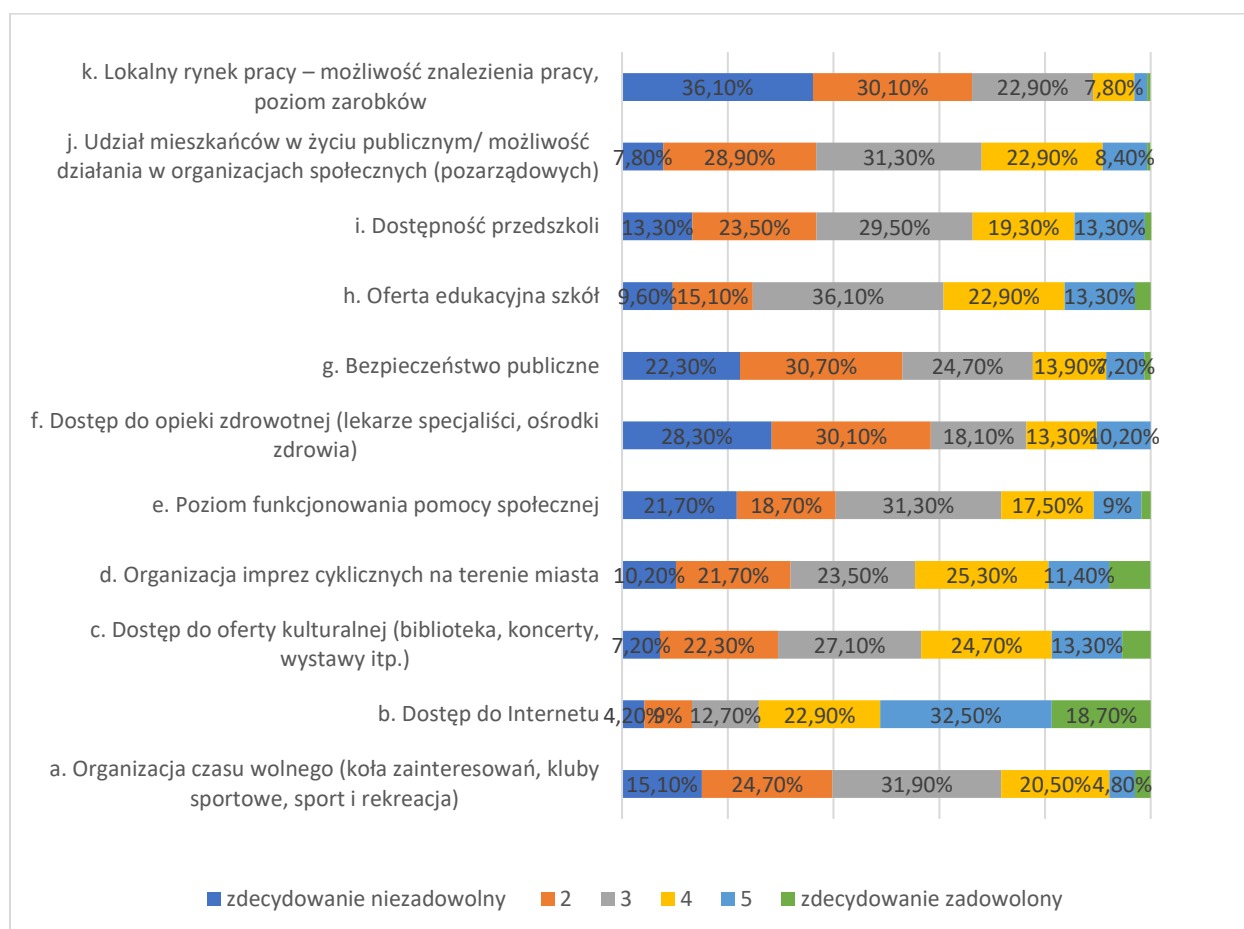
Wykres 23 Najważniejsze obszary działań, które należałoby podjąć na terenie miasta, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ocena respondentów na temat poszczególnych uwarunkowań życia w mieście została przeprowadzona do najważniejszy obszarów funkcjonowania społeczno-gospodarczego. **Można powiedzieć, że w większości uwarunkowań mieszkańcy oceniają jakość życia na przeciętnym poziomie.** Brak jest zauważalnych pozytywnych ocen, ani też nie ma drastycznie negatywnych opinii oceniających poszczególne uwarunkowania, co prezentuje poniższy wykres.

Wykres 24 Uwarunkowania życia w Kamiennej Górze w ocenie respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Podsumowanie

Podsumowując wyniki badań przeprowadzonych wśród mieszkańców Miasta Kamienna Góra stwierdza się, że respondenci bardzo krytycznie ocenili wiele aspektów życia i funkcjonowania w mieście. Badane osoby stwierdziły, że warunki życia w mieście są raczej złe. Większość respondentów dostrzega problemy osób starszych, schorowanych, niepełnosprawnych oceniając tym samym, że niewiele robi się w kierunku ich aktywizacji czy wspierania ich w codziennym życiu. Połowa badanych stwierdza, że jednym z głównych problemów miasta jest narastający problem występowania zjawiska uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie. Do tego dochodzą problemy opiekuńczo-wychowawcze, które wpływają na demoralizację dzieci i młodzieży, zwiększoną liczbę występowania

chuligaństwa i niszczenia mienia publicznego z udziałem nieletnich. Również zdecydowana większość respondentów uważa za duży problem społeczny ograniczenia w dostępności do podstawowej opieki medycznej i brak bezpieczeństwa na terenie miasta.

Wśród działań jakie powinno się podjąć w ramach polityki społecznej Miasta Kamienna Góra należy zwrócić uwagę przede wszystkim na osoby starsze, samotne i schorowane. Respondenci widzą potrzebę wzmocnienia działań na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej seniorów, aby zapewnić im jak najdłuższą możliwość samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Wskazane jest organizowanie dla nich różnych form wsparcia społecznego (np. domy seniora, kluby integracji) oraz dostosowanie infrastruktury do ich potrzeb (dostępność architektoniczna, mieszkania chronione, pomoc instytucjonalna dla seniorów). Przeciwdziałając negatywnym zjawiskom społecznym, tj. uzależnienia i przemoc w rodzinie należy oferować mieszkańcom większe możliwości anonimowego zgłaszania problemów, gdyż dalej zjawiska te uchodzą za „problemy wstydlive”. Dodatkowo należy zwiększyć zadania w ramach bezpieczeństwa publicznego, aby przeciwdziałać niebezpiecznym zdarzeniom na terenie miasta.

BADANIE UCZNIÓW W RAMACH DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WYSTĘPUJĄCYCH NA TERENIE MIASTA KAMIENNA GÓRA

Na potrzeby pogłębienia analizy problemów społecznych występujących w Mieście Kamienna Góra, które wynikają z przeprowadzonej diagnozy społecznej oraz zostały zasygnalizowane przez mieszkańców miasta podczas partycypacji społecznej w ramach opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 **przeprowadzono pogłębione badania społeczne wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu Miasta Kamienna Góra.** Z uwagi na zagrożenia, na jakie narażone są dzieci i młodzież, wynikające z występowania zjawiska uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie na terenie Miasta Kamienna Góra zostały przeprowadzone anonimowe badania oceniające poziom palenia papierosów, spożywania alkoholu, zażywania narkotyków wśród dzieci i młodzieży z terenu miasta oraz oceny własnego samopoczucia i zdrowia psychicznego. **Celem badań była diagnoza i ocena problemu uzależnienia od papierosów, alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz ocena stanu zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży z Kamiennej Góry.** Wyniki badań zostały skorelowane z wynikami przeprowadzonych badań wśród mieszkańców i stały się podstawą do wyznaczenia celu strategicznego działania w kontekście profilaktyki uzależnień.

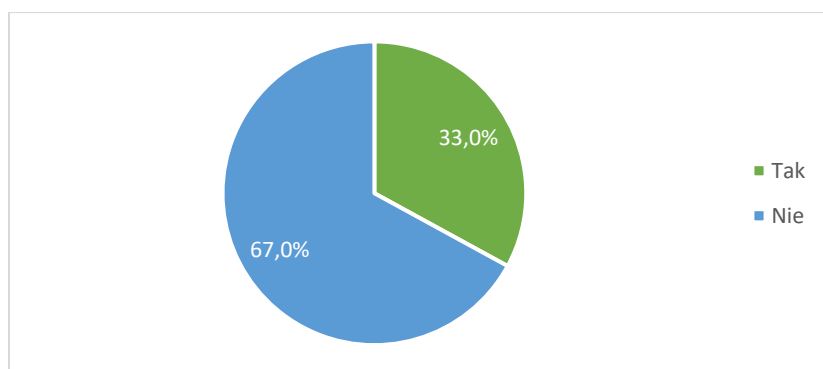
W badaniu ankietowym **wzięło udział 355 uczniów.** Wśród nich znalazło się 40,7% kobiet oraz 59,3% mężczyzn. W badaniu wzięli udział uczniowie szkół podstawowych (41%) oraz ponadpodstawowych,

do których zaliczają się uczniowie techników i szkół zawodowych stanowiący kolejno 34,1% i 24,9% ogółu badanych.

Palenie papierosów

Na pierwsze pytanie badania: „Czy palisz papierosy?” **zdecydowana większość (67%) uczestników zaprzeczyła**. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło jednak 33% respondentów co jest dość dużym odsetkiem biorąc pod uwagę, że odpowiadającym byli jedynie uczniowie.

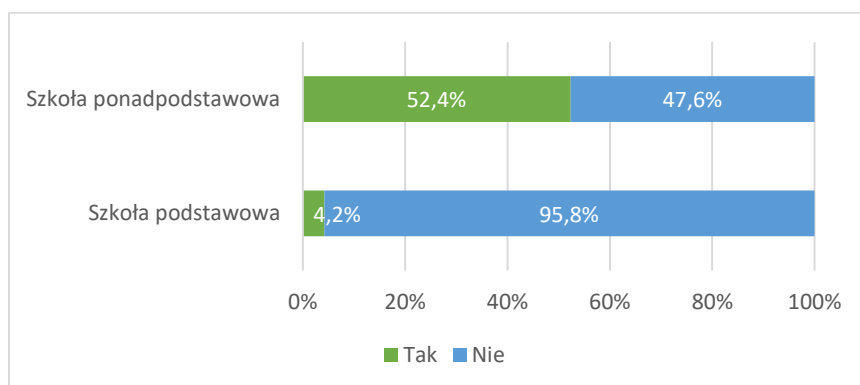
Wykres 25 Palenie papierosów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większy procent palaczy znajduje się w grupie kobiet, gdzie 41,5% zadeklarowało palenie papierosów, a 58,5% badanych, że tego nie robi. Jedynie 27,1% spośród ankietowanych mężczyzn przyznał się do palenia papierosów. Aż 72,9% podało się za osoby niepalące. Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych ponad połowa uczniów pali papierosy.

Wykres 26 Odsetek uczniów palących w podziale na typ szkoły

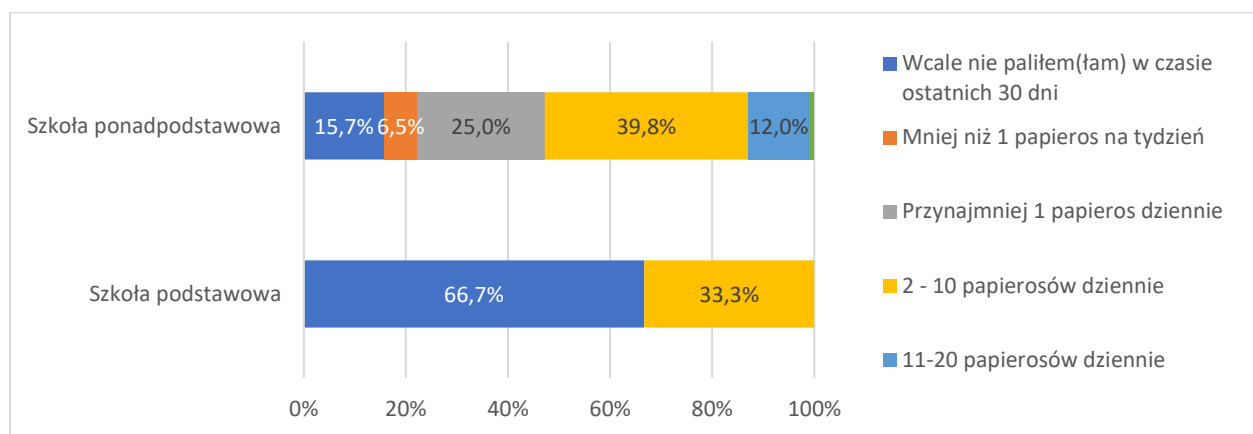

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dzieląc odpowiedzi respondentów na rodzaj szkoły można zauważyć niepokojące zachowanie uczniów szkół podstawowych. Aż 33,3% stwierdziło, że wypala od 2 – 10 papierosów dziennie, co świadczy o niedostatecznej kontroli dzieci zarówno ze strony rodziców jak i nauczycieli. Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych w przeciągu 30 dni przed badaniem 39,8% wypaliło od 2 – 10 papierosów.

¼ respondentów przyznała się, że wypala codziennie przynajmniej jednego papierosa. Tylko 15,7% nie paliło w ostatnim czasie, a 6,5% wypala mniej niż jednego papierosa na tydzień.

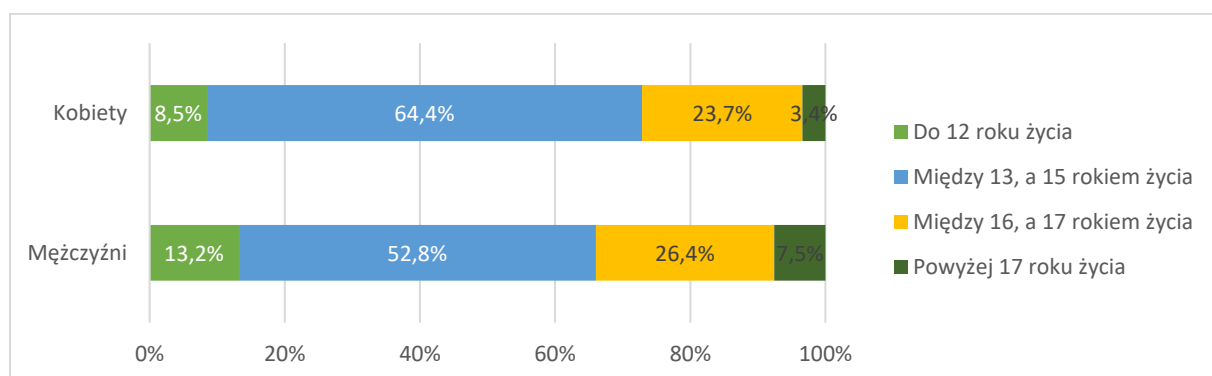
Wykres 27 Liczba wypalanych papierosów wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ostatnim pytaniem z tej części ankiety było: „W jakim wieku zapaliłaś (-eś) pierwszego papierosa?” Prawie 60% uczniów stwierdziło, że zaczęło palić między 13 a 15 rokiem życia oraz 24,6% między 16 a 17 rokiem. Ponad 1/10 uczniów spróbowało pierwszego papierosa, gdy miało mniej niż 12 lat. Jedynie 5,3% poczekało do ukończenia 17 lat z rozpoczęciem palenia. Zarówno wśród uczennic jak i uczniów ponad połowa osób zapaliła pierwszego papierosa między 13 a 15 rokiem życia. Kobiety o 4,7 punktów procentowych rzadziej zaczynały palić przed ukończeniem 12 roku życia niż mężczyźni, za to mężczyźni o 4,1 punktów procentowych częściej zaczęli palić dopiero po ukończeniu 17 lat niż kobiety.

Wykres 28 Wiek inicjacji nikotynowej

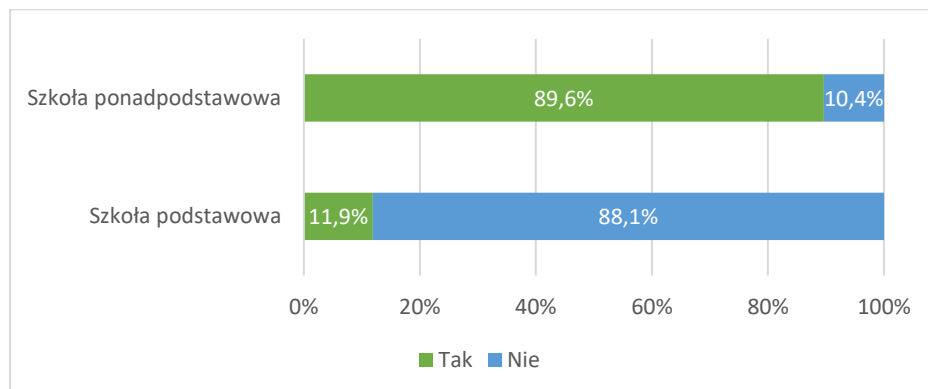
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spożywanie alkoholu

Drugim obszarem badania w jakim zadawano respondentom pytania było spożywanie alkoholu. Na pierwsze pytanie: „Czy piłaś (-eś) kiedykolwiek alkoholu?” niestety większość (58,3%) uczniów odpowiedziała twierdząco. 41,7% badanych nie spożywało alkoholu. **W szkole podstawowej alkoholu spróbowało jedynie 11,9% uczniów**, pozostałe 88,1% nigdy go nie piło. Z kolei w szkołach

ponadpodstawowych widać odwrotną tendencję. Jedynie 10,4% uczniów nie piło alkoholu i **aż 89,6% zdążyło go spróbować chociaż raz.**

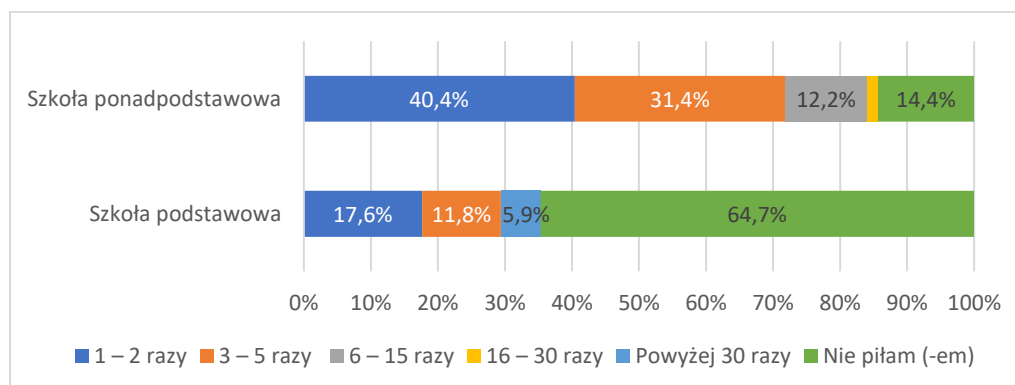
Wykres 29 Spożywanie alkoholu wśród uczniów w podziale na typ szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spośród uczniów szkół podstawowych pijących alkohol 64,7% nie sięgnęło po niego w ciągu ostatnich 30 dni. 17,6% piło dwa razy, 11,8% od 3 do 5 a 5,9% twierdzi, że w przeciągu ostatniego miesiąca piło więcej niż 30 razy. Najprawdopodobniej jest to błąd statystyczny. Wśród uczniów szkół ponadpodstawowych z osób, które zadeklarowały się jako pijące 40,4% spożywało alkohol 1 -2 razy w ostatnim czasie, 31,4% od 3 do 5 razy oraz 12,2% między 6 a 15 razy. Niewielki odsetek spożywał alkohol z jeszcze większą częstotliwością. Tylko 14,4% z osób pijących uczęszczających do szkół ponadpodstawowych nie piło w ciągu ostatnich 30 dni.

Wykres 30 częstotliwość spożywania alkoholu wśród uczniów w podziale na typ szkoły

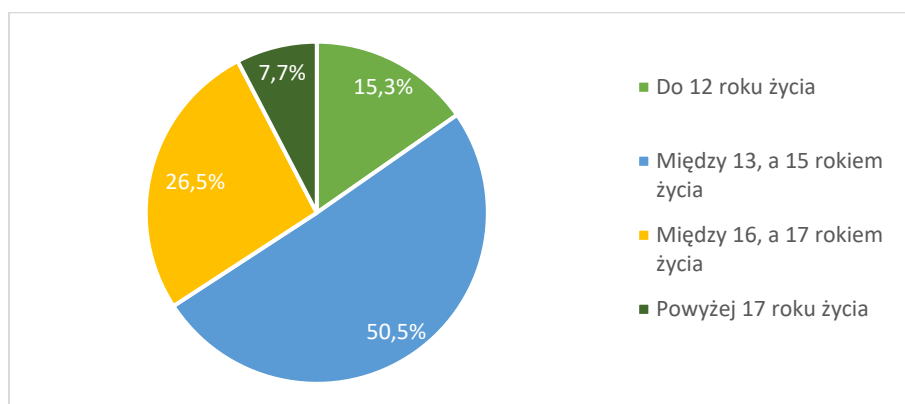

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Uczniowie zapytani: „W jakim wieku napiłaś (-eś) się alkoholu po raz pierwszy” najczęściej wskazywali, że między 13 a 15 rokiem życia. O wiele mniej, bo jedynie 26,5% odpowiedziało, że między 16 a 17 rokiem życia. Od spożywania alkoholu do ukończenia 17 lat poczekało 7,7% spośród pijących badanych. Aż 15,3% respondentów spróbowało po raz pierwszy alkoholu przed 12 rokiem życia, co jest

zdecydowanie zbyt wczesnym wiekiem. Zarówno kobiety jak i mężczyźni najczęściej pierwszy raz sięgali po alkohol między 13 a 15 rokiem.

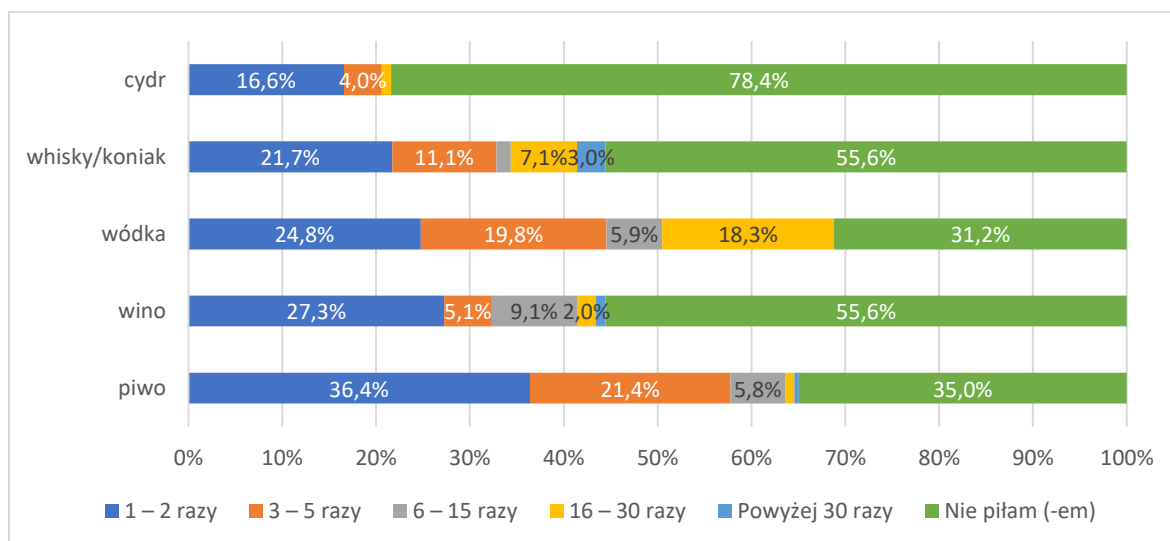
Wykres 31 Wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Uczniowie najrzadziej sięgają po cydr. Spośród części ankietowanych pijącej alkohol w ciągu ostatnich 30 dni jedynie 16,6% zadeklarowało, że napiło się cydru 1 – 2 razy oraz 4% 3 – 5 razy. Prawie 80% nie piło tego napoju wcale. Uczestnicy badania rzadko sięgają także po whisky/koniak oraz wino, 55,6% nie piło tych napoi w ciągu ostatniego miesiąca. 21,7% sięgnęło po whisky/koniak 1 -2 razy w omawianym okresie, 11,1% 3 – 5 razy, a dla 10,1% było to więcej niż 15 razy. Picie wina 1 – 2 razy w ciągu ostatnich 30 dni zadeklarowało 27,3% uczniów, od 3 do 5 razy – 5,1% i aż 12,1% piło je częściej niż 6 razy.

Wykres 32 Rodzaj alkoholu spożywanego przez uczniów

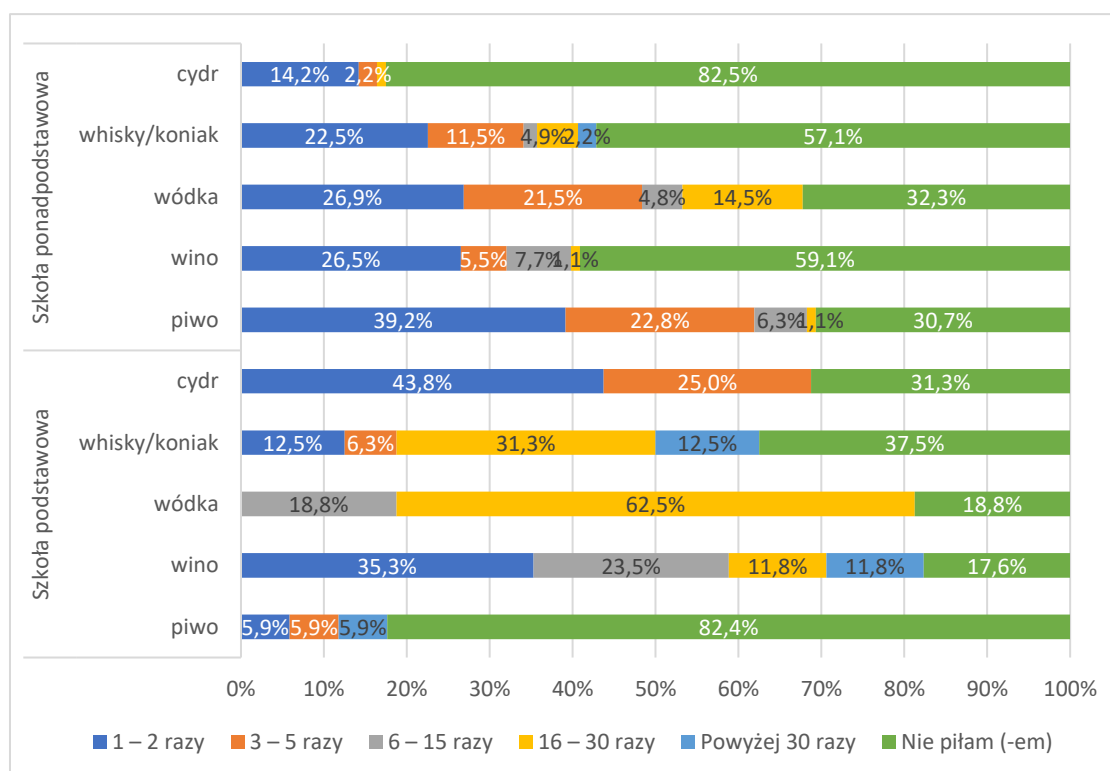
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Po mocniejszy alkohol częściej sięgają mężczyźni. Whisky/koniak uczniowie piją o 17,1 punktów procentowych częściej niż uczennice, a wódkę o 8 punktów procentowych. Ta grupa najczęściej sięga po wódkę i piwo. **Preferencje kobiet skłaniają się ku winie, wódce i piwie.** Pierwsze dwa napoje w ciągu ostatniego miesiąca piło prawie 60% uczennic, jednak 44,3% z tej grupy osób zrobiło to jedynie 1 lub 2 razy. Najczęściej wybieranym napojem wśród uczennic jest piwo, które 34,6% napiło się 1 -2 razy, 24,7% 3 -5 razy oraz 6,2% od 6 – 15 razy. Wśród badanych zdarzały się także osoby pijące z częstotliwością ponad 30 razy na miesiąc.

Z grupy dzieci uczęszczających do szkół podstawowych, którym zdarza się spróbować alkoholu najmniejsza część pije piwo. Po ten typ alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni sięgnęło jedynie 17,6%.

Uczniowie szkół podstawowych najczęściej sięgają po wino (82,4%) i wódkę (81,2%). Można zauważyć, że większy problem dotyczy alkoholi mocniejszych i dość drogiej, których osoba młoda nie jest w stanie zdobyć samodzielnie. Prawdopodobnie domowe zasoby nie są dostatecznie kontrolowane przez opiekunów dzieci. **W szkołach ponadpodstawowych największą popularnością cieszą się piwo i wódka, po które w ciągu ostatniego miesiąca sięgnęło prawie 70% uczniów.**

Wykres 33 Rodzaj alkoholu spożywanego przez uczniów w podziale a typ szkoły

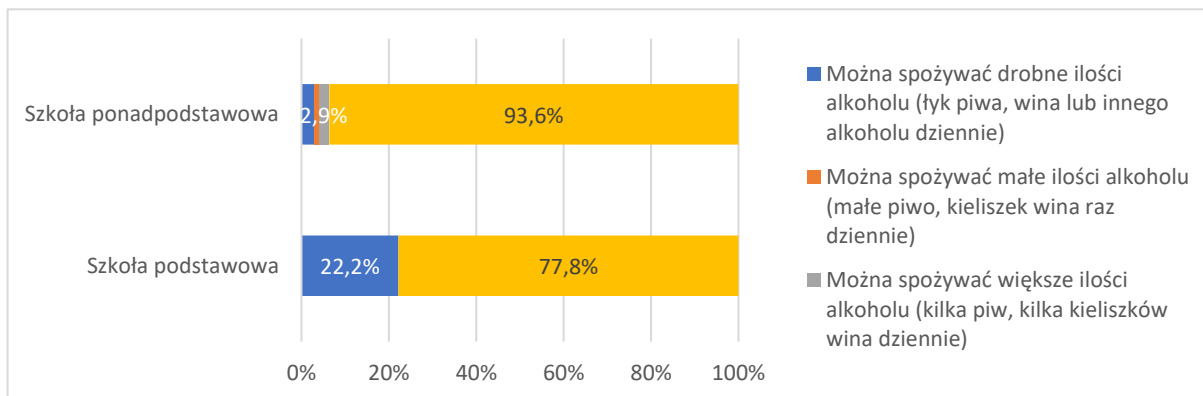

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ankietowani poproszeni o przypomnienie sobie ostatniej sytuacji spożywania alkoholu i wskazanie jego rodzaju wypitego w największej ilości najczęściej (w 43,7%) wskazywali na piwo. Nieco rzadziej, bo w 34,5% była to wódka, następnie whisky/koniak (12,7%), a na samym końcu znalazło się wino (9,1%).

Na temat szkodliwości alkoholu kobietom w ciąży zdecydowane mniejszą wiedzę posiadają młodsze dzieci uczęszczające do szkół podstawowych. Aż 22,2% z nich uważa, że spożycie tyka alkoholu dziennie nie wpłynie na rozwój płodu u kobiety ciężarnej. W szkołach ponadpodstawowych ponad 90% uczniów zdaje sobie sprawę, że picie alkoholu w ciąży jest całkowicie niedozwolone.

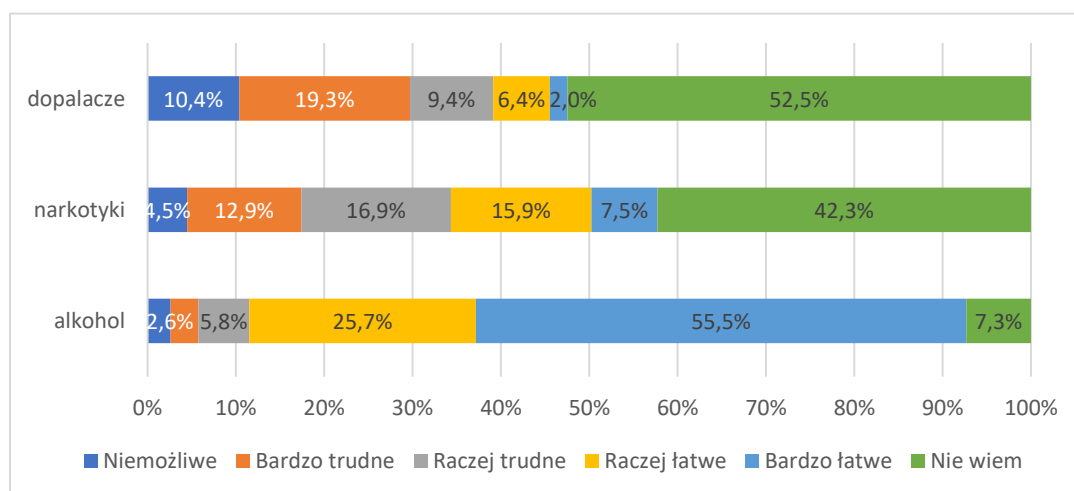
Wykres 34 Ocena spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży w opinii uczniów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ostatnie pytanie dotyczące spożywania alkoholu wśród dzieci i młodzieży dotyczyło określenia trudności w jego zdobyciu oraz innych substancji psychoaktywnych. Jedynie 2,6% uważa za niemożliwe zdobycie alkoholu, 3,1% za bardzo trudne i 5,8% za raczej trudne. **Ponad 80% badanych uczniów uważa, że kupno alkoholu jest łatwe lub bardzo łatwe. Niepokojące są również odpowiedzi dotyczące pozyskiwania narkotyków, gdzie aż 23,4% respondentów uważa to za łatwe lub bardzo łatwe.** Na szczęście 42,3% nie posiada wiedzy na ten temat co świadczy o braku próby zdobycia niebezpiecznych dla zdrowia substancji. Ponad połowa uczestników badania nie ma również wiedzy na temat dostępności dopalaczy, a prawie 40% uważa to za trudne lub nawet niemożliwe.

Wykres 35 Określenie stopnia trudności zdobycia alkoholu i innych środków psychoaktywnych

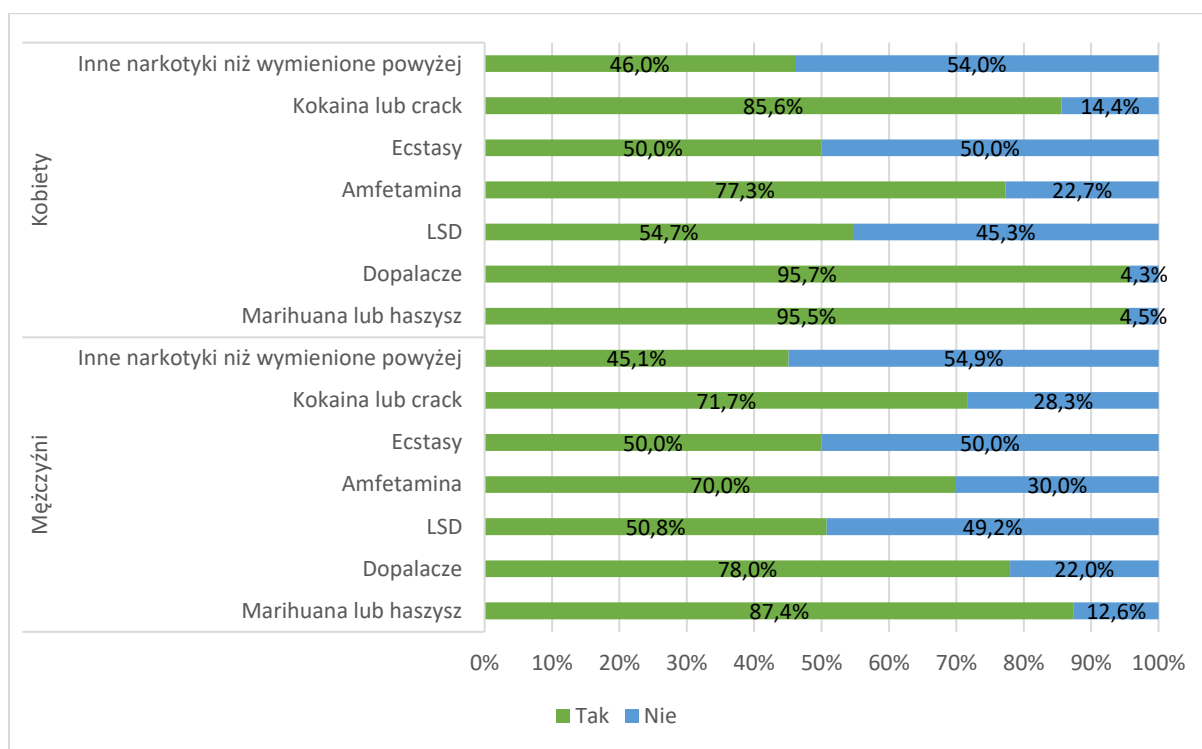
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Substancje psychoaktywne inne niż alkohol

W kolejnym obszarze został poruszony temat substancji psychoaktywnych. Pierwsze pytanie odnosiło się do znajomości poszczególnych ich rodzajów. Zdecydowana większość respondentów słyszała o marihuanie lub haszyszu (90,3%), dopalaczach (86,7%), amfetaminie (62,4%) oraz kokainie lub cracku (79%). Najmniej popularnymi substancjami psychoaktywnymi jest LSD, którego znajomość zadeklarowało jedynie 19% uczniów oraz ecstasy (23,2%).

W rodzajach substancji psychoaktywnych większe obeznanie mają kobiety. Między innymi o 8,1 punktów procentowych częściej orientowały się czym jest marihuana i o 17,7 punktów procentowych częściej potwierdzały, że mają świadomość czym są dopalacze.

Wykres 36 Znajomość substancji psychoaktywnych wśród kobiet i mężczyzn

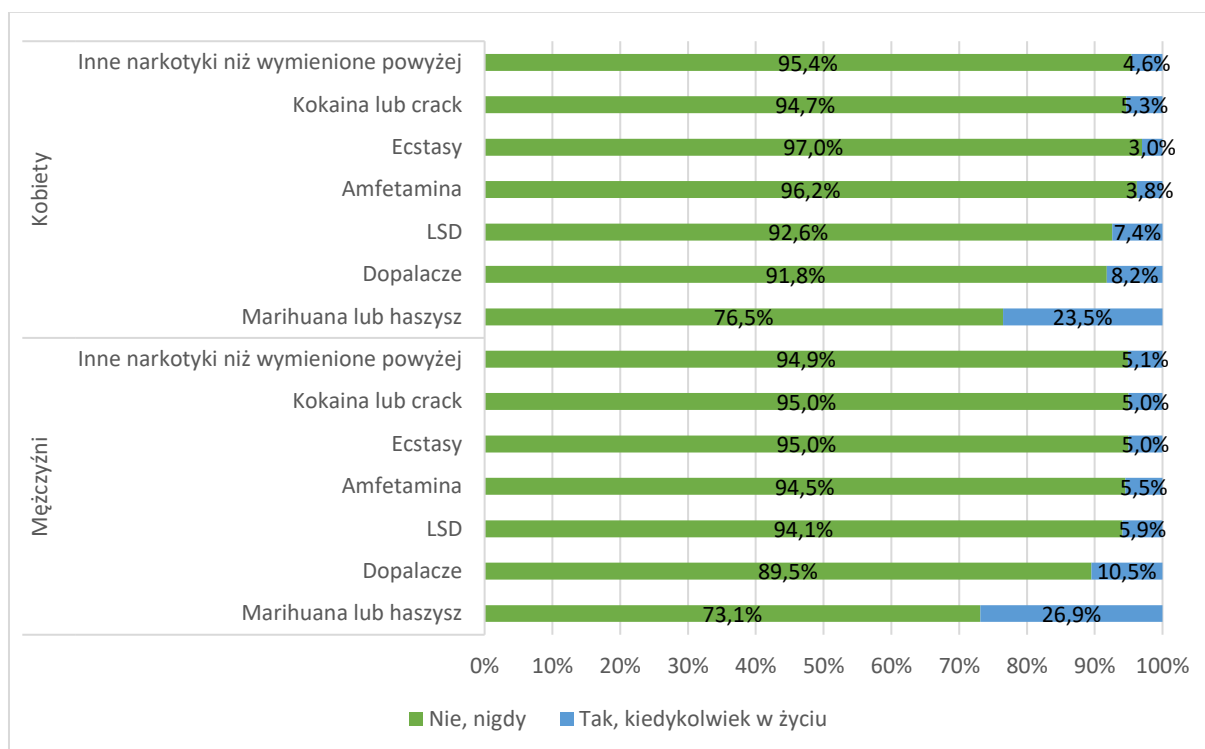

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większą znajomością rodzajów substancji psychoaktywnych cechują się uczniowie szkół ponadpodstawowych, szczególnie w zakresie mniej popularnych używek jak LSD i ecstasy. Wśród uczniów szkół podstawowych można zauważyć większą świadomość, jeśli chodzi o marihuanę lub haszysz oraz dopalacze.

Respondenci zapytani, czy zdarzyło im się **używać** którejs z wymienionych substancji psychoaktywnej najczęściej wskazywali na marihuanę lub haszysz, jednak było to tylko nieco ponad 25% badanych uczniów. Po większość rodzajów substancji psychoaktywnych nieco częściej sięgają mężczyźni.

Wykres 37 Zażywanie substancji psychoaktywnych wśród uczniów w podziale na płeć

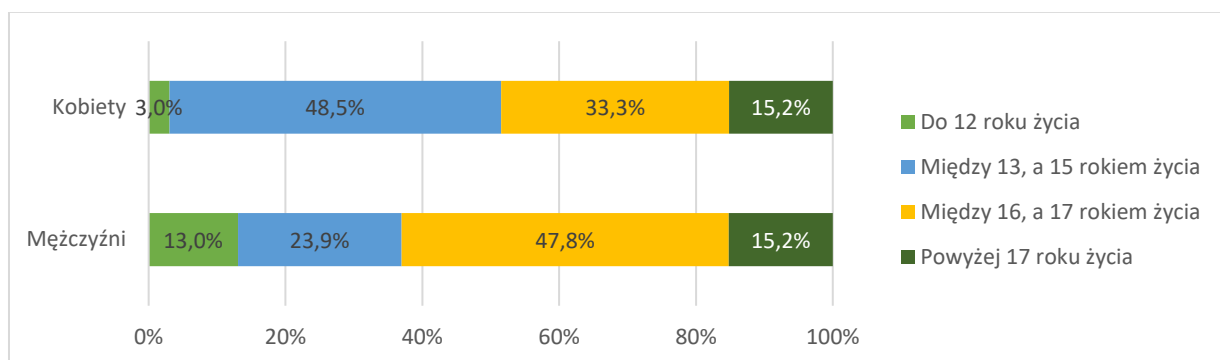
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W szkołach ponadpodstawowych palenie marihuany lub haszyszu stanowi o wiele większy problem niż w podstawówkach. Aż 35,75% starszych uczniów spróbowało marihuany. Dość dużej części (10,73%) badanych zdarzyło się także zażyć dopalacze. W szkołach podstawowych problem narkotyków również występuje. Aż 9,56% uczniów spróbowało w tak młodym wieku marihuany lub haszyszu, 8,89% dopalaczy a 6,67% LSD. Nieco ponad 5% badanych twierdzi, że chociaż raz w życiu spróbowało amfetaminy, kokainy lub cracku.

Następne pytanie tej części badana dotyczyło wieku, w którym po raz pierwszy respondenci sięgnęli po substancje psychoaktywne. **Najwięcej, bo aż 41,8% respondentów jako wiek, w którym pierwszy raz spożyło substancje psychoaktywną wskazało, że stało się to pomiędzy 16 a 17 rokiem życia.**

Przed 12 rokiem życia znacznie częściej mężczyźni (aż o 10 punktów procentowych w stosunku do kobiet) rozpoczynali zażywanie narkotyków. Większość mężczyzn - 47,8% - zaczyna używać substancje psychoaktywne między 16 a 17 rokiem życia. U kobiet wiek ten oscyluje między 13 a 15 rokiem życia.

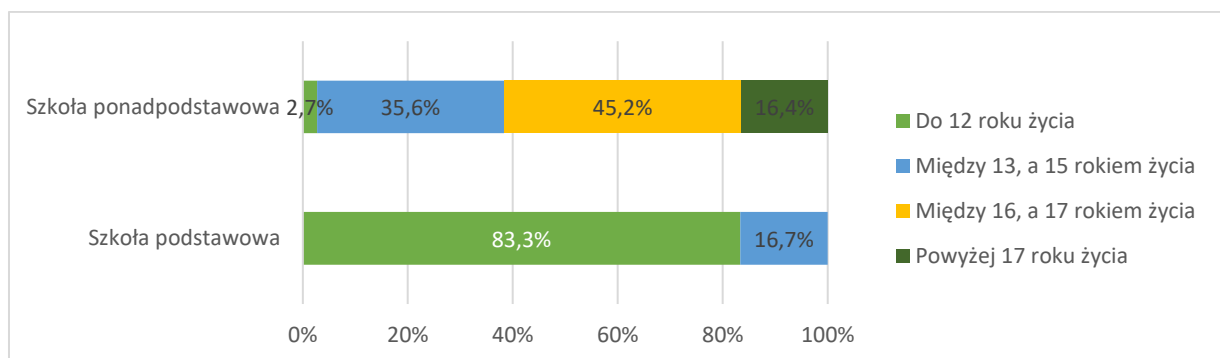
Wykres 38 Wiek inicjacji substancji psychoaktywnych w podziale na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród dzieci ze szkół podstawowych 83,3% z tych, które spróbowały już narkotyków zaczęło brać używki przed ukończeniem 12 roku życia. Wśród młodzieży uczęszczającej do szkół ponadpodstawowych najwięcej osób (45,2%) pierwszy raz zażyło narkotyki między 16 a 17 rokiem życia. Dla 38,3% miało to miejsce jeszcze wcześniej. Jedynie 16,4% spróbowało substancji psychoaktywnych po ukończeniu 17 lat.

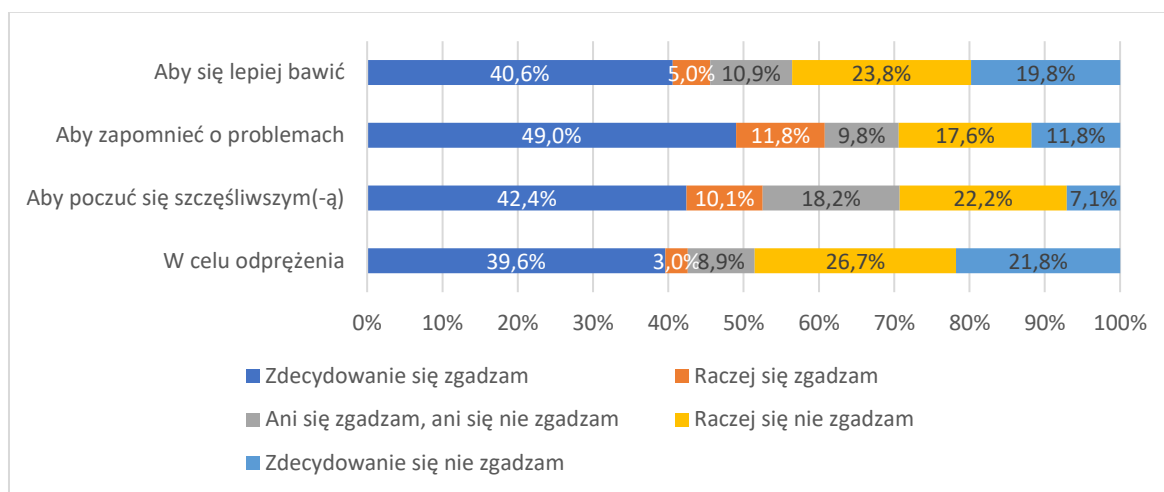
Wykres 39 Wiek inicjacji substancji psychoaktywnych w podziale typ szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jako główny powód używania substancji psychoaktywnych najwięcej osób podało, że robi to, aby zapomnieć o problemach (ponad 60% ankietowanych zgadza się z tym stwierdzeniem). Z kolei najrzadszym powodem jest próba odprężenia (57,4% respondentów uznaje stwierdzenie za nieprawdziwe). 42,4% ankietowanych jako główny powód korzystania z używek podaje chęć poczucia się szczęśliwym, a kolejne 10,1% raczej skłania się ku uznaniu, że ten powód ma znaczenie w ich przypadku. Bardzo dużo uczniów (40,6% osób używających substancji) jako główny powód podaje także chęć lepszej zabawy.

Wykres 40 Główne powody zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów

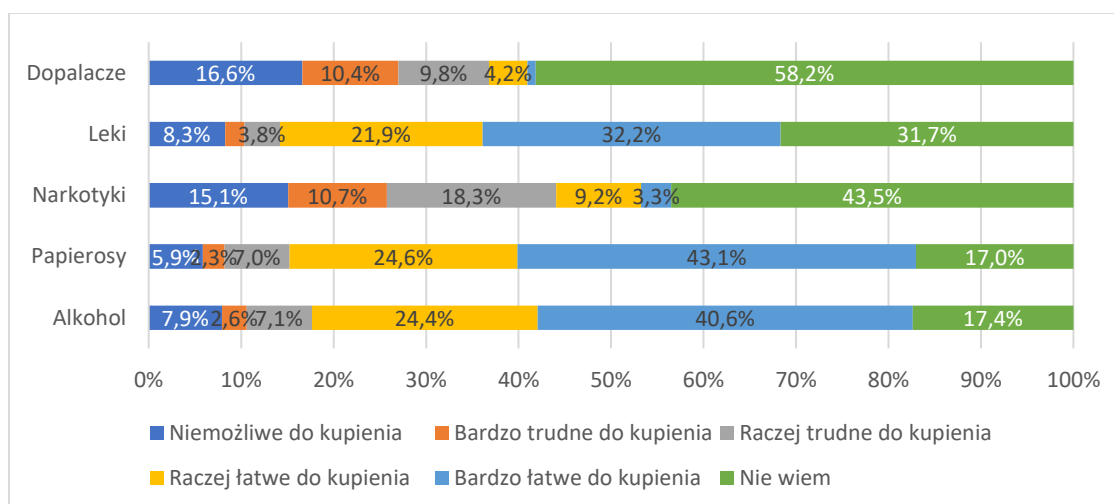

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ostatnie pytanie tego bloku zostało dostępności omawianych substancji psychoaktywnych w lokalnym środowisku – w mieście i w szkole. Większość badanych uczniów (65%) uważa alkohol za łatwy lub nawet bardzo łatwy do kupienia. Tylko 7,9% ankietowanych uważa, że zdobycie go jest dla ich niemożliwe, 2,6%, że to bardzo trudne, a 7,1% za raczej trudne. Bardzo podobne rozłożyły się odpowiedzi uczestników badania odnośnie papierosów.

Sytuacja przedstawia się lepiej, jeśli chodzi o dostępność narkotyków. 43,5% uczniów nie ma wiedzy o ich dostępności, co znaczy, że nigdy nie próbowały ich kupić. 15,1% osób uważa, że zdobycie narkotyków jest niemożliwe, 10,7%, że bardzo trudne, a 18,3% sądzi, że to raczej trudne. Jedynie 3,3% odpowiadających twierdzi, że to bardzo łatwe i kolejne 9,2%, że narkotyki są raczej łatwo dostępne.

Wykres 41 Ocena dostępności substancji psychoaktywnych na lokalnym rynku

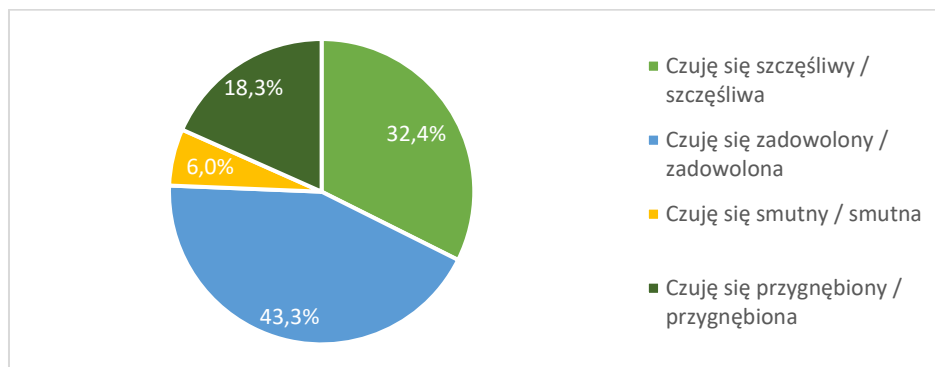
Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dzieci ze szkół podstawowych częściej uznają, że zdobycie szkodliwych substancji jest dla nich niemożliwe. Dzieje się tak szczególnie w przypadku narkotyków, przy których ponad 20 punktów procentowych więcej młodszych uczniów uznało, że nie udałoby się im ich zakup. Podobnie wygląda sytuacja, jeśli chodzi o dopalacze, gdzie różnica wynosi ponad 15 punktów procentowych. Dla starszych uczniów zdecydowanie prostsze jest zdobycie papierosów i alkoholu. Prawie 80% respondentów z tej grupy uważa, że pozyskanie tych używek w środowisku lokalnym byłoby dla nich łatwe lub nawet bardzo łatwe.

Zdrowie psychiczne

Ostatnia część ankiety dotyczyła zdrowia psychicznego uczniów. W pierwszej kolejności uczestników badania poproszono o określenie swojego aktualnego nastroju. **Zdecydowana większość uczniów (43,3%) w momencie badania czuła się zadowolona, a nawet szczęśliwa (32,4%).** Niestety prawie ¼ ankietowanych dzieci była przygnębiona (18,3%) i smutna (6%).

Wykres 42 Ocena samopoczucia uczniów

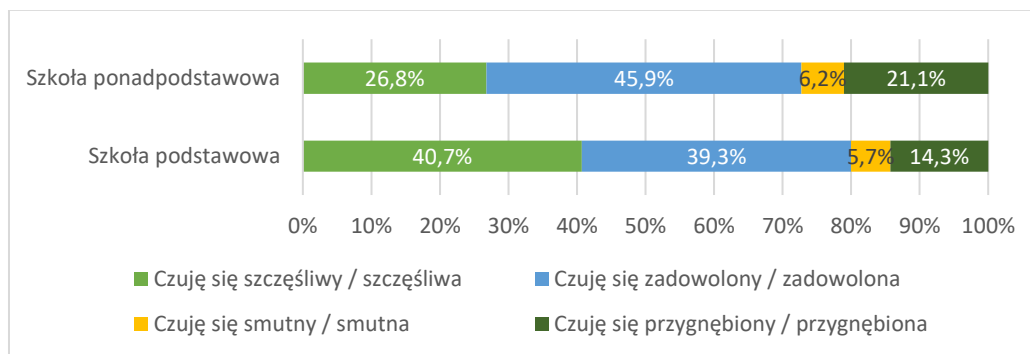

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Lepsze samopoczucie panuje wśród męskiego grona uczestników badania. Swoje zadowolenie zadeklarowało o 11,1 punktów procentowych więcej uczestników z tej grupy w stosunku do kobiet. Uczennice częściej od uczniów czują się przygnębione. Taka odpowiedź zaznaczyło o prawie 12 punktów procentowych więcej kobiet niż mężczyzn.

Młodszy badani uczniowie uczęszczający do szkół podstawowych o 13,9 punktów procentowych częściej deklarowali, że czują się szczęśliwi w stosunku do uczniów ze szkół ponadpodstawowych, ci drudzy jednak odczuwali większe zadowolenie z siebie.

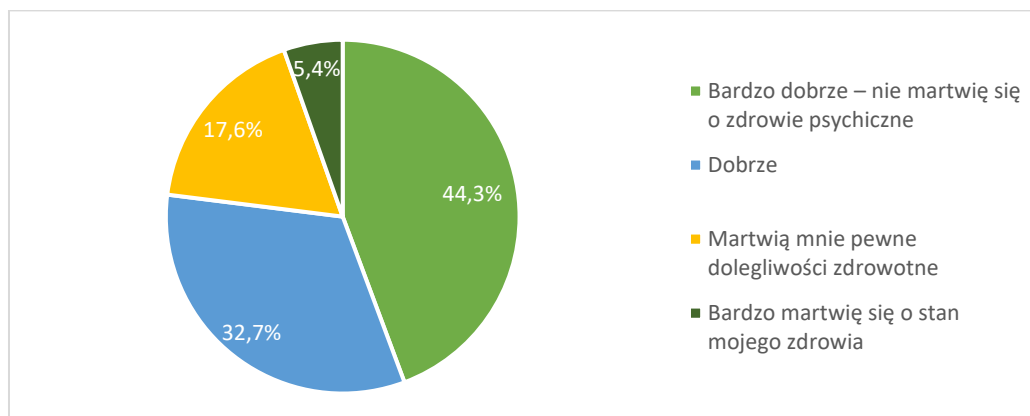
Wykres 43 Ocena samopoczucia uczniów w podziale na typ szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci zapytani o stan swojego zdrowia psychicznego byli w zdecydowanej większości zadowoleni. 44,3% badanych uczniów czuje się bardzo dobrze i nie martwi się o swoje zdrowie psychiczne, a kolejne 32,7% czuje się dobrze.

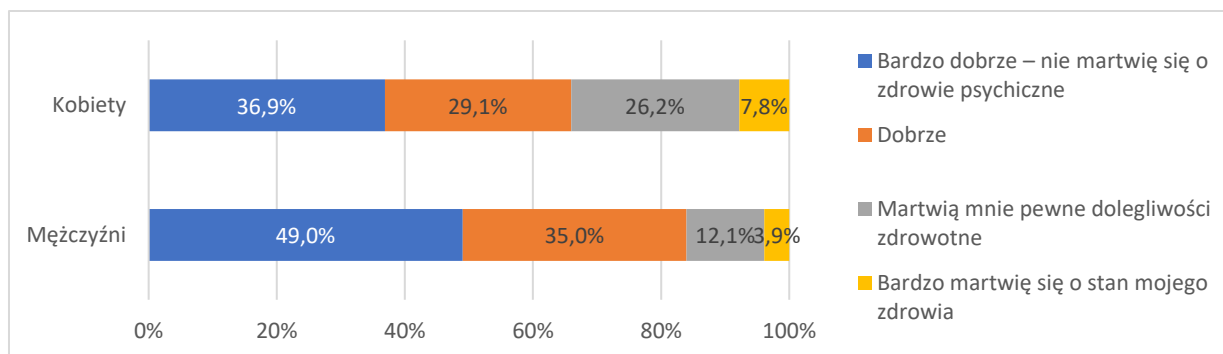
Wykres 44 Ocena stanu zdrowia psychicznego wśród uczniów

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Prawie ¼ uczestników badania wyraża jednak pewne obawy i zмага się z dolegliwościami, do tego część z nich jest mocno zmartwiona. **Mężczyźni zdecydowanie lepiej oceniają stan swojego zdrowia psychicznego niż kobiety.** Różnica wynosi aż 18 punktów procentowych.

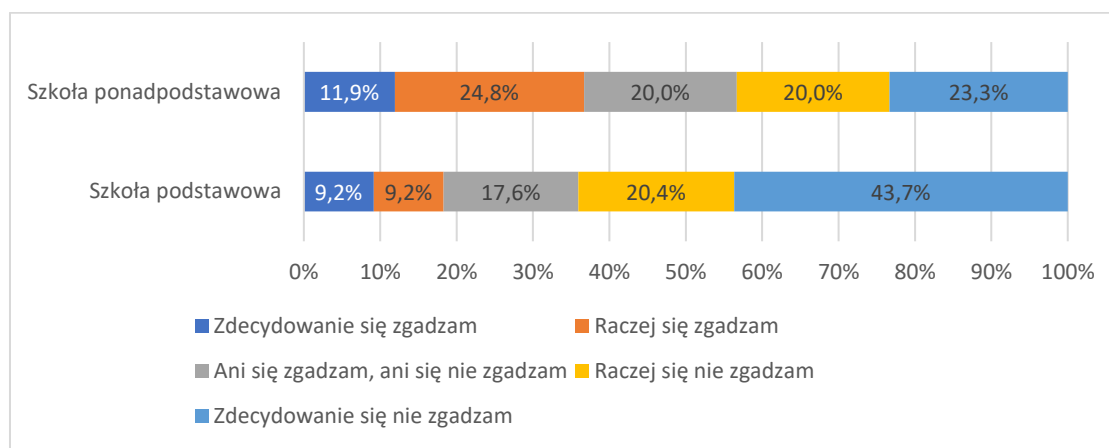
Wykres 45 Ocena stanu zdrowia psychicznego wśród uczniów w podziale na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość uczestników badania (52%) nie obawia się, że ich stan psychiczny w najbliższej przyszłości ulegnie pogorszeniu. Prawie 1/5 uczniów nie ma zdania na ten temat, prawie 1/3 martwi się o swoje zdrowie. **O pogorszenie stanu zdrowia psychicznego martwią się częściej kobiety niż mężczyźni.** Starsi uczniowie wyrazili większe obawy co do pogorszenia się swojego stanu zdrowia w przyszłości. 11,9% zdecydowanie się zgadza, 24,8% ma pewne obawy, a 20% nie ma zdania. Pozostałe osoby z tej grupy badanych nie mają obaw co do swojego stanu w przyszłości. W szkołach podstawowych zdecydowana większość dzieci nie przewiduje pogorszenia się swojego stanu psychicznego, jedynie 9,2% wyraziło mocne obawy.

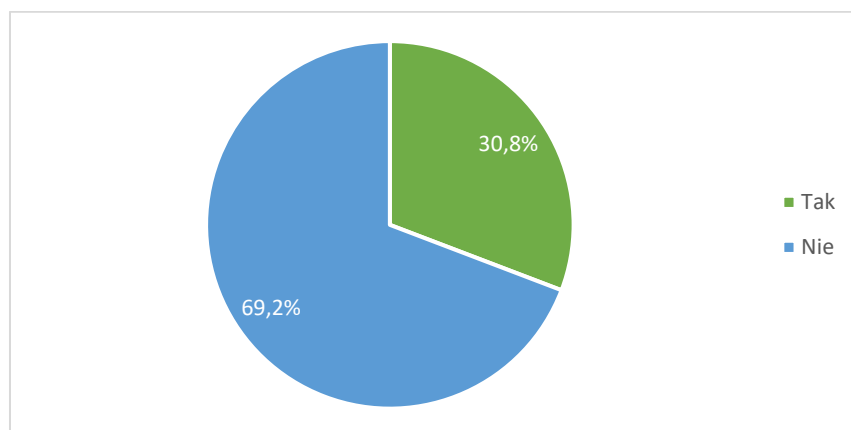
Wykres 46 Ocena uczniów na temat pogorszenia się stanu zdrowia w przyszłości

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Na stan zdrowia psychicznego jednostki duży wpływ ma jej otoczenie. Młodzi ludzie coraz więcej czasu spędzają przed komputerem korzystając z internetu. W związku z tym zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące hejtu w internecie. Większość ankietowanych – 69,2% nie spotkała się z obraźliwymi komentarzami, nadmierną krytyką czy nienawiścią. Problem hejtu w internecie jest jednak spory i dotyczy aż 30,8% badanych.

Wykres 47 Ocena hejtu w internecie w opinii uczniów

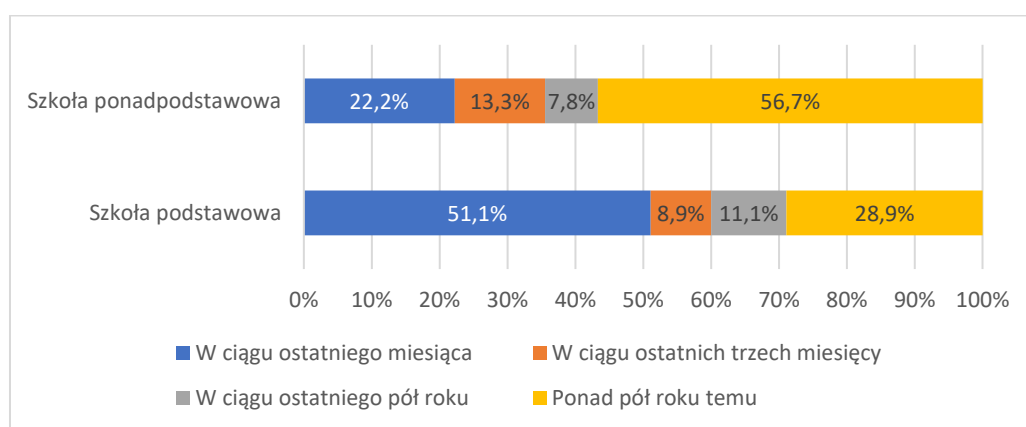

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Obiektami nadmiernej krytyki i nienawiści rzadziej stają się uczniowie szkół podstawowych. O 13,4 punktów procentowych częściej ofiarami hejtu padają starsi uczniowie.

Kolejne dwa pytania zostały skierowane do grupy respondentów, która zetknęła się ze zjawiskiem hejtu w internecie. Internauci zapytani o moment ostatniego nieprzyjemnego incydentu najczęściej wskazywali, że stało się to ponad pół roku przed wzięciem udziału w badaniu (47,4%). Większy odsetek osób zaatakowanych w ciągu ostatniego miesiąca przed przeprowadzeniem badania należy do grona uczniów szkół podstawowych (51,1%). Ponad połowa uczniów szkół ponadpodstawowych zadeklarowała, że ostatni raz, kiedy zetknęli się z hejtem w internecie miał miejsce ponad pół roku temu.

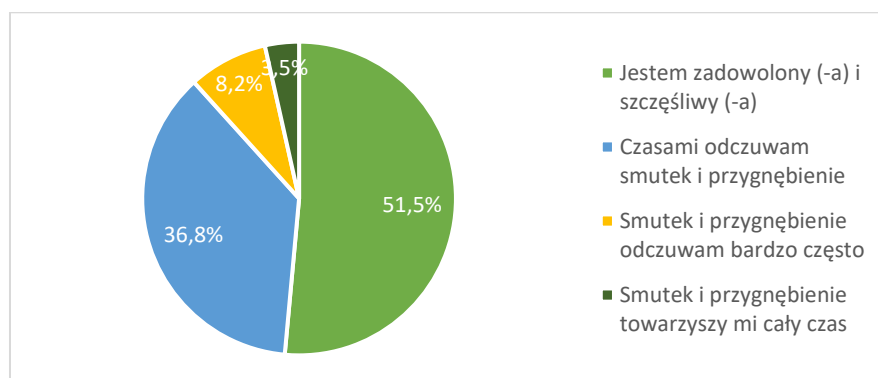
Wykres 48 Moment ostatniej sytuacji hejtu

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ostatnie pytanie ankiety dotyczyło samopoczucia na co dzień. **Ponad połowa – 51,5% badanych uczniów czuje się szczęśliwa i zadowolona, a 36,8% jedynie czasami odczuwa smutek i przygnębienie.**

Wykres 49 Ocena uczniów na temat samopoczucia na co dzień

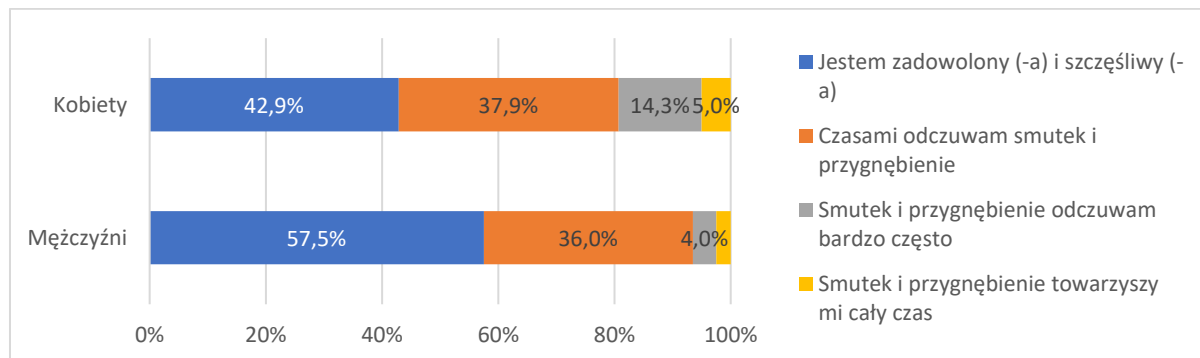

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dość duża część badanych (8,2%) bardzo często odczuwa smutek i przygnębienie, a 3,5% odczuwa go cały czas. Wynik badania świadczy o obecności wśród uczniów osób, którym niezbędna jest pomoc. Stan ciągłego przygnębienia może być objawem schorzeń psychicznych lub złej sytuacji w rodzinie

lub w szkole. W grupie mężczyzn większy odsetek uczniów jest szczęśliwy i zadowolony. Kobiety cieszą się nieco gorszą kondycją psychiczną niż mężczyźni. O 10,3 punktów procentowych więcej uczennic odczuwa bardzo często smutek i przygnębienie, ponadto o 2,5 punkty procentowe więcej kobiet zadeklarowało, że te uczucia towarzyszą im cały czas.

Wykres 50 Ocena uczniów na temat samopoczucia na co dzień w podziale na typ szkoły

Źródło: opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY SPOŁECZNE NA TERENIE MIASTA KAMIENNA GÓRA

Geneza problemów społecznych ma początek w funkcjonowaniu społeczeństwa. Gwałtowne zmiany społeczne występujące w danym środowisku wpływają zazwyczaj niekorzystnie na sytuację życiową mieszkańców. W przypadku Miasta Kamienna Góra nie odnotowano nagłych i gwałtownych zmian, które wpłynęłyby niekorzystnie na sytuację społeczną mieszkańców. Przeprowadzona analiza społeczna, która została uzupełniona badaniami własnymi wśród mieszkańców miasta i uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych pozwala na przedstawienie najważniejszych zdiagnozowanych problemów społecznych.

Główne problemy społeczne określone na podstawie diagnozy i wyników badań zostały podzielone na sekcje, ponieważ w ich obrębie występowanie pojedynczych problemów społecznych nawiązuje do pozostałych i wzmacnia prawdopodobieństwo ich wystąpienia. Zgrupowanie ich w danym obszarze świadczy o sprzężeniu zwrotnym, jakie może między nimi zachodzić. Można tutaj mówić także o sieci współzależności problemów społecznych pomiędzy poszczególnymi sekcjami lub w sposób całościowy o schemacie problemów społecznych.

Schemat 1 Problemy społeczne zdiagnozowane w Mieście Kamienna Góra

Źródło: opracowanie własne

Wykluczenie społeczne to sytuacja, w której dana jednostka będąca członkiem społeczeństwa nie może normalnie uczestniczyć w działaniach obywateli tego społeczeństwa, przy czym ograniczenie to nie wynika z jej wewnętrznych przekonań, ale znajduje się poza kontrolą wykluczonej jednostki. Wykluczenie społeczne jest zjawiskiem wielowymiarowym i w praktyce oznacza niemożność uczestnictwa w życiu gospodarczym, politycznym jak i kulturowym, w wyniku braku dostępu do zasobów, dóbr i instytucji, ograniczenia praw społecznych oraz deprivacji potrzeb. Wykluczenie społeczne dotyka różnych ludzi i różne są jego przyczyny. Niekiedy niepełnosprawność, ubóstwo i brak pracy, a niekiedy problemy rodzinne. Realizacja polityki społecznej powinna dążyć do diagnozowania osób zagrożonych izolacją i wykluczeniem społecznym, jak również podejmować działania w celu eliminacji tych zjawisk.

Istotnym elementem polityki społecznej Miasta Kamienna Góra powinno być położenie nacisku na walory społeczno-gospodarcze oraz przeciwdziałanie zjawiskom – przede wszystkim ubóstwa, bezrobocia, ochrony rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, problemów osób

starszych, a także osób uzależnionych oraz doświadczających przemocy w rodzinie. Skupienie podejmowanych działań na grupie klientów pomocy społecznej oraz wyznaczanie odpowiednich standardów korzystania z pomocy społecznej skutkować będzie odpowiednim poziomem realizacji zadań ustawowych. Koncentrowanie się głównie na osobach potrzebujących pomocy i wsparcia przyczyni się do poprawy warunków życiowych mieszkańców miasta. Realizacja odpowiednich działań w ramach świadczenia pomocy na rzecz osób starszych wydaje się jednym z kluczowych zadań stojących przed Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kamiennej Górze oraz przed samorządem lokalnym.

ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (Strengths, Weakness, Opportunities, Threats) jest jedną z metod określania rozwoju diagnozowanego obszaru, ponieważ uwydatnia mocne i słabe strony oraz przedstawia szanse i zagrożenia, jakie mogą wystąpić w środowisku lokalnym. **Mocne strony** to atuty diagnozowanego obszaru, **słabe strony** to słabości, bariery i wady analizowanego obszaru. Z kolei **szanse** określają dodatkowe okoliczności pociągające za sobą korzystne zmiany, a **zagrożenia** – okoliczności, które negatywnie wpływają na plan rozwoju miasta. Szczegółowe opracowanie analizy SWOT jest ważnym etapem procesu planowania strategicznego, ponieważ jest to punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

Tabela 10 Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dostępność do placówek oświatowych, w tym przedszkoli i żłobka publicznego, ➤ Funkcjonowanie na terenie miasta placówek ponadpodstawowych, ➤ Dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb uczniów ze szczególnymi potrzebami, ➤ Realizacja projektów edukacyjnych w placówkach oświatowych zwiększających poziom kształcenia i wzmacniających infrastrukturę edukacyjną, ➤ Aktywna działalność instytucji kulturalno-rekreacyjnych na terenie miasta, dostępność bogatej oferty kulturalnej i edukacyjnej w ramach działalności Mieskiej Biblioteki Publicznej, Muzeum Tkactwa i Centrum Kultury, ➤ Aktywna działalność Centrum Kultury 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek ogólnej liczby ludności, ➤ Wzrost liczby osób starszych, w wieku poprodukcyjnym, ➤ Wzrost wskaźnika obciążenia demograficznego osobami starszymi, ➤ Utrzymujący się od wielu lat ujemny przyrost naturalny, ➤ Utrzymujące się od wielu lat ujemne saldo migracji, ➤ Wysoka stopa bezrobocia (8,2%) w skali kraju, ➤ Niska aktywizacja osób bezrobotnych, niechęć do prac, wyuczona bezradność i brak rozwoju zawodowego niektórych mieszkańców miasta, ➤ Wysoki wskaźnik osób długotrwale bezrobotnych i osób po 50. roku życia, ➤ Utrudniony rozwój gospodarczy miasta z uwagi na lokalizację,

<p>Fizycznej, aktywizacja sportowa dzieci, młodzieży i osób starszych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Wykorzystywanie środków zewnętrznych, realizacji projektów inwestycyjnych rozwijających i wzmacniających działalność instytucji kulturalno-sportowych, ➤ Aktywna działalność wielu organizacji pozarządowych w zakresie upowszechniania kultury, edukacji, sportu, pomocy społecznej itp., ➤ Dobra współpraca samorządu lokalnego z organizacjami społecznymi, udzielanie wsparcia finansowego na rozwój działalności statutowych organizacji III sektora, ➤ Napływ ludności ukraińskiej, przewidywany wzrost liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, ➤ Spadek liczby osób bezrobotnych w mieście, ➤ Wzrost przedsiębiorczości w mieście, wzrost liczby nowych podmiotów gosp. oraz osób fizycznych zakładających działalności gosp., ➤ Dodatnie saldo migracji ludności dojeżdżających do pracy do Kamiennej Góry, ➤ Spadek liczby podmiotów wykreślanych z rejestru REGON, ➤ Bogaty potencjał turystyczny miasta, ➤ Dostępność licznych ścieżek pieszych, rowerowych, konnych, ➤ Rozwijająca się infrastruktura turystyczna i rekreacyjna z wykorzystaniem środków zewnętrznych, unijnych, ➤ Bogata oferta turystyczna miasta i całej gminy, występowanie licznych zabytków i atrakcji turystycznych w niedalekiej odległości do Kamiennej Góry, ➤ Spadek liczby osób i rodzin 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost pracy socjalnej w ramach pomocy społecznej, ➤ Powodem korzystania z pomocy społecznej w dalszym ciągu są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba, ➤ Wzrost liczby osób niepełnosprawnych korzystających z pomocy społecznej, ➤ Wzrost liczby osób korzystających z usług opiekuńczych i ze specjalistycznych usług opiekuńczych, ➤ Niewystarczająca liczba miejsc aktywizacji seniorów, klubów wsparcia, miejsc integracji dla osób starszych, ➤ Brak mieszkań chronionych dla osób samotnych i starszych, ➤ Wzrost nakładów finansowych samorządu na realizację programów skierowanych dla seniorów, ➤ Wzrost wypłacanych świadczeń opiekuńczych, ➤ Utrzymujący się wysoki wskaźnik liczby rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny, ➤ Systematyczny wzrost liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej, ➤ Wysoki wskaźnik liczby osób uzależnionych od alkoholu na terenie miasta, ➤ Wioski wskaźnik interwencji domowych na skutek zgłoszeń o podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie, ➤ Wysoki wskaźnik liczby zakładanych „Niebieskich Kart”, ➤ Negatywna ocena respondentów na temat warunków życia w mieście, ➤ Występowanie barier architektonicznych, które uniemożliwiają funkcjonowanie osobom niepełnosprawnym, ➤ Niewystarczająca dostępność mieszkańców do opieki zdrowotnej,
---	---

<p>korzystających z pomocy społecznej,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Spadek wypłacanych świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, ➤ Spadek liczby rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy na dożywianie, ➤ Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego, podejmowanie również działań profilaktycznych i współpraca z innymi instytucjami w zakresie niwelowania problemów alkoholowych i przemocy w rodzinie, ➤ Działalność Punktu Konsultacyjnego dla ofiar przemocy, osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków, ➤ Realizacja programów na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych (np. „Opieka wytchnieniowa”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”), 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Niewystarczające działania na rzecz aktywizacji osób starszych, ➤ Występowanie zjawiska uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie w wielu rodzinach na terenie miasta, ➤ Niszczenie mienia publicznego o chuligaństwo jako negatywne zjawiska społeczne w odniesieniu do dzieci i młodzieży, ➤ Spożywanie alkoholu wśród dzieci i młodzieży w miejscach publicznych,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wypełnienie luki deficytu pracowników na lokalnym rynku pracy dzięki napływowi ludności ukraińskiej, ➤ Wzrost liczby dzieci w szkołach i przedszkolach dzięki napływowi ludności ukraińskiej, ➤ Rozwój gospodarczy regionu, ➤ Spadek poziomu bezrobocia na terenie miasta w wyniku wzrostu gospodarczego, ➤ Rozwój miasta poprzez aktywne wykorzystywanie środków europejskich, które przeznaczane są na rozwój społeczno-infrastrukturalny, ➤ Wzrost znaczeni agroturystyki i rozwój turystyczny, poprzez wykorzystywanie potencjałów przyrodniczo-kulturowych, ➤ Likwidacja barier architektonicznych w ramach realizacji polityki dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Wzrost pracy socjalnej na skutek konfliktu zbrojnego w Ukrainie, ➤ Wzrost liczby bezrobotnych, uchodźców z Ukrainy, ➤ Wzrost środków finansowych potrzebnych na pomoc dla uchodźców, ➤ Narastanie konfliktów społecznych na skutek dużej liczby napływu ludności ukraińskiej do miasta, ➤ Pogłębiająca się izolacja społeczna osób wykluczonych, ➤ Pogłębiające się problemy rodzin przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze, większa nieudolność wychowawcza, brak autorytetów dla dzieci i młodzieży, ➤ Pogłębiające się problemy osób starszych, schorowanych i niepełnosprawnych,

<ul style="list-style-type: none">➤ Rozwój aktywnych form spędzania czasu wolnego dla osób starszych,➤ Zwiększenie bezpieczeństwa na terenie miasta,➤ Rozwój mieszkalnictwa komunalnego, socjalnego i chronionego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,	<ul style="list-style-type: none">➤ Pogłębiające się problemu dzieci i młodzieży, wzrost liczby dzieci ściągających po używki,➤ Zagrożenie uzależnieniami od alkoholu i substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży, obniżający się wiek inicjacji alkoholowej i narkotykowej,➤ Brak wystarczających środków finansowych na realizację polityki społecznej ukierunkowanej na niwelowania zdiagnozowanych problemów społecznych,
---	---

Źródło: opracowanie własne

MISJA NOWEJ ŚCIEŻKI ROZWOJU

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 wyznacza wdrażanie efektywnych działań z zakresu polityki społecznej, które przyczynią się do zrealizowania misji i wizji rozwoju miasta pod kątem głównie uwarunkowań społecznych. Misja wpływa na strukturę celów, czyli typowanie obszarów strategicznych i celów strategicznych, tym samym tworząc wizję realizowania niniejszej polityki społecznej.

MISJA

Gmina Miejska Kamienna Góra stwarza mieszkańcom możliwości wszechstronnego rozwoju, dąży do poprawy jakości życia mieszkańców, przeciwdziała wykluczeniu społecznemu, zapobiega różnym patologiom społecznym oraz dąży do wzrostu jakości życia osób starszych samotnych, niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie.

WIZJA

Osoby wykluczone, nieaktywne zawodowo oraz seniorzy biorą udział w działaniach ukierunkowanych na kreowanie ich zaangażowania oraz przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom, które utrudniają im możliwość usamodzielnienia.

Misją Miasta Kamienna Góra jest dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców oraz do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu najsłabszych grup społecznych, wykorzystując aktywność i współpracę organizacji, instytucji i społeczności lokalnej. Założenia te korespondują z wizją, iż miasto chce być bezpieczne, przyjazne dla mieszkańców, otwarte na oczekiwania społeczności lokalnej. Wizja ta ma być wypełniania przez zapewnienie jak najlepszych warunków do życia i rozwoju.

Priorytetowym zadaniem władz miasta jest przede wszystkim pobudzenie aktywności społecznej mieszkańców i ochrona przed pogłębianiem się niekorzystnych zjawisk społecznych, które występują na terenie Kamiennej Góry.

CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE

Zaplanowane działania w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 służą minimalizowaniu zdiagnozowanych problemów społecznych na terenie miasta. Dodatkowo wyznaczają kierunek funkcjonowania systemu pomocy społecznej, współpracy instytucji i organizacji pozarządowych oraz aktywizacji środowisk i osób marginalizowanych.

Głównym celem Strategii jest aktywizacja społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez zbudowanie sprawnego i profesjonalnego systemu wsparcia społecznego na terenie Miasta Kamienna Góra. Strategiczne cele składające się na cel główny, konieczne do osiągnięcia, a oparte na wnikliwej analizie i wyważeniu problemów społecznych, pod kątem ich natężenia i znaczenia, zostały przedstawione w poniższej tabeli. Realizacja polityki społecznej w kontekście zdiagnozowanych problemów społecznych, w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 zakłada następujące cele strategiczne, którym towarzyszą odpowiednio sformułowane cele operacyjne.

Tabela 11 Cele strategiczne i operacyjne

Cele strategiczne	Cele szczegółowe
CEL I Poprawa życia osób starszych, samotnych i zależnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnozowanie potrzeb osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i zależnych. 2. Zwiększenie wsparcia i pomocy dla osób starszych. 3. Wspieranie rodzin osób starszych i zależnych. 4. Wzrost jakości życia osób starszych i zależnych.
CEL II Przeciwdziałanie zjawiskom uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych i innych uzależnień wpływających na pogorszenie się zdrowia psychicznego. 2. Wspieranie osób uzależnionych. 3. Świadczenie pomocy na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie. 4. Wspieranie rodzin przeżywających trudności związanych z problemem alkoholowym i przemocy w rodzinie.
CEL III	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.

<p>Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym</p>	<p>2. Zwiększenie aktywności społecznej seniorów i osób niepełnosprawnych.</p> <p>3. Wspieranie idei wolontariatu.</p> <p>4. Zwiększenie dostępności architektonicznej, komunikacyjnej i cyfrowej dla osób ze szczególnymi potrzebami.</p>
<p>CEL IV Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych</p>	<p>1. Świadczenie pomocy na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo-wychowawcze.</p> <p>2. Wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju społecznym oraz stwarzanie im odpowiednich warunków do kształcenia, opieki i spędzania czasu wolnego.</p> <p>3. Rozwijanie systemu wsparcia dla osób ubogich i bezrobotnych.</p> <p>4. Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin znajdujących się w kryzysie.</p>

Źródło: opracowanie własne

SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 jest dokumentem, który wyznacza kierunki działań w obszarze społecznym, a w szczególności w ramach działań skierowanych na przewyżczenie problemów oraz występujących deficytów społecznych. W tym zakresie konieczne jest zachowanie jego spójności z dokumentami strategicznymi, które wyznaczają działania w ramach rozwoju miasta, a także w kontekście zdiagnozowanych obszarów wymagających interwencji. Dotyczy to dokumentów strategicznych na szczeblu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. W poniższym zestawieniu uwzględniono najważniejsze dokumenty strategiczne, z którymi cele strategiczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 zachowują zgodność.

➤ **Poziom gminny**

- Strategia Rozwoju Gminy Kamienna Góra 2012-2022

[Cel II: Wysoki standard życia mieszkańców gminy]

➤ **Poziom powiatowy**

- Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2021-2026

[Cel I: Rozwijanie różnorodnych form pomocy i wsparcia na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy]

CEL II: Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy społecznej zapewniającego profilaktykę i pomoc jednostce, rodzinie oraz niewydolnym środowiskom

CEL IV: Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez intensyfikację działań na ich rzecz

CEL VIII: Działania wspierające dzieci i rodziny w trudnej sytuacji życiowej

CEL X: Podniesienie poziomu świadomości dzieci i młodzieży w zakresie zagrożeń związanych z używkami, propagowanie zdrowego stylu życia]

➤ **Poziom wojewódzki**

- Dolnośląska Strategia Integracji Społecznej na 2021-2030

[CEL I: Budowa potencjału rodziny dolnośląskiej

CEL III: Przeciwdziałanie pauperyzacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców dolnego śląska

CEL VI: Upowszechnianie i rozwój usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i o ograniczonej sprawności w życiu codziennym i społeczności lokalnej

CEL VII: Pobudzanie i wspieranie aktywności seniorów w perspektywie indywidualnej i społecznej

CEL VIII: Wzmocnienie autonomii i prawa do samostanowienia osób z niepełnosprawnościami

CEL X: Integracja na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień

CEL XI: Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie]

- Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 r.

[CEL 3: Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego].

KIERUNKI INTERWENCJI W KONTEKŚCIE ZAPLANOWANYCH CELÓW

Elementem rozwiązywania problemów społecznych jest wdrażanie polityki społecznej, zwanej też polityką socjalną. Polityka ta polega na celowej działalności państwa i innych podmiotów w kształtowaniu warunków życia i pracy ludzi oraz stosunków międzyludzkich. Jej celem jest zaspokojenie potrzeb indywidualnych i społecznych. Polityka społeczna dotyczy m.in.: spraw rodzinnych, zatrudnienia, kształcenia, wyżywienia, mieszkania, kultury, ochrony zdrowia, organizacji wypoczynku i turystyki, walki z patologiami społecznymi.

W kontekście diagnozy głównych problemów i negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie Miasta Kamienna Góra, sformułowano następujące kierunki interwencji (działań), które mają przyczynić się do realizacji założonych celów strategicznych.

Tabela 12 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I na lata 2022-2026

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL I Poprawa życia osób starszych, samotnych i zależnych					
1	Systematyczne monitorowanie potrzeb osób starszych, schorowanych, samotnych i niepełnosprawnych.	- liczba osób starszych objętych wsparciem i pomocą (>100/rok) - liczba osób niepełnosprawnych objętych wsparciem (> 25/rok)	5-10 tys.	Środki własne	MOPS
2	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób starszych i niepełnosprawnych, udzielanie świadczeń pielęgnacyjnych.	- liczba udzielanych świadczeń pielęgnacyjnych (>1500/rok)	2 – 2,5 mln	Środki własne	MOPS
3	Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa”.	- liczba osób korzystających z tej formy wsparcia (>12/rok)	120 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS
4	Realizacja programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”.	- liczba osób korzystających z tej formy wsparcia (>6/rok)	125 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS
5	Realizacja usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.	- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych (>100/rok) - liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych (>5/rok)	500 – 700 tys./rok	Środki własne	MOPS
6	Realizacja działań prozdrowotnych wśród osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych.	- liczba przeprowadzonych działań (>1/rok)	5 -10 tys.	Środki własne	MOPS, Urząd Miasta, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

7	Podejmowanie działań w zakresie dostępności architektonicznej, cyfrowej i komunikacyjnej na rzecz osób ze szczególnymi potrzebami.	- liczba i rodzaj podejmowanych działań na rzecz poprawy dostępności (>2/rok)	400 – 700 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta
8	Organizowanie kampanii społecznych, konferencji, spotkań, warsztatów dot. kształtowania pozytywnych postaw wobec osób starszych.	- liczba przeprowadzonych działań (>2/rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta, instytucje kulturalne, placówki oświatowe, organizacje społeczne

Źródło: opracowanie własne

Tabela 13 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II na lata 2022-2026

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL II Przeciwdziałanie zjawiskom uzależnienia od alkoholu i przemocy w rodzinie					
1	Podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych (ulotki, plakaty)	- liczba i rodzaj działań (>5/rok)	3 – 4 tys./rok	Środki własne	GKRPA
2	Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemem alkoholowym.	- liczba osób objętych wsparciem (>50/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, MOPS, Urząd Miasta, organizacje społeczne, instytucje kultury
3	Organizowanie pomocy specjalistycznej dla członków rodzin, które borykają się z problemem uzależnień i przemocy w rodzinie.	- liczba osób objętych wsparciem (>150/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, MOPS, Urząd Miasta, organizacje społeczne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

4	Wspieranie osób uzależnionych od alkoholu, organizowanie dla nich pomocy specjalistycznej.	- liczba osób objętych wsparciem (>50/rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, MOPS, Urząd Miasta, organizacje społeczne
5	Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występuje problem przemocy w rodzinie poprzez np. organizację zajęć, świetlice środowiskowe, zajęcia integracyjne, warsztaty itp.	- liczba dzieci objętych wsparciem (>70/rok)	30 – 40 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, MOPS, Urząd Miasta, organizacje społeczne, instytucje kultury, placówki oświatowe
6	Organizacja specjalistycznej pomocy psychospołecznej, prawnej w ramach świadczonych usług Punktu Konsultacyjnego.	- liczba osób korzystających z Punktu (>80/rok)	30 – 40 tys./rok	Środki własne	Urząd Miasta
7	Upowszechnianie informacji na temat możliwości uzyskania pomocy przez osoby uzależnione i ich rodziny, a także przez sprawców i ofiary przemocy w rodzinie, za pośrednictwem np. mediów, materiałów drukowanych czy spotkań mieszkańców ze specjalistami.	- liczba przeprowadzonych działań informacyjnych (>1/rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, MOPS, organizacje społeczne
8	Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” jako elementu profesjonalnego systemu przeciwdziałania przemocy w środowisku lokalnym.	- liczba osób objętych procedurą „Niebieska Karta” (>80/rok)	3 – 5 tys./rok	Środki własne	MOPS, ZI, Policja
9	Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.	- liczba osób objętych wsparciem (>35/rok)	15 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, MOPS
10	Udzielanie wsparcia rodzinom, w których wystąpił problem narkomanii.	- liczba osób objętych wsparciem (>20/rok)	3 – 5 tys./rok	Środki własne	MOPS, organizacje społeczne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

11	Poprawa stanu zdrowia oraz funkcjonowania społecznego osób zażywających substancje psychoaktywne, w tym redukcja szkód.	- liczba osób objętych wsparciem (>10/rok)	4 – 6 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Poradnia terapii uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia, organizacje społeczne, Centrum higieny psychicznej
12	Realizacja programów profilaktycznych oraz wspieranie ofert alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla rodzin borykających się z problemem alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie.	- liczba zrealizowanych programów (>3/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>50/rok)	25 – 30 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, MOPS, organizacje społeczne, instytucje kultury, placówki oświatowe
13	Podnoszenie poziomu wiedzy mieszkańców miasta w zakresie problemów związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych.	- liczba przeprowadzonych kampanii społecznych (>2/rok) - liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań, prelekcji w placówkach edukacyjnych (>2/rok)	5 – 6 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, MOPS, placówki oświatowe, instytucje kultury
14	Podjęcie działań o charakterze interwencyjnym w sytuacji nadużywania napojów alkoholowych oraz stosowania przemocy.	- liczba przeprowadzonych interwencji (>200/rok)	3 – 5 tys./rok	Środki własne	MOPS, Policja, ZI
15	Podjęcie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.	- liczba podejmowanych działań (>2/rok)	10 – 15 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	GKRPA, ZI, MOPS, organizacje społeczne

Źródło: opracowanie własne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III na lata 2022-2026

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL III Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym					
1	Podjęcie współpracy z innymi instytucjami, organizacjami społecznymi w celu umożliwienia seniorom i osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym.	- liczba zorganizowanych działań (>2/rok)	5 – 10 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
2	Rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego kierowanej do osób starszych i niepełnosprawnych, a także dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.	- liczba organizowanych działań (>10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>250/rok)	40 – 50 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
3	Propagowanie aktywności społecznej w wieku poprodukcyjnym.	- liczba organizowanych działań (>10/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>150/rok)	15 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
4	Realizacja działań ukierunkowanych na integrację międzypokoleniową oraz aktywność społeczną osób starszych i niepełnosprawnych, w szczególności poprzez włączanie w inicjatywy wolontarystyczne i międzypokoleniowe.	- liczba organizowanych działań (>3/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>150/rok)	15 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury
5	Promowanie inicjatyw związanych z uczestnictwem seniorów w życiu społecznym.	- liczba przeprowadzonych kampanii (>2/rok)	5 – 7 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta, placówki oświatowe, organizacje społeczne, instytucje kultury, Klub

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

					Seniors, Uniwersytet III Wiek
6	Zwiększenie dostępności do mieszkań socjalnych, komunalnych i chronionych.	- liczba osób objętych wsparciem (>80/rok)	50 – 75 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta
7	Organizacja miejsc integracji społecznej (np. kluby seniora)	- liczba zorganizowanych miejsc (≥ 1)	1 – 2 mln	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	Urząd Miasta

Źródło: opracowanie własne

Tabela 15 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV na lata 2022-2026

Lp.	Nazwa zadania	Wskaźniki	Szacunkowe kwoty	Źródła finansowania	Podmioty odpowiedzialne za realizację zadań/partnerzy
CEL IV Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych					
1	Współpraca z PUP w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z terenu miasta.	- liczba osób objętych wsparciem (>150/rok)	x	Środki PUP	PUP, MOPS, Urząd Miasta
2	Rozwijanie współpracy z PUP w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usług poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach oraz organizacji robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego.	- liczba i rodzaj współpracy (>2/rok)	x	Środki PUP	PUP, MOPS, Urząd Miasta

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

3	Realizowanie projektów związanych z rozwojem kompetencji zawodowych oraz społecznych, służących aktywizacji osób bezrobotnych.	- liczba osób objętych wsparciem (>50/rok)	40 -50 tys./rok	Środki PUP, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	PUP, MOPS, Urząd Miasta
4	Umożliwienie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym powrotu do pełnienia ról społecznych poprzez organizowanie współpracy z organizacjami społecznymi i zwiększenie ich aktywności społecznej na rzecz lokalnej społeczności.	- liczba osób objętych wsparciem (>100/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, Urząd Miasta, organizacje społeczne, instytucje kulturalne (Muzeum Tkactwa, Miejska Biblioteka Publiczna, Centrum Kultury)
5	Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom i osobom borykającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.	- liczba przeprowadzonych działań (>5/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>70/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, organizacje społeczne, instytucje kulturalne, placówki oświatowe
6	Objęcie wsparciem asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych.	- liczba rodzin objętych wsparciem (>35/rok)	50 – 70 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS
7	Organizowanie pomocy specjalistycznej dla rodziców, którzy borykają się z trudnościami opiekuńczymi.	- liczba rodzin objętych wsparciem (>75/rok)	20 – 40 tys./rok	Środki własne	MOPS, organizacje społeczne, placówki oświatowe
8	Podejmowanie działań na rzecz pomocy rodzinom znajdującym się w kryzysie (pomoc finansowa i niefinansowa).	- liczba osób objętych wsparciem (>400/rok)	700 tys. – 1 mln/rok	Środki własne	MOPS
9	Budowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, objęcie dożywianiem dzieci i młodzieży szkolnej, potrzebującej tej formy pomocy oraz pozyskiwanie żywności z różnych programów.	- liczba osób objętych wsparciem (>90/rok) - liczba dzieci objętych wsparciem (>40/rok)	100 – 110 tys./rok	Środki własne	MOPS, organizacje społeczne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA MIASTA KAMIENNA GÓRA
NA LATA 2022-2026

10	Inicjowanie działań mających na celu wspieranie dzieci z rodzin, gdzie występują problemy wychowawcze i opiekuńcze.	- liczba przeprowadzonych działań (>5/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>70/rok)	10 – 20 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, organizacje społeczne, instytucje kulturalne, placówki oświatowe
11	Realizacja w placówkach edukacyjnych tematyki dotyczącej przygotowania do życia w rodzinie, a także profilaktyki uzależnień.	- liczba przeprowadzonych działań (>2/rok) - liczba osób objętych wsparciem (>300/rok)	5 – 7 tys./rok	Środki własne, środki zewnętrzne pozyskane w miarę możliwości	MOPS, organizacje społeczne, placówki oświatowe

Źródło: opracowanie własne

Koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 będzie **powołany zespół przez Burmistrza Miasta Kamienna Góra**. Prowadzenie bieżących działań z zakresu monitoringu oraz ewaluacji posłuży sprawdzeniu efektywności prowadzonych działań i zebraniu informacji na temat adekwatności celów Strategii w stosunku do potrzeb i priorytetów oraz eliminacji niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie miasta.

Monitoring będzie prowadzony na podstawie zbierania i analizowania informacji dotyczących działań, które zostały podjęte lub zrealizowane oraz określenie ich wpływu na cele zaplanowane w Strategii. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, posłużą do podejmowania działań korygujących oraz oceny tego, czy realizacja wyznaczonych celów zmierza w słusznym kierunku. Monitorowanie osiąganych wskaźników przyczyni się do sporządzenia charakterystyki uzyskanych efektów oraz ich wpływu na niwelowanie występujących problemów społecznych.

Informacja na temat realizacji strategii oraz osiąganych rezultatów będzie przygotowywana corocznie w formie raportu monitoringowego. Do oceny stopnia wdrożenia Strategii zostaną wykorzystane wskaźniki określone w przyjętych kierunkach działań, a także dane dostępne w zbiorach statystyki publicznej oraz w zasobach informacyjnych podmiotów realizujących Strategię i zespół działających w jej realizacji. Wskaźniki monitoringowe mogą być modyfikowane, aby w odpowiedni sposób charakteryzowały przebieg realizacji Strategii.

Podsumowując, należy podkreślić, iż zaplanowane działania związane z bieżącym monitoringiem oraz ewaluacją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Miasta Kamienna Góra na lata 2022-2026 mają zapewnić aktualność zapisów zawartych w dokumencie oraz ich adekwatność względem występujących problemów społecznych.

SPIS MAP, SCHEMATÓW, TABEL, WYKRESÓW I ZDJĘĆ

Spis map

Mapa 1 Położenie Kamiennej Góry	5
Mapa 2 Trasa rowerowa w ramach projektu „Rozwój turystyki aktywnej na pograniczu polsko-czeskim”	21

Spis schematów

Schemat 1 Problemy społeczne zdiagnozowane w Mieście Kamienna Góra.....	63
---	----

Spis tabel

Tabela 1 Liczba ludności w grupach funkcjonalnych w Kamiennej Górze w latach 2016-2020.....	14
Tabela 2 Liczba osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy w latach 2016-2021	18
Tabela 3 Liczba osób korzystających ze świadczeń na podstawie wydanych decyzji	24
Tabela 4 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć wg liczby wypłaconych świadczeń w 2020 r.	24
Tabela 5 Liczba osób korzystających z zasiłków oraz kwota wypłaconych zasiłków w latach 2016-2020	25
Tabela 6 Powody udzielania zasiłków dla rodzin w Kamiennej Górze w latach 2016-2020	27
Tabela 7 Główne powody korzystania ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w 2020 r.	28
Tabela 8 Liczba świadczeń opiekuńczych w Kamiennej Górze w latach 2016-2020	31
Tabela 9 Liczba rodzin i dzieci w pieczy zastępczej w latach 2016-2020	34
Tabela 10 Analiza SWOT.....	64
Tabela 11 Cele strategiczne i operacyjne	68
Tabela 12 Działania w ramach realizacji celu strategicznego I na lata 2022-2026.....	71
Tabela 13 Działania w ramach realizacji celu strategicznego II na lata 2022-2026.....	72
Tabela 14 Działania w ramach realizacji celu strategicznego III na lata 2022-2026.....	75
Tabela 15 Działania w ramach realizacji celu strategicznego IV na lata 2022-2026	76

Spis wykresów

Wykres 1 Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Kamiennej Górze w latach 2016-2020	15
Wykres 2 Przyrost naturalny w Kamiennej Górze na 1000 mieszkańców w latach 2016-2020.....	15
Wykres 3 Saldo migracji w Kamiennej Górze w latach 2016-2020	16
Wykres 4 Liczba osób bezrobotnych w Kamiennej Górze w latach 2016-2021	17
Wykres 5 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności w Kamiennej Górze w latach 2016-2020	19
Wykres 6 Podmioty nowo wpisane i wyrejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. ludności w latach 2016-2020	20

Wykres 7 Liczba rodzin i osób korzystających z pomocy społecznej w Kamiennej Górze w latach 2016-2020.....	23
Wykres 8 Liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w Kamiennej Górze w latach 2016-2020.....	25
Wykres 9 Kwota wypłacanych świadczeń pieniężnych w latach 2016-2020	26
Wykres 10 Liczba rodzin, osób i dzieci korzystających z pomocy dożywiania w latach 2016-2020.....	29
Wykres 11 Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych w Kamiennej Górze.....	30
Wykres 12 Liczba rodzin w Kamiennej Górze korzystających z pomocy asystenta rodziny w latach 2016-2020	33
Wykres 13 Liczba osób borykających się z problemem alkoholowym w latach 2016-2020	36
Wykres 14 Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców Kamiennej Góry w opinii respondentów	40
Wykres 15 Najważniejsze problemy osób niepełnosprawnych w opinii respondentów	40
Wykres 16 Ocena pomocy dla osób niepełnosprawnych z terenu Miasta Kamienna Góra w opinii respondentów	41
Wykres 17 Ocena dostępności do placówek opieki zdrowotnej na terenie Kamiennej Góry w opinii respondentów	41
Wykres 18 Ocena działań podejmowanych na rzecz aktywizacji osób starszych w opinii respondentów	42
Wykres 19 Działania aktywizacyjne, które należałoby podjąć na rzecz seniorów w opinii respondentów	42
Wykres 20 Ocena występowania zjawiska uzależnień na terenie Kamiennej Góry w opinii respondentów	43
Wykres 21 Ocena występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Kamiennej Góry w opinii respondentów	44
Wykres 22 Negatywne zjawiska społeczne występujące na terenie Kamiennej Góry w odniesieniu do dzieci i młodzieży w opinii respondentów	44
Wykres 23 Najważniejsze obszary działań, które należałoby podjąć na terenie miasta, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom społecznym.....	45
Wykres 24 Uwarunkowania życia w Kamiennej Górze w ocenie respondentów	46
Wykres 25 Palenie papierosów	48
Wykres 26 Odsetek uczniów palących w podziale na typ szkoły	48
Wykres 27 Liczba wypalanych papierosów wśród uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych	49
Wykres 28 Wiek inicjacji nikotynowej.....	49
Wykres 29 Spożywanie alkoholu wśród uczniów w podziale na typ szkoły	50
Wykres 30 częstotliwość spożywania alkoholu wśród uczniów w podziale na typ szkoły.....	50
Wykres 31 Wiek inicjacji alkoholowej wśród uczniów	51
Wykres 32 Rodzaj alkoholu spożywanego przez uczniów.....	51
Wykres 33 Rodzaj alkoholu spożywanego przez uczniów w podziale a typ szkoły.....	52
Wykres 34 Ocena spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży w opinii uczniów	53
Wykres 35 Określenie stopnia trudności zdobycia alkoholu i innych środków psychoaktywnych.....	53
Wykres 36 Znajomość substancji psychoaktywnych wśród kobiet i mężczyzn.....	54
Wykres 37 Zażywanie substancji psychoaktywnych wśród uczniów w podziale na płeć	55

Wykres 38 Wiek inicjacji substancji psychoaktywnych w podziale na płeć	56
Wykres 39 Wiek inicjacji substancji psychoaktywnych w podziale typ szkoły	56
Wykres 40 Główne powody zażywania substancji psychoaktywnych przez uczniów	57
Wykres 41 Ocena dostępności substancji psychoaktywnych na lokalnym rynku	57
Wykres 42 Ocena samopoczucia uczniów	58
Wykres 43 Ocena samopoczucia uczniów w podziale na typ szkoły	59
Wykres 44 Ocena stanu zdrowia psychicznego wśród uczniów	59
Wykres 45 Ocena stanu zdrowia psychicznego wśród uczniów w podziale na płeć	59
Wykres 46 Ocena uczniów na temat pogorszenia się stanu zdrowia w przyszłości	60
Wykres 47 Ocena hejtu w internecie w opinii uczniów	60
Wykres 48 Moment ostatniej sytuacji hejtu	61
Wykres 49 Ocena uczniów na temat samopoczucia na co dzień	61
Wykres 50 Ocena uczniów na temat samopoczucia na co dzień w podziale na typ szkoły	62

Spis zdjęć

Zdjęcie 1 Szkoły podstawowe w Kamiennej Górze	7
Zdjęcie 2 Przedszkole Publiczne Nr 2 w Kamiennej Górze	8
Zdjęcie 3 Miejska Biblioteka Publiczna w Kamiennej Górze	10
Zdjęcie 4 Muzeum Tkactwa w Kamiennej Górze	11
Zdjęcie 5 Infrastruktura Miastego Centrum Kultury Fizycznej w Kamiennej Górze	12
Zdjęcie 6 Atrakcje turystyczne w gminie Kamienna Góra (po lewej – „Pawilon na Wodzie”; po prawej – „Diabelska Maczuga”)	21
Zdjęcie 7 Kompleks pocysterski w Krzeszowie	22
Zdjęcie 8 Zabytki w Kamiennej Górze (po lewej – ratusz; po prawej – Kościół poewangelicki)	22